
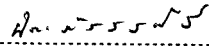
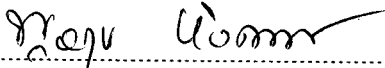

หัวข้อวิทยานิพนธ์ สมรรถนะของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของระบบประกัน
คุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสระแก้ว
ชื่อและนามสกุล นายจิรศักดิ์ จะขันรัมย์
แขนงวิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร.นิตยา ภัตสรศิริ
2. รองศาสตราจารย์ ดร.พูลสุข หิงคานนท์

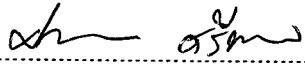
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้ให้ความเห็นชอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.ทศนี วงศ์เย็น)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.นิตยา ภัตสรศิริ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.พูลสุข หิงคานนท์)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชา
บริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.สิริวรรณ ศรีพหล)

วันที่ 28 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551

ชื่อวิทยานิพนธ์ สมรรถนะของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของระบบประกัน

คุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสระแก้ว

ผู้วิจัย นายจิรศักดิ์ จะยังรัมย์ ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร.นิตยา ภัตสรศิริ (2) รองศาสตราจารย์ ดร.พุลสุข

หิงคานนท์ ปีการศึกษา 2550

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (2) ศึกษาประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ (3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารกับประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือผู้บริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสระแก้ว จำนวน 169 คน ได้จากการสุ่มแบบอย่างง่าย ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ (1) รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา 169 คน (2) ครูผู้รับผิดชอบงานวิชาการของสถานศึกษา 169 คน (3) ครูที่เป็นคณะกรรมการประกันคุณภาพของสถานศึกษา 169 คน รวม 507 คน เครื่องมือที่วิจัยได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารกับประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .97 และ .98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า (1) สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสระแก้ว ทั้ง 10 ด้าน อยู่ในระดับมาก (2) ประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษา ทั้ง 8 องค์ประกอบ อยู่ในระดับมาก (3) สมรรถนะของผู้บริหารทุกด้านมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษาทุกองค์ประกอบโดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ตั้งแต่ .52 ถึง .74

คำสำคัญ สมรรถนะ ประสิทธิผล

Thesis title : School Administrator Competencies Related to Quality Assurance System Effectiveness of Basic Education Schools in Sa Kaeo Province
Researcher: Mr. Jeerasak Jayunrum; **Degree:** Master of Education (Educational Administration); **Thesis Advisors :** (1) Dr.Nittaya Passornsiri, Associate Professor; (2) Dr. Poonsuk Hingkanont, Associate Professor; **Academic year:** 2007

ABSTRACT

The purposes of this research were to (1) study the competencies of basic education school administrators; (2) study the effectiveness of quality assurance system of basic education schools; and (3) study the relationships between the administrator's competencies and the effectiveness of quality assurance system of basic education schools.

The research sample consisted of 169 randomly selected basic education schools in Sa Kaeo province. Research informants, totaling 507 school personnel, consisted of (1) 169 school deputy directors or acting school directors, (2) 169 teachers in charge of the school academic affairs, and (3) 169 teachers who were members of the school quality assurance committee. The employed research instrument was a questionnaire on competencies of the administrator and the effectiveness of quality assurance system of the school, developed by the researcher, with reliability coefficients of .97 and .98. Statistics employed for data analysis were the percentage, mean, standard deviation, and Pearson correlation coefficient.

Researcher findings revealed that (1) all of the 10 competencies of basic education school administrators in Sa Kaeo province were rated at the high level; (2) all of the eight components of the school quality assurance system were rated at the high level; and (3) all competencies of the administrators correlated significantly with all components of the school quality assurance system ranging from .52 to .74 .

Keywords: Competencies, Effectiveness

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก รศ.ดร. นิตยา ภัตสรศิริ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และ รศ. ดร. พูลสุข หิงคานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและติดตามการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้อย่างใกล้ชิดเสมอมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างดียิ่ง

ขอขอบพระคุณอาจารย์ไสว สารีบท รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สระแก้ว เขต 1 อาจารย์ศรีพิน สงวนวงษ์ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 และอาจารย์เฉลิมพล นิตยมงคล รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 ที่ได้กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขอขอบพระคุณ นายสุทธิพงษ์ ทรงศีล ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองเตียน และ นายบัณฑิต สิงห์แก้ว ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคลองผักขม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 ที่ได้อนุญาตให้ผู้วิจัยได้ทดลองเครื่องมือวิจัยในสถานศึกษา ขอขอบพระคุณ นายศักดิ์ชัย บรรณสาร ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สระแก้ว เขต 1 และนายสุรพล น้อยแสง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 ที่ได้กรุณาอนุญาตให้ศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลของสถานศึกษาในสังกัด รวมทั้งขอขอบพระคุณบุคลากรในสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกแห่งในจังหวัดสระแก้ว ที่ได้ให้ความร่วมมือให้ข้อมูล และให้ข้อเสนอแนะเป็นอย่างดี

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับความร่วมมือจากเพื่อนนักศึกษาและผู้ได้บังคับบัญชาเป็นอย่างดี ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยขอมอบให้ผู้ที่มีความสนใจในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่สนใจเรื่อง สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่สัมพันธ์กับ ประสิทธิภาพของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสระแก้ว คุณงามความดีที่เกิดขึ้นในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ขอมอบให้แก่ รศ.ดร. นิตยา ภัตสรศิริ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และ

รศ. ดร. พูลสุข หิงคานนท์ ซึ่งเป็นผู้ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้ข้าพเจ้า

จิรศักดิ์ จะยังรัมย์

ตุลาคม 2550

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
กรอบแนวความคิด.....	4
สมมติฐานการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามคำศัพท์.....	8
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	11
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา.....	13
การประกันคุณภาพการศึกษา.....	25
ประสิทธิผล.....	36
การจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดสระแก้ว.....	59
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	62
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	67
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	67
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	68
วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล.....	70
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	71

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	73
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา.....	75
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษา.....	82
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารกับ ประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษา.....	90
บทที่ 5 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	95
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	95
วิธีดำเนินการวิจัย.....	95
สรุปผลการวิจัย.....	98
อภิปรายผลการวิจัย.....	99
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	101
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	102
บรรณานุกรม.....	103
ภาคผนวก.....	111
ก หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ.....	112
ข หนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสระแก้ว.....	116
ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลบุคลากรในสถานศึกษา.....	119
ง แบบสอบถามการวิจัย.....	122
ประวัติผู้วิจัย.....	135

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 จำนวนผู้บริหาร และกลุ่มตัวอย่างจำแนกขนาดตาม จำนวนนักเรียน ปีการศึกษา 2550.....	68
ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ตำแหน่งหรือบทบาทหน้าที่และขนาดของสถานศึกษา.....	74
ตารางที่ 4.2 สมรรถนะผู้บริหารด้านหลักและกระบวนการบริหารการศึกษา.....	76
ตารางที่ 4.3 สมรรถนะผู้บริหารด้านนโยบายและการวางแผนการศึกษา.....	76
ตารางที่ 4.4 สมรรถนะผู้บริหารด้านการบริหารด้านวิชาการ.....	77
ตารางที่ 4.5 สมรรถนะผู้บริหารการบริหารด้านธุรการ การเงิน พัสดุ และอาคารสถานที่.....	77
ตารางที่ 4.6 สมรรถนะผู้บริหารด้านการบริหารงานบุคคล.....	78
ตารางที่ 4.7 สมรรถนะผู้บริหารการบริหารกิจการนักเรียน.....	78
ตารางที่ 4.8 สมรรถนะผู้บริหารด้านการประกันคุณภาพการศึกษา.....	79
ตารางที่ 4.9 สมรรถนะผู้บริหารด้านการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ.....	79
ตารางที่ 4.10 สมรรถนะผู้บริหารด้านการบริหารการประชาสัมพันธ์ และความสัมพันธ์กับชุมชน.....	80
ตารางที่ 4.11 สมรรถนะผู้บริหารด้านคุณธรรม จริยธรรม.....	81
ตารางที่ 4.12 สรุปผลการวิเคราะห์ สมรรถนะผู้บริหาร.....	81
ตารางที่ 4.13 ประสิทธิภาพ ด้านการจัดการระบบบริหารและสารสนเทศ.....	82
ตารางที่ 4.14 ประสิทธิภาพด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษา.....	83
ตารางที่ 4.15 ประสิทธิภาพด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	84
ตารางที่ 4.16 ประสิทธิภาพด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	85
ตารางที่ 4.17 ประสิทธิภาพด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพภายในสถานศึกษา.....	86
ตารางที่ 4.18 ประสิทธิภาพด้านการประเมินคุณภาพทางการศึกษา.....	87
ตารางที่ 4.19 ประสิทธิภาพด้านการเขียนรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี.....	88
ตารางที่ 4.20 ประสิทธิภาพด้านการผดุงระบบประกันคุณภาพการศึกษา.....	89
ตารางที่ 4.21 สรุปผลประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพการศึกษา.....	90
ตารางที่ 4.22 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรย่อย ด้านสมรรถนะของผู้บริหาร 10 ด้าน.....	91

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.23 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรย่อยด้านประสิทธิผลของ ระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษา.....	92
ตารางที่ 4.24 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับ ประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพสถานศึกษา.....	93

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวความคิด.....	6
ภาพที่ 2.1 โมเดลภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg Model)	15
ภาพที่ 2.2 มาตรฐานของสถานศึกษา.....	42
ภาพที่ 2.3 ข้อมูลของผลผลิตหลักของสถานศึกษา.....	45
ภาพที่ 2.4 สภาพของสถานศึกษา ตามข้อมูลด้านจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและ ข้อจำกัด/อุปสรรค.....	46
ภาพที่ 2.5 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับวิสัยทัศน์.....	48

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มติคณะรัฐมนตรีเมื่อ วันที่ 11 พฤษภาคม 2542 ให้ความเห็นชอบกับแผนงานปฏิรูประบบจำแนกตำแหน่งและค่าตอบแทน ตามแผนการปรับเปลี่ยนระบบบริหารบุคคล ภายใต้แผนปฏิรูประบบบริหารภาครัฐ ซึ่งสำนักงานข้าราชการพลเรือน ได้ดำเนินการร่วมกับที่ปรึกษาพัฒนาระบบจำแนกตำแหน่งและค่าตอบแทนภาครัฐใหม่ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูประบบบริหารจัดการภาครัฐที่เน้นผลสัมฤทธิ์ในการทำงานเพื่อประชาชน ตอบสนองความต้องการของสังคมและประชาชน ผู้รับบริการ เป็นกลไกที่มีประสิทธิภาพในการปรับปรุงภาพข้าราชการ ส่งเสริมให้ข้าราชการ พัฒนา และใช้สมรรถนะอย่างสัมฤทธิ์ผลซึ่งระบบจำแนกตำแหน่งและค่าตอบแทนในภาครัฐที่ปรับปรุงใหม่ นี้ เป็นระบบที่มีการนำสมรรถนะมาใช้ในการบริหารผลงานข้าราชการ โดยถือเป็นส่วนหนึ่งของ ผลงานที่คาดหวังจากข้าราชการ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน 2548 : 1)

ในขณะเดียวกันก็ยังสามารถนำไปใช้ในการบริหารงานทรัพยากรบุคคลด้านอื่น ๆ เช่น การสรรหา และการพัฒนาอีกด้วย มีข้อศึกษาสนับสนุนเพิ่มเติมว่า เมื่อนำโมเดลสมรรถนะ (Competency Model) มาใช้ในองค์กรแล้วจะช่วยให้การบริหารทรัพยากรมนุษย์มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน จึงได้ศึกษาเพื่อนำสมรรถนะมาปรับใช้ในราชการเป็น ภาพย่อย ๆ เฉพาะบางเรื่อง เช่น ระบบการสรรหาและเลือกสรร ระบบนักบริหารระดับกลาง ระบบนักบริหารระดับสูง ระบบพนักงานราชการ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน 2548:1)

สมรรถนะ(Competency) คือคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกมาจาก ความรู้ ทักษะ ความสามารถและคุณลักษณะอื่นๆที่ทำให้บุคคลสามารถสร้างผลงาน ได้โดดเด่นใน องค์กรเป็นสมรรถนะที่พึงประสงค์ของข้าราชการ ส่งผลให้องค์กรบรรลุเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ ทั้งเป้าประสงค์เชิงปริมาณหรือตัวเลขและเป้าประสงค์เชิงคุณภาพหรือพฤติกรรม ความสัมพันธ์ ระหว่างความแตกต่างของบุคคล กับสมรรถนะและผลงานแสดงให้เห็นว่า ความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะอื่นๆ ของบุคคลทำให้บุคคลมีสมรรถนะแบบต่างๆ และสมรรถนะต่างๆ มีความสัมพันธ์กับผลงานของบุคคลนั้นๆ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน 2548 : 1)

ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการที่มุ่งให้เกิดคุณภาพทั้งในด้านผลผลิต กระบวนการจัดการ และปัจจัยต่างๆ โดยมุ่งหวังให้การจัดการศึกษาพัฒนาทั้งระบบ (Whole School Approach : WSA) บุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ก็คือ ผู้บริหารสถานศึกษา เพราะต้อง เป็นผู้นำและผู้ประสานความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่มีความสามารถ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องการเรียน การสอน และการเรียนรู้ รวมทั้งประสานสัมพันธ์ระดับและจัดสรรทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ(สุพล วัณสินธ์. 2545 : 29) ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นบุคคลสำคัญที่จะนำพาองค์กรให้ก้าวไปในกระแสแห่งการปฏิรูปได้อย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี ในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงทางบริบท (Context)

ผู้ที่มีสมรรถนะในการบริหารจัดการที่รอบรู้ เชี่ยวชาญ ลักษณะการบริหารต้องปรับให้สอดคล้องกับบริบทขององค์กร โดยต้องมีความเป็นผู้นำสูง มีความรู้ความสามารถ สามารถช่วยเหลือแนะนำ และเป็นที่ยอมรับให้แก่ผู้ร่วมงานได้ ทำหน้าที่เป็นสัญลักษณ์ขององค์กร เป็นผู้นำในองค์กรมีหน้าที่สั่งสอนบุคลากรร่วมเป็นกำลังใจริเริ่ม ปรับปรุงและพัฒนาองค์กร ตลอดจนสามารถตัดสินใจและแก้ปัญหาได้ (วิทยา นาควัชร 2535:115)

นอกจากนี้ ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการกระตุ้นให้บุคลากรในองค์กรใช้ศักยภาพที่ดีที่สุดทำให้เกิดผลสูงสุด สร้างพันธมิตรทั้งภายในและภายนอกองค์กร มีทักษะทางการบริหารและการจัดการเพื่อให้เกิด ผลสัมฤทธิ์ของงานสูงสุด (เทียน ทองแก้ว 2538:35) บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารที่มีสมรรถนะที่เหมาะสมกับสภาพปัญหาที่จะเกิดขึ้นจึงเอื้ออำนวยต่อการบริหารงานและพัฒนาการศึกษา ทำให้การดำเนินงานบรรลุผลตามที่ต้องการได้ เนื่องจากสมรรถนะของผู้บริหารเป็นสิ่งเกื้อกูลให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จ ถ้าผู้บริหารมีสมรรถนะไม่เหมาะสมก็จะทำให้การดำเนินงานไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ (จักรพรรดิ วัฒนา 2538:31)

สำนักงานคุรุสภาซึ่งเป็นสภาครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีบทบาทหน้าที่ในการจัดระบบการพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาให้เป็นกลไกในการพัฒนาทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องตามมาตรฐานวิชาชีพ จึงได้ประกาศสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาดังต่อไปนี้

1. หลักและกระบวนการบริหารการศึกษา
2. นโยบายและการวางแผนการศึกษา
3. การบริหารด้านวิชาการ
4. การบริหารด้านธุรการ การเงิน พัสดุ และอาคารสถานที่
5. การบริหารงานบุคคล
6. การบริหารกิจการนักเรียน

7. การประกันคุณภาพการศึกษา
8. การบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ
9. การบริหารการประชาสัมพันธ์และความสัมพันธ์กับชุมชน
10. คุณธรรมจริยธรรม (ราชกิจจานุเบกษา 2549: 296 – 300)

จากความจำเป็นที่ต้องพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาของประเทศไทย โดยเริ่มจากกระแสการปฏิรูปการศึกษาที่ได้รับความร่วมมือทั้งภาครัฐและเอกชน ทำให้มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ขึ้นมาเพื่อปรับระบบการเรียนการสอนให้มีความหลากหลาย สนับสนุนการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานเท่าเทียมกันลดช่องว่างระหว่างชนชั้นและความแตกต่างทางสังคม สร้างเสริมประชาธิปไตยและกระบวนการประชาธิปไตยในชีวิต จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำงานเป็นทีม แสดงออกอย่างอิสระ เป็นผู้ปฏิบัติจริง มีส่วนร่วมทุกกระบวนการและทุกกิจกรรมอันจะนำไปสู่การพัฒนาที่เต็มตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคล ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยการให้ความรู้และประสบการณ์จากการปฏิบัติจริง สถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายที่กำหนดจึงจำเป็นต้องมีระบบประกันคุณภาพที่ดี กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ออกกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2546 ดังต่อไปนี้

- 1 การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ
- 2 การพัฒนามาตรฐานการศึกษา
- 3 การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 4 การดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 5 การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา
- 6 การประเมินคุณภาพการศึกษา
- 7 การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี
- 8 การผุดงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

จากรายงานการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของจังหวัดสระแก้ว ปีการศึกษา 2549 พบว่า บุคลากรในสถานศึกษายังไม่เข้าใจระบบประกันคุณภาพ สถานศึกษาขาดแคลนครูในวิชาหลัก ครูมีงานอื่นที่ต้องปฏิบัติมากกว่างานการเรียนการสอน บุคลากรขาดความสามารถ สถานศึกษาจัดข้อมูลสารสนเทศยังไม่สมบูรณ์ คณะกรรมการศึกษาและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษากับสถานศึกษาน้อย สถานศึกษานำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอนน้อย นักเรียนขาดการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ขาดความรู้และทักษะที่

จำเป็นต่อหลักสูตร โดยค่าเฉลี่ยของมาตรฐานที่ 4 เท่ากับ 6.27 มาตรฐานที่ 5 เท่ากับ 4.13 มาตรฐานที่ 6 เท่ากับ 19.22 ซึ่งต้องปรับปรุงแก้ไขให้ผลการประเมินใน 3 มาตรฐานนี้เพิ่มสูงขึ้น(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองเขต 1 2550:3-7) จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าผู้บริหารมีอิทธิพลต่อผลสำเร็จของการดำเนินการประกันคุณภาพของสถานศึกษา ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบกำกับติดตาม และดำเนินการประกันคุณภาพของสถานศึกษาโดยตรงจึงศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสระแก้วเพื่อนำผลการวิจัยไปพัฒนาคุณภาพการศึกษาในจังหวัดสระแก้วให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดสระแก้ว
- 2.2 เพื่อศึกษาประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดสระแก้ว
- 2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารกับประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดสระแก้ว

3. กรอบแนวความคิด

กรอบแนวความคิดที่ใช้ศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษาในจังหวัดสระแก้ว คือ

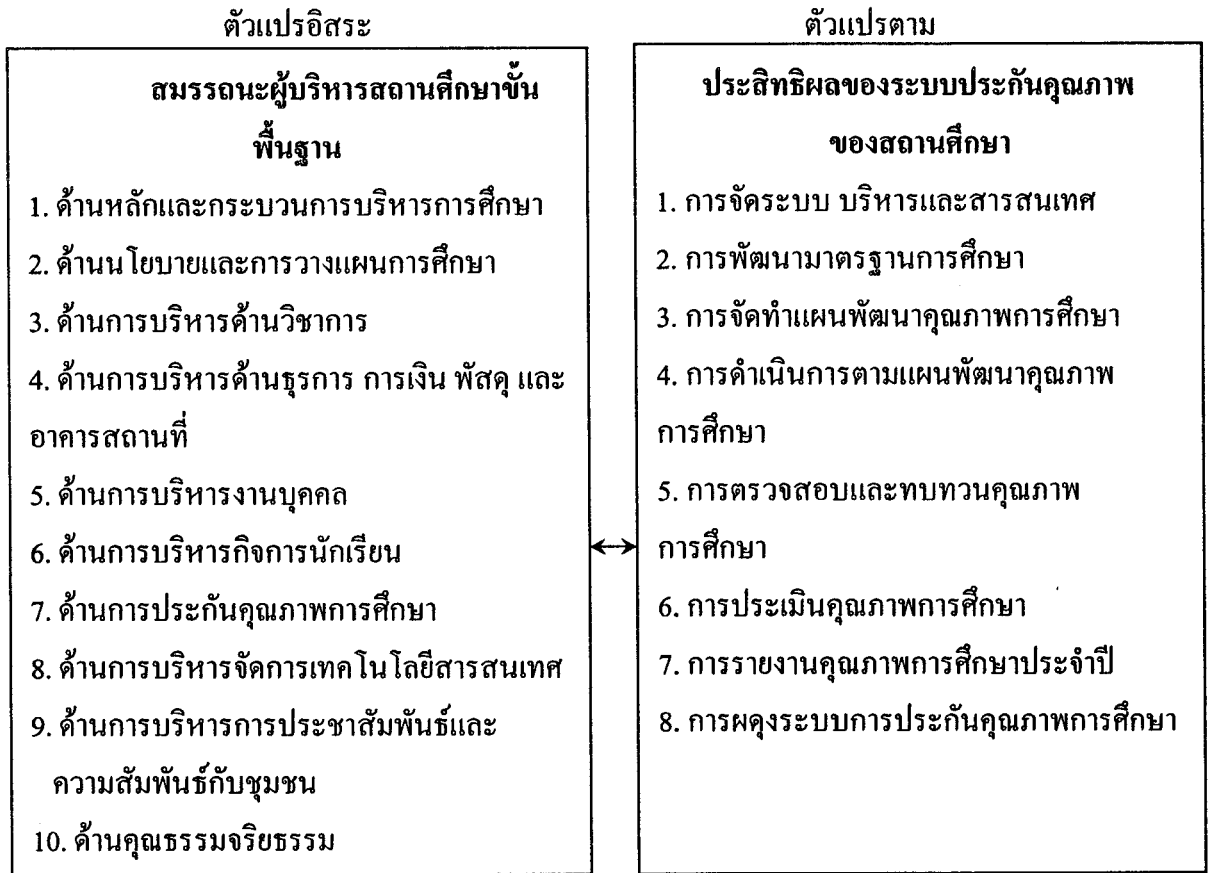
3.1 กรอบแนวความคิดสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาตามประกาศคณะกรรมการคุรุสภา (ราชกิจจานุเบกษา 2549:296 – 300) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการ มีวิสัยทัศน์ ดังนั้นคณะกรรมการคุรุสภา จึงได้กำหนด สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาดังนี้

- 3.1.1 ด้านหลักและกระบวนการบริหารการศึกษา
- 3.1.2 ด้านนโยบายและการวางแผนการศึกษา
- 3.1.3 ด้านการบริหารด้านวิชาการ
- 3.1.4 ด้านการบริหารด้านธุรการ การเงิน พัสดุ และ อาคารสถานที่
- 3.1.5 ด้านการบริหารงานบุคคล

- 3.1.6 ด้านการบริหารกิจการนักเรียน
- 3.1.7 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา
- 3.1.8 ด้านการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ
- 3.1.9 ด้านการบริหารการประชาสัมพันธ์และความสัมพันธ์กับชุมชน
- 3.1.10 ด้านคุณธรรมจริยธรรม

3.2 กรอบแนวความคิดประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษาได้ใช้แนวทางประเมินประสิทธิผลระบบประกันคุณภาพการศึกษาตามกฎกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพของสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 ที่กำหนดให้สถานศึกษาดำเนินการประกันคุณภาพของสถานศึกษาดังต่อไปนี้

- 3.2.1 การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ
- 3.2.2 การพัฒนามาตรฐานการศึกษา
- 3.2.3 การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 3.2.4 การดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 3.2.5 การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา
- 3.2.6 การประเมินคุณภาพการศึกษา
- 3.2.7 การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี
- 3.2.8 การผลุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวความคิด

4. สมมติฐานการวิจัย

สมรรถนะของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษา

5. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ที่ผู้วิจัยมุ่งศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดสระแก้ว ปีการศึกษา 2550 โดยมีขอบเขตตามกรอบแนวความคิด

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

5.1.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสระแก้วที่จัดการศึกษาในระบบตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานตาม พ.ศ. 2544 ในระดับ

ช่วงชั้นที่ 1 – 4 ที่เป็นของรัฐในจังหวัดสระแก้วจำแนกขนาดของสถานศึกษาตามจำนวนนักเรียนดังต่อไปนี้

1) จำนวนนักเรียนต่ำกว่า 120 คน	จำนวน 103 คน
2) จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121 - 200 คน	จำนวน 71 คน
3) จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 201 - 300 คน	จำนวน 36 คน
4) จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 - 500 คน	จำนวน 53 คน
5) จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 501 - 1,500 คน	จำนวน 29 คน
6) จำนวนนักเรียนมากกว่า 1,500 คน	จำนวน 6 คน
	รวมทั้งสิ้น 298 คน

5.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้

- 1) ใช้ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 169 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ R.V.Krejcie and D.W.Morgan
- 2) การสุ่มแบบอย่างง่าย โดยจำแนกผู้บริหารตามขนาดของสถานศึกษาในจังหวัดสระแก้ว จำนวน 298 คน แล้วกำหนดสัดส่วนของผู้บริหารมีรายละเอียดดังนี้

ขนาดของสถานศึกษาจำแนกตามจำนวนนักเรียน	จำนวนผู้บริหารทั้งหมด	จำนวนผู้บริหารในกลุ่มตัวอย่าง	ผู้ให้ข้อมูล		
			รองผอ.	ครู	รวม
1. สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียน ต่ำกว่า120 คน	103	58	58	116	174
2. สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียน ตั้งแต่121–200 คน	71	40	40	80	120
3. สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่201–300 คน	36	21	21	42	63
4. สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301-500 คน	53	29	29	58	87
5. สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 501-1,500 คน	29	17	17	34	51
6. สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนมากกว่า 1,500 คน	6	4	4	8	12
รวม	298	169	169	338	507

3) ผู้ให้ข้อมูลได้แก่

- (1) รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 169 คน

(2) ครูผู้รับผิดชอบงานวิชาการของสถานศึกษา จำนวน 169 คน

(3) ครูที่เป็นคณะกรรมการประกันคุณภาพของสถานศึกษา จำนวน 169 คน

5.2 ด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามกรอบแนวความคิดข้อ 3.1 และศึกษาประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษาตามกรอบแนวความคิด ข้อ 3.2

6. นิยามคำศัพท์

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยให้นิยามที่ใช้ในการวิจัยเพื่อให้เข้าใจตรงกันดังนี้

6.1 รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้รักษาราชการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา

6.2 ครูผู้รับผิดชอบงานวิชาการของสถานศึกษา หมายถึง ครูที่ได้รับแต่งตั้งและมอบหมายจากผู้บริหารสถานศึกษาให้รับผิดชอบวางแผนการดำเนินการด้านวิชาการของสถานศึกษา

6.3 ครูที่เป็นคณะกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพของสถานศึกษา หมายถึง ครูที่ได้รับการแต่งตั้งจากผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นคณะกรรมการดำเนินการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพของสถานศึกษา

6.4 สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง สถานศึกษาของรัฐที่จัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา

6.5 สมรรถนะของผู้บริหาร หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามที่คุรุสภากำหนด 10 ด้านดังนี้

6.5.1 สมรรถนะด้านหลักและกระบวนการบริหารการศึกษา หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการนำความรู้ความเข้าใจในหลักการทฤษฎีทางการบริหาร การศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการบริหาร วิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างองค์ความรู้ในการบริหารจัดการ กำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายของการศึกษา จัดองค์กร โครงสร้างการบริหาร และกำหนดภารกิจของครูและบุคลากรทางการศึกษาได้เหมาะสม

6.5.2 สมรรถนะด้านนโยบายและการวางแผนการศึกษา หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำนโยบายการศึกษา กำหนดนโยบาย วางแผนการดำเนินงานและประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่มุ่ง

ให้เกิด ผลดี คุ่มค่าต่อการศึกษา สังคม สิ่งแวดล้อมนำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาไปปฏิบัติ
ติดตาม ประเมิน และรายงานผลการดำเนินงาน

6.5.3 สมรรถนะด้านการบริหารวิชาการ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึง
ความสามารถในการจัดการการเรียนรู้ พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา นิเทศการจัดการเรียนรู้ใน
สถานศึกษาและส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้

6.5.4 สมรรถนะด้านการบริหารธุรการ การเงิน พัสดุ และอาคารสถานที่ หมายถึง
พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการจัดระบบงานสารบรรณได้อย่างมีประสิทธิภาพ
บริหารจัดการงบประมาณอย่างถูกต้องเป็นระบบ วางระบบการบริหารจัดการทรัพยากรภายใน
สถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียน
การสอน

6.5.5 สมรรถนะด้านการบริหารงานบุคคล หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึง
ความสามารถในการสรรหาบุคลากรที่มีประสิทธิภาพเข้ามาปฏิบัติงานจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับ
หน้าที่ที่รับผิดชอบ พัฒนาครูและบุคลากรในสถานศึกษาให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ เสริมสร้างขวัญ
กำลังใจสำหรับครูและบุคลากรให้คำปรึกษาแก้ไขปัญหาการทำงานให้แก่ครูและบุคลากรใน
สถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

6.5.6 สมรรถนะด้านการบริหารกิจการนักเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออก
ถึงความสามารถในการบริหารจัดการให้เกิดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน บริหารจัดการให้เกิดงาน
บริการผู้เรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมพิเศษเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนในด้านต่างๆ ส่งเสริมวินัย
คุณธรรม จริยธรรมและความสามัคคีในหมู่คณะ

6.5.7 สมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง พฤติกรรมที่
แสดงออกถึงความสามารถในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ประเมินผลติดตาม
ตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของ
สถานศึกษาเพื่อรองรับการประเมินภายนอก

6.5.8 สมรรถนะด้านการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง
พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการใช้และบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา
และปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม ประเมินการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำมาปรับปรุงการ
บริหารจัดการ ส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา

6.5.9 สมรรถนะด้านการบริหารการประชาสัมพันธ์และความสัมพันธ์กับชุมชน
หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการจัดการข้อมูล ข่าวสาร ไปสู่ผู้เรียน ครูและ
บุคลากรในสถานศึกษา เผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารและกิจกรรมของสถานศึกษาไปสู่ชุมชนใช้ยุทธศาสตร์

ที่เหมาะสมในการประชาสัมพันธ์ สร้างกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน โดยมีเป้าหมายในการเข้าไปช่วยเหลือชุมชน และเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมระดมทรัพยากร และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษา

6.5.10 สมรรถนะด้านคุณธรรมจริยธรรม หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการเป็นผู้นำเชิงคุณธรรม จริยธรรมและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้ร่วมงานมีคุณธรรมและจริยธรรมที่เหมาะสม

6.6 ประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษา หมายถึง ระดับความสำเร็จของสถานศึกษาในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามเป้าหมายที่กำหนด

6.6.1 การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลให้อยู่ในรูปสารสนเทศที่เป็นประโยชน์สูงสุดและเก็บรักษาอย่างมีระบบเพื่อสะดวกต่อการนำไปใช้ และสามารถนำไปใช้สนับสนุนการบริหารและการตัดสินใจ

6.6.2 การพัฒนามาตรฐานการศึกษา หมายถึง การสังเคราะห์มาตรฐานการศึกษาจากหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อนำมากำหนดเป็นมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และพัฒนามาตรฐานเพื่อเป็นเป้าหมายสูงสุดในการจัดการศึกษา โดยให้มีความสอดคล้องกับสภาพของตน ชุมชน และศักยภาพของสถานศึกษา

6.6.3 การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การวางแผน กำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายภารกิจ ยุทธศาสตร์ มาตรการนโยบาย และโครงการในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

6.6.4 การดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การนำยุทธศาสตร์ มาตรการ นโยบายและโครงการ ไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม กำกับติดตาม การดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา มุ่งสู่การบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

6.6.5 การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา หมายถึง การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาตั้งแต่การสร้างความตระหนักและให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการตรวจสอบทบทวนคุณภาพการศึกษา การวางแผนการตรวจสอบ การประเมินตนเองของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ

6.6.6 การประเมินคุณภาพการศึกษา หมายถึง การประเมินทั้งผู้เรียนโดยประเมินผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนตามสาระการเรียนรู้และคุณลักษณะที่สำคัญตามหลักสูตรสถานศึกษาของนักเรียน ในทุกระดับช่วงชั้นด้วยเครื่องมือประเมินที่ได้มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาตามกรอบมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ด้วยวิธีการที่หลากหลายและเหมาะสม

6.6.7 การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี หมายถึง การสรุปการดำเนินงาน และความสำเร็จของสถานศึกษาในรอบปีการศึกษา โดยระบุถึงสภาพ ผลการดำเนินงานตามภารกิจ และแนวทางการดำเนินงานในอนาคต เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและ เปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อสร้างความเข้าใจและความเชื่อมั่นต่อสถานศึกษา

6.6.8 การผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การดำเนินการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ โดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ

- 1) การวางแผน (Plan)
- 2) การดำเนินการตามแผน (Do)
- 3) การตรวจสอบประเมินผล (Check)
- 4) การปรับปรุงและพัฒนา (Action)

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ผลการวิจัยทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารในการนำไปพัฒนาตนเองเพื่อให้เป็นผู้บริหารที่มีสมรรถนะที่เหมาะสมยิ่งขึ้น

7.2 ผลจากการวิจัยได้ข้อมูลไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษา

7.3 เป็นสารสนเทศในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสระแก้ว

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษาดังต่อไปนี้

1. สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา
 - 1.1 แนวคิดและหลักการของสมรรถนะ
 - 1.2 ความหมายของสมรรถนะ
 - 1.3 ความสำคัญของสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 1.4 ประเภทของสมรรถนะ
 - 1.5 โครงสร้างของรูปแบบสมรรถนะ
 - 1.6 สมรรถนะของข้าราชการในอนาคค
 - 1.7 สมรรถนะของนักบริหาร
 - 1.8 สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา
2. การประกันคุณภาพการศึกษา
 - 2.1 แนวคิดของการประกันคุณภาพการศึกษา
 - 2.2 ความหมายและหลักการของการประกันคุณภาพการศึกษา
 - 2.3 ความสำคัญและความจำเป็นที่ต้องมีการประกันคุณภาพของสถานศึกษา
 - 2.4 ระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
3. ประสิทธิภาพ
 - 3.1 ความหมายของประสิทธิภาพ
 - 3.2 ประสิทธิภาพของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษา
4. สภาพการประกันคุณภาพของสถานศึกษาในจังหวัดสระแก้ว
 - 4.1 สภาพทั่วไป
 - 4.2 การจัดการศึกษาของจังหวัดสระแก้ว
 - 4.3 สภาพการดำเนินการด้านประกันคุณภาพของสถานศึกษาในจังหวัดสระแก้ว

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยภายในประเทศ

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา

1.1 แนวคิดและหลักการของสมรรถนะ

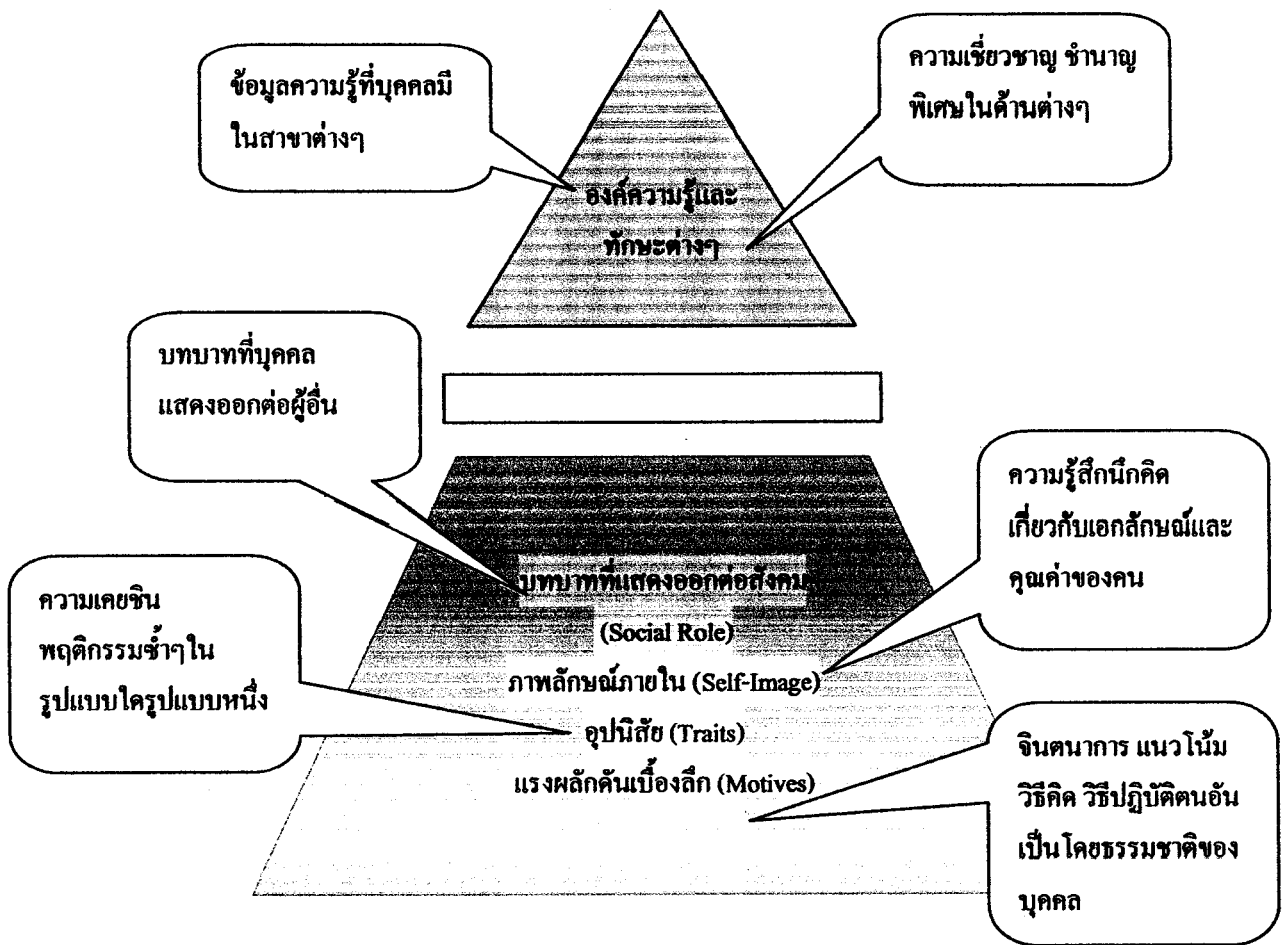
สิ่งที่แสดงให้เห็นคุณค่าความสามารถของคนที่มี ต่อผลสำเร็จของงานคือ ความสัมพันธ์ระหว่างงานกับองค์ประกอบของความสำเร็จของงาน ซึ่งได้แก่ การมีความรู้ พฤติกรรมการทำงานและสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะเห็นได้จากพฤติกรรมการทำงานของคนเดียวกันนั้น หากอยู่ในสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมการทำงานที่แตกต่างกันจะมีพฤติกรรมการทำงานที่แตกต่าง กันไปด้วย และเมื่อพิจารณาถึงความเชื่อมโยงระหว่างปัจเจกลักษณะของบุคคล อันได้แก่อุปนิสัย ส่วนคนที่อยู่ลึกเข้าไปกับตัวคนกับผลของงาน จะพบได้ว่าอุปนิสัยเป็นตัวกำหนด อัตลักษณ์ เจตคติ และค่านิยมซึ่งจะขับเคลื่อนให้เกิดเป็นการกระทำที่เห็นได้จากการแสดงออกในรูปของพฤติกรรม โดยมีความต้องการอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นจุดหมาย ความรู้ ทักษะ สภาวะการณ์แวดล้อมและปัจจัย องค์ประกอบอื่น ๆ จะอำนวยความสะดวกให้เกิดผลงานที่ปรากฏออกมามีดังที่ David McClelland นักจิตวิทยา มหาวิทยาลัย Harvard ซึ่งเชื่อว่าความสามารถของคนมีผล ต่อความสำเร็จของงานจึงริเริ่มนำแนวคิด เกี่ยวกับ สมรรถนะ (competency) มาศึกษา โดยได้พัฒนาแบบทดสอบทางบุคลิกภาพเพื่อศึกษาว่า บุคคลที่ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพนั้นมีทัศนคติและนิสัยอย่างไรและได้ใช้ความรู้ในเรื่องเหล่านี้ ช่วยแก้ปัญหาคัดเลือกบุคคลให้กับหน่วยงานของรัฐบาลสหรัฐอเมริกา ได้แก่ ปัญหา กระบวนการคัดเลือกที่เน้นการวัดความถนัดที่ทำให้คนผิดค่าและชนกลุ่มน้อยอื่น ๆ ที่ไม่ได้รับการ คัดเลือกและผลการทดสอบ พบว่าคะแนนสอบแข่งขันเข้าทำงานมีความสัมพันธ์กับผลการ ปฏิบัติงานน้อยมาก อีกทั้งยังได้เก็บข้อมูลของกลุ่มที่มีผลงาน โดดเด่นและผู้ที่ไม่ได้มีผลงาน โดดเด่น ด้วยการสัมภาษณ์ ซึ่งพบว่าสมรรถนะเกี่ยวกับความเข้าใจ และ ข้อแตกต่างทางวัฒนธรรมเป็น ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานมาก (ดวงจันทร์ ทิพย์ปรีชา 2548:5)

นอกจากนี้บทความเรื่อง Testing for Competence Rather than for Intelligence ของ McClelland ที่ตีพิมพ์ในปี 1973 ได้รับการกล่าวถึงอย่างกว้างขวางและเป็นจุดเริ่มต้นของการ พัฒนาสมรรถนะ (Competency) ให้เป็นอีกทางเลือกหนึ่งนอกเหนือไปจากการวัดเชาวน์ปัญญา และ ใช้ต่อ ๆ กันมาจนถึงทุกวันนี้ แนวคิดเรื่องสมรรถนะมักมีการอธิบาย ด้วยโมเดลน้ำแข็ง (Iceberg Model) ซึ่งอธิบายว่าความแตกต่างระหว่างบุคคลเปรียบเทียบกับภูเขาน้ำแข็ง โดยมีส่วนที่เห็น

ได้ง่ายและพัฒนาได้ง่าย คือส่วนที่ลอยอยู่เหนือน้ำ นั่นคือองค์ความรู้และทักษะต่างๆที่บุคคลมีอยู่ และส่วนใหญ่ที่มองเห็นได้ยากอยู่ใต้วงน้ำ ได้แก่ แรงจูงใจ อุปนิสัย ภาพลักษณ์ภายใน และบทบาทที่แสดงออกต่อสังคม ส่วนที่อยู่ใต้น้ำนี้มีผลต่อพฤติกรรมในการทำงานของบุคคลอย่างมากและเป็นส่วนที่พัฒนาได้ยาก (รัตนกรณ์ ศรีพัคฆ์ 2548:65) การที่บุคคลจะมีพฤติกรรมในการทำงานแบบใดขึ้นอยู่กับคุณลักษณะที่บุคคลมีอยู่ซึ่งอธิบายในตัวแบบภูเขาน้ำแข็ง คือ ทั้งความรู้ ทักษะ/ความสามารถ (ส่วนที่อยู่เหนือน้ำ) และคุณลักษณะอื่นๆ (ส่วนที่อยู่ใต้น้ำ)ของบุคคลนั้นๆ

ในยุคปัจจุบัน มีการนำสมรรถนะมาใช้ในการบริหารงานบุคคลที่เรียกว่า การบริหารงานบุคคลที่เน้นสมรรถนะ กล่าวคือ มีการคัดเลือกบุคคลโดยอิงสมรรถนะ การประเมินผลงานบุคคลโดยอิงสมรรถนะ การเลื่อนขั้น เลื่อนเงินเดือน โดยอิงสมรรถนะ และการพัฒนาบุคคล จะเห็นว่าสมรรถนะได้ถูกนำมาใช้ในการบริหารงานบุคคลอย่างมากภายในระบบข้าราชการ พลเรือนไทยได้มีการพยายามปรับปรุงงานบริหารงานบุคคลให้มีความทันสมัย และได้มีการนำสมรรถนะมาใช้เช่นเดียวกัน โดยศึกษาระบบจำแนกตำแหน่งและเงินเดือนขั้นใหม่ โดยจ้างบริษัท เซย์กรุ๊ป เป็นที่ปรึกษา ส่วนหนึ่งของระบบจำแนกตำแหน่งและเงินเดือน คือต้นแบบสมรรถนะของข้าราชการพลเรือนไทย ซึ่งได้มีการออกแบบให้มีการนำสมรรถนะมาเชื่อมโยงกับค่าตอบแทน ส่วนหนึ่งด้วย สมรรถนะ (competency) มีการใช้กันอย่างแพร่หลาย การนำไปใช้ได้มีการกำหนดคำนิยามไว้แตกต่างในรายละเอียดสำหรับคำนิยามของสมรรถนะตามที่บริษัทเซย์กรุ๊ป กำหนดถือว่าเป็น คุณลักษณะเชิงพฤติกรรม ทำให้บุคลากรในองค์กรปฏิบัติงาน ได้ผลงานที่โดดเด่นกว่าคนอื่น ๆ โดยบุคลากรเหล่านี้แสดงคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมดังกล่าว มากกว่าเพื่อนร่วมงานอื่นๆ ในสถานการณ์ที่หลากหลาย และได้ผลงานดีกว่าผู้อื่น ตามทฤษฎีสมรรถนะที่บริษัทเซย์กรุ๊ปใช้กล่าวว่า ที่มาของคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมมาจากแรงผลักดันเบื้องต้น (Motives) อุปนิสัย (Traits) ภาพลักษณ์ภายใน (Self-Image) และบทบาทที่แสดงออกต่อสังคม (Social Role) ที่แต่ละบุคคลมีความแตกต่างกัน ทำให้แสดงพฤติกรรมในการทำงาน ที่แตกต่างกัน การนำความรู้เรื่องสมรรถนะหรือคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมมาใช้ในงานบริหารงานบุคคลนั้น เริ่มตั้งแต่การคัดเลือกข้าราชการที่มีคุณลักษณะที่เหมาะสมกับงานที่จะทำในกระบวนการพัฒนาก็เน้นพัฒนาคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่บุคคลนั้นขาดเพื่อทำให้บุคคลทำงานได้ดีขึ้นการประเมินผลการปฏิบัติงานควรเน้นคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมด้วย เพราะถ้าข้าราชการมีคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เหมาะสมจะทำให้ส่วนราชการมีการพัฒนาในลักษณะที่ยั่งยืนกว่าการเน้นเพียงผลการปฏิบัติงานในเชิงปริมาณเพียงอย่างเดียว นอกจากนั้นการนำสมรรถนะหรือคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมไปผูกกับระบบค่าตอบแทน/เงินเดือนนั้น เป็นการปรับพฤติกรรมของบุคคลในองค์กรให้มีคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่ดีขึ้นหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งเป็นการส่งสัญญาณบอกกับพนักงานในองค์กรว่า องค์กรต้องการให้พนักงานมี

พฤติกรรมอย่างไร อย่งไรก็ดี พฤติกรรมที่องค์กรต้องการนั้นต้องมีความชัดเจน และมีระบบ คำตอบแทนที่ลงเส้น คงวาดต่อพฤติกรรมนั้นๆ เพราะ ตามหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ นั้น พฤติกรรมที่ ฟังประสงค์จะคงอยู่ หากมีการให้แรงเสริม หรือรางวัลกับพฤติกรรมนั้น ตัวอย่างเช่น ถ้าอยากให้คน ขยันทำงานควรมีการให้แรงเสริมกับพฤติกรรมการทำงาน หากไม่พฤติกรรม นั้นอาจไม่เกิดขึ้น หรืออาจเกิดแล้วก็หายไป(http://training.prd.go.th/document_public/ ค้นคืนเมื่อ 7 เมษายน 2550)
 คังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 โมเดลภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg Model)

(ที่มา:<http://president.swu.ac.th/สมรรถนะในระบบงานตำแหน่งและคำตอบที่ปรับปรุงใหม่/ค้นคืนเมื่อ7 เม.ย.50>)

1.2 ความหมายของสมรรถนะ

คำว่า “Competency” มีคำแปลที่เป็นภาษาไทยค่อนข้างหลากหลายและแตกต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับว่านักวิชาการที่ศึกษาจะแปลหรือให้คำจำกัดความไว้ตามความเข้าใจ และความเชื่อของแต่ละบุคคลหรือแต่ละสถาบัน ซึ่งบางท่านอาจแปลว่า “ศักยภาพ” หรือ “ความสามารถ” หรือ

“ขีดความสามารถ” หรือ “ความสามารถเชิงสมรรถนะ” หรือ “สมรรถนะ” สำหรับคำจำกัดความของ “สมรรถนะ” นั้น นักวิชาการที่ศึกษาได้ให้ความหมายไว้แตกต่างกันมากมาย (<http://gotoknow.org/blog/jed/59979>: ค้นคืนเมื่อ 7 เม.ย 50)

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน(ก.พ.)“สมรรถนะคือคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ/ความสามารถและคุณลักษณะอื่น ๆ ที่ทำให้บุคคลสามารถสร้างผลงานได้โดดเด่นกว่าเพื่อนร่วมงานอื่น ๆ ในองค์กร” กล่าวคือ การที่บุคคลจะแสดงสมรรถนะใดสมรรถนะหนึ่งได้ มักจะต้องมีองค์ประกอบทั้งความรู้ ทักษะ/ ความสามารถและคุณลักษณะอื่นๆ(<http://gotoknow.org/blog/jed/59979>:ค้นคืนเมื่อ7 เม.ย 50)

“สมรรถนะ” ราชบัณฑิตยสถาน (2535:799) ให้ความหมายว่า สมรรถนะ หมายถึง ความสามารถตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Ability”และ “competency” ซึ่งนิยามว่า เป็นคุณภาพหรือภาวะของการกระทำหน้าที่ได้อย่างเพียงพอ หรือมีความรู้ การตัดสินใจทักษะ หรือความแข็งแรงเพียงพอ

กู๊ด (Good,1973) กล่าวว่า สมรรถนะ หมายถึง ทักษะ ความคิดรวบยอดและทัศนคติที่ต้องการในการปฏิบัติงานทุกประเภทและนำเอาวิธีการเหล่านี้ไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์จริง

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544:7) ได้ให้ความหมายของสมรรถนะ(competency) ไว้ว่า เป็นคุณลักษณะภายในที่ส่งผลให้บุคคลมีผลการปฏิบัติงานแตกต่างกัน มีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ คือ

1. ความรู้(Knowledge)
2. ทักษะ(Skill)
3. ความสามารถ(Ability)

และจัดลำดับสมรรถนะของผู้บริหารได้ดังนี้

1. ความเป็นผู้นำ
2. ความสามารถในการคิด
3. การตัดสินใจ
4. การทำงานให้บรรลุผล
5. การวางแผนกลยุทธ์
6. การบริหารทรัพยากร
7. ความสามารถในการแข่งขัน
8. ความรับผิดชอบตรวจสอบได้

9. การบริหารการเปลี่ยนแปลง
10. การประสานสัมพันธ์
11. การปรับตัวและความยืดหยุ่น
12. การมุ่งเน้นการบริการ

Scott Parry (1998 อ้างใน สุภิญญา รัศมีธรรม โขติ 2546:5) กล่าวว่า สมรรถนะ คือ องค์ประกอบ (Cluster) ของความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และทัศนคติ (Ability) ของปัจเจกบุคคลที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อผลสัมฤทธิ์ของการทำงานของบุคคลนั้น ๆ เป็นบทบาทหรือความรับผิดชอบซึ่งสัมพันธ์กับผลงานและสามารถวัดค่าเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานและพัฒนาได้โดยการฝึกอบรม

วัฒนา พัฒนพงษ์ (2546:33) สมรรถนะคือระดับของความสามารถในการปรับใช้ กระบวนทัศน์ (Paradigm) ทัศนคติ พฤติกรรม ความรู้ และทักษะเพื่อการปฏิบัติงานให้เกิดคุณภาพ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคคลในองค์กร

ณรงค์วิทย์ แสงทอง (2546:27) สมรรถนะ คือ ความสามารถหรือสมรรถนะของผู้ดำรงตำแหน่งงานที่งานนั้น ๆ ต้องการ คำว่า competency นี้ไม่ได้หมายถึงเฉพาะพฤติกรรมแต่จะมองลึกไปถึงความเชื่อ ทัศนคติ อุปนิสัยส่วนตัวของคนด้วย

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2548:5) ได้กำหนดนิยามของสมรรถนะ คือ คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะอื่นๆ ที่ทำให้บุคคลสามารถสร้างผลงานได้โดดเด่นกว่าเพื่อนร่วมงานอื่นๆ ในองค์กร Butler (1978 Quoted in Nagelsmith, 1995:245 อ้างถึงนพรัตน์ วิสวเพนิมิตร 2540) สมรรถนะ คือ ความสามารถที่จะปฏิบัติกิจกรรมเฉพาะได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน หรือเกินกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ทักษะและความรู้เป็นองค์ประกอบที่สัมพันธ์กันของสมรรถนะ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่าสมรรถนะของผู้บริหาร หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามที่คุรุสภากำหนด 10 ด้านคือ

- 1) ด้านหลักและกระบวนการบริหารการศึกษา
- 2) ด้านนโยบายและการวางแผนการศึกษา 3 ด้านการบริหารด้านวิชาการ
- 4) ด้านการบริหารด้านธุรการ การเงิน พัสดุ และ อาคารสถานที่
- 5) ด้านการบริหารงานบุคคล
- 6) ด้านการบริหารกิจการนักเรียน
- 7) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา
- 8) ด้านการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ

9) ด้านการบริหารการประชาสัมพันธ์และ ความสัมพันธ์กับชุมชน

10) ด้านคุณธรรมจริยธรรม

1.3 ความสำคัญของสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาของชาติ ครูสภาซึ่งเป็นสถาบันที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา มีบทบาทหน้าที่ สนับสนุน ส่งเสริม พัฒนา ควบคุมความประพฤติและการดำเนินงานของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานและจรรยาบรรณ ทั้ง ข้าราชการครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาให้มีสมรรถนะเหมาะสมกับมาตรฐานตำแหน่ง จึงได้กำหนดสมรรถภาพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้น โดยคณะกรรมการครูสภาต้องการให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีประสิทธิภาพ มีความรู้ความสามารถ มีคุณลักษณะเป็นผู้บริหารมืออาชีพ มีภาวะผู้นำ เข้าใจถึงขวัญและบรรยากาศในการทำงาน มีวิสัยทัศน์ สามารถปฏิบัติงานเชิงรุก ผลักดันให้มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนางานให้เกิดประสิทธิผล มีความรู้ในหลักและกระบวนการบริหารการศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษา สามารถกำหนดนโยบายและการวางแผนการศึกษา สามารถบริหารวิชาการ บุคคล กิจกรรมนักเรียน ธุรการ การเงิน พัสดุ และ อาคารสถานที่ ประชาสัมพันธ์โรงเรียน จัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ และมีคุณธรรมจริยธรรม จึงได้ประกาศสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (ราชกิจจานุเบกษา 2549: 296 - 300)

1.4 ประเภทของสมรรถนะ

ณรงค์วิทย์ แสงทอง (2546:259) ได้แบ่งประเภทของสมรรถนะ (Competencies) ตามแหล่งที่มาออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. Personal Competencies เป็นความสามารถที่มีเฉพาะตัวของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลนั้น เช่น ความสามารถในการวาดภาพของศิลปิน การแสดงกายกรรมของนักกีฬา นักประดิษฐ์คิดค้นสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ถือเป็นความสามารถเฉพาะตัวที่ยากต่อการเรียนรู้ หรือลอกเลียนแบบได้

2. Job Competencies เป็นความสามารถเฉพาะบุคคลที่ตำแหน่งหรือบทบาทนั้น ๆ ต้องการเพื่อให้งานบรรลุความสำเร็จตามที่กำหนดไว้เช่น ความสามารถในการเป็นผู้นำทีมงานของผู้บริหารตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มงาน ความสามารถในการวิเคราะห์วิจัยในตำแหน่งงานทางด้านวิชาการเป็นความสามารถที่สามารถฝึกฝนและพัฒนาได้

3. Organization Competencies เป็นความสามารถที่เป็นลักษณะเฉพาะขององค์กรนั้นไปสู่ความสำเร็จและเป็นผู้นำในด้านนั้น ๆ ได้ สรุปว่าสมรรถนะมี 2.ประเภทคือ สมรรถนะหลักและสมรรถนะประจำสายงาน

1.5 โครงสร้างของรูปแบบสมรรถนะ

พลสันต์ โพธิ์ศรีทอง(2547:12-13)ได้กล่าวถึงโครงสร้างของรูปแบบสมรรถนะ (Competency Model) ประกอบด้วย กลุ่มสมรรถนะ ชื่อสมรรถนะ นิยามสมรรถนะ พฤติกรรมหลัก (Key Behavior) และระดับสมรรถนะ ระดับสมรรถนะถือเป็นการกำหนดระดับพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงถึงความสามารถหรือประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคคลตามตำแหน่งบทบาทและความรับผิดชอบเพื่อใช้เป็นมาตรฐานสำหรับการปฏิบัติงานในตำแหน่งต่าง ๆ ขององค์กร ในการจำแนกระดับสมรรถนะนี้สามารถกำหนดได้หลายรูปแบบด้วยกัน เช่น

1. รูปแบบที่ 1 กำหนดระดับสมรรถนะเป็น 3 ระดับ คือ

1.1 ระดับฝึกหัด (Basic) หมายถึง พฤติกรรมในระดับที่แสดงถึงการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ขององค์กรในระดับเริ่มต้น สามารถปฏิบัติงานได้ภายในขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบ

1.2 ระดับสูง (Advance) หมายถึง พฤติกรรมในระดับที่มีความชำนาญสามารถปฏิบัติงานที่มีความยากและซับซ้อนได้

1.3 ระดับเชี่ยวชาญ (Expert) หมายถึง พฤติกรรมในระดับที่มีความเชี่ยวชาญสามารถปฏิบัติงานที่ยากและซับซ้อนมาก รวมทั้งสามารถคิดค้นหาวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงานได้ประเมินผลงานผู้อื่นได้เที่ยงตรงและแม่นยำ

2. รูปแบบที่ 2 กำหนดระดับสมรรถนะเป็น 4 ระดับ ได้แก่

2.1 ระดับผู้เริ่มต้น(Beginner/Learning)หมายถึงพฤติกรรมระดับที่แสดงถึงการเรียนรู้ สิ่งต่างๆ รวมถึงการมีทักษะในการปฏิบัติงานตามขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบอยู่ในระดับที่ยอมรับได้

2.2 ระดับการประยุกต์ใช้ (Apply/Adopting) หมายถึง พฤติกรรมในระดับที่แสดงถึงการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานตามขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบอยู่ในระดับที่ยอมรับได้

2.3 ระดับผู้ชำนาญการ(Master/Performing) หมายถึง พฤติกรรมในระดับที่แสดงถึงความสามารถในการปฏิบัติงานตามขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบได้ด้วยตนเอง รวมทั้งสามารถกระตุ้นหรือแนะนำผู้อื่นให้ปรับปรุง ผลการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 ระดับการนำ (Leading) หมายถึง พฤติกรรมในระดับที่แสดงถึงความเชี่ยวชาญในงานตามขอบเขตของหน้าที่ความรับผิดชอบ สามารถสร้างผลงานที่ส่งผลกระทบต่อ

ผลผลิตและผลลัพธ์ขององค์กร รวมทั้งสามารถถ่ายทอดความเชี่ยวชาญให้แก่ผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.6 สมรรถนะของข้าราชการในอนาคต

ในปัจจุบัน ระบบราชการต้องเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาประเทศ โดยทำหน้าที่เป็นแกนหลักในการนำนโยบายของรัฐไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผล และสนองตอบความต้องการของประชาชน การเปลี่ยนแปลงของสังคม และเศรษฐกิจมีผลทำให้ข้าราชการต้องปฏิบัติงานแบบมืออาชีพมากขึ้น สำนักงานข้าราชการพลเรือน จึงได้ศึกษาหาคุณลักษณะ และทักษะเฉพาะที่สำคัญของข้าราชการไทย ซึ่งประกอบไปด้วยคุณลักษณะและทักษะ 11 ประการ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน 2546: 1-2) ดังนี้

1. ทักษะในการใช้ความคิด ทักษะในการใช้ความคิดในที่นี้หมายถึง การคิดอย่างมีวิสัยทัศน์ คิดภาพรวมลุ่มลึก และกว้างไกลรู้จักปรับความคิดให้ยืดหยุ่นเหมาะสมกับสถานการณ์ตามสมควร คิดทำงานเชิงรุก ไม่ตั้งรับอยู่กับที่ คิดหาทางป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาเกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน
2. การทำงานให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ การบริหารราชการแนวใหม่ เน้นการทำงานโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน คือ มุ่งที่ผลผลิต หรือผลงานที่ตั้งเป้าไว้ พร้อมทั้งผลลัพธ์ซึ่งเป็นผลที่เกิดจากผลผลิตงานทุกอย่างจะต้องมีกำหนดเวลาแล้วเสร็จเพื่อให้ผู้ทำเกิดความรู้อึดใจกับผิดชอบที่จะต้องทำให้เสร็จตามกำหนดเวลา
3. การบริหารทรัพยากรอย่างคุ้มค่าสิ่งใดที่ทำแล้วไม่คุ้มค่าให้เลิกทำ หรือต้องถ่ายโอนงานออกไป หรือต้องบริหารทรัพยากรอย่างประหยัด เช่น น้ำ ไฟฟ้า วัสดุสำนักงาน รู้จักบำรุงรักษา
4. ทักษะในการสื่อสาร รู้จักนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้รู้จักสร้างเครือข่ายคือ ให้มีการรับรู้ไปพร้อม ๆ กัน เน้นการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร ตลอดจนหมั่นฝึกให้มีทักษะในการพูดติดต่อให้ได้ผล
5. ความน่าเชื่อถือและน่าไว้วางใจข้าราชการต้องทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่เรียก และรับสินบน พร้อมรับผิดชอบ และยอมรับการตรวจสอบได้
6. การมุ่งเน้นให้บริการเน้นการให้บริการแบบโปร่งใส ประชาชนทุกคนจะต้องได้รับบริการอย่างเท่าเทียมกัน ทั้งนี้จะต้องมุ่งเน้นความเสมอภาค พร้อมทั้งตระหนักว่า ข้าราชการมีหน้าที่ให้บริการประชาชน
7. จริยธรรมข้าราชการจะต้องมีศีลธรรม ประพฤติตนเหมาะสมตามกาลเทศะ วาจาสุภาพ และแต่งกายสุภาพเรียบร้อย ไม่ประพฤติเสื่อมเสีย

8. ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานต้องทำงานอย่างมืออาชีพ กล่าวคือ มีความรู้ ความสามารถในการวิชาชีพของตนเองอย่างแท้จริง รู้ลึกและรู้กว้าง ไม่รู้เพียงผิวเผินต้องมีความสามารถในการวางแผน

9. ความสามารถในการแก้ปัญหาเมื่อมีปัญหาต้องขี้มั่ว ไม่หนีปัญหา สามารถแก้ปัญหาได้ด้วยปัญญาของตนเอง หัดมองให้เห็นว่า ปัญหา คือโอกาสที่เราจะได้แสดงความสามารถ ไม่มองปัญหาเป็นอุปสรรค

10. การทำงานเป็นทีมมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ร่วมคิดร่วมทำงานกับผู้อื่นในลักษณะที่ทีมงานร่วมกันรับผิดชอบงานไม่เอาดีแต่ผู้เดียว ไม่ปกปิดความรู้ และเผื่อแผ่ความรู้ให้เพื่อนร่วมงาน มีการให้อภัยเมื่อมีการพลาดพลั้งต่อกัน

11. ทักษะขั้นพื้นฐานทางด้านคอมพิวเตอร์ในยุคของข้อมูลข่าวสาร และกระแสโลกาวิวัฒน์ ข้าราชการต้องสามารถใช้คอมพิวเตอร์ ในการทำงานได้ หมั่นศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม อยู่เสมอใช้อย่างระมัดระวังและหมั่นบำรุงรักษา

1.7 สมรรถนะนักบริหาร

นอกจากสมรรถนะข้าราชการในอนาคตแล้วสำนักงานข้าราชการพลเรือนยังได้จัดทำสมรรถนะนักบริหาร/ เพื่อใช้ในโครงการสรรหาและเลือกสรรนักบริหารระดับสูง (Senior Executive Service : SES) โดยประเมินสมรรถนะนักบริหาร 4 ด้าน

1.7.1 การบริหารคน ได้แก่ การปรับตัวและความยืดหยุ่น (adaptability and flexibility) การปรับตัว หรือการเปลี่ยนแปลงวิธีการปฏิบัติงานให้เข้ากับทุกสถานการณ์บุคคล หรือกลุ่มตามความต้องการของงานหรือขององค์กรสามารถทำความเข้าใจและรับฟังข้อความคิดเห็นในมุมมองที่แตกต่างกันทักษะในการสื่อสาร (Communication) ทักษะ และศิลปะในการรับรู้และจับประเด็นจากการฟัง และการอ่าน ตลอดจนทักษะในการถ่ายทอดความคิด และแนวโน้ม ผู้ฟัง และผู้อ่าน โดยการพูด การเขียน และการนำเสนอเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ และได้รับการสนับสนุนเห็นด้วยอย่างชัดเจนการประสานสัมพันธ์ (collaborativeness) การทำงานร่วมกับบุคคลอื่น ที่เกี่ยวข้องการทำงานในองค์กร โดยสร้างความเคารพ ความเข้าใจซึ่งกันและกัน และสร้างความสัมพันธ์ ที่ดีในการทำงาน

1.7.2 ความรอบรู้ในการบริหารการเปลี่ยนแปลง (Managing change) การริเริ่ม เป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กร เพื่อให้สามารถบรรลุวิสัยทัศน์ การให้การสนับสนุนผู้อื่นในองค์กร ให้นำความคิดริเริ่มที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กรมาปฏิบัติให้เป็นผลสำเร็จ โดยมุ่งเน้นการสนับสนุน ด้านการกำหนดขอบเขต ขั้นตอน และช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเปลี่ยนแปลง การมีจิตมุ่งบริการ (customer service orientation) ความมุ่งมั่นในการให้บริการ

ช่วยเหลือเสริมสร้าง และรักษาความสัมพันธ์กับผู้รับบริการโดยมุ่งความต้องการของผู้รับบริการ กำหนดเป้าหมาย และแนวทางการปฏิบัติงานที่สอดคล้องสนองความต้องการของผู้รับบริการใน สถานการณ์ต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพต่อเนื่อง การวางแผนกลยุทธ์ (strategic planning) การสร้าง แผนการปฏิบัติงานที่มีการระบุเป้าหมาย วัตถุประสงค์ กลยุทธ์ และแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจน เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์เป็นการวางแผนในเชิงกลยุทธ์และในระดับปฏิบัติการ โดยพิจารณาเงื่อนไข ของเวลา ทรัพยากร ความสำคัญเร่งด่วนและการคาดการณ์ถึงปัญหาและโอกาสที่อาจเป็นไปได้ด้วย

1.7.3 การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ความรับผิดชอบตรวจสอบได้ (Accountability)

สำนึกในบทบาทหน้าที่ มุ่งมั่น ตั้งใจ เพื่อปฏิบัติงานตามการตัดสินใจให้บรรลุเป้าหมาย และ ปฏิบัติตามข้อยืนยันที่ให้กับผู้อื่นในขณะเดียวกันมีความพร้อมให้ตรวจสอบและพร้อมรับผิดชอบ ในผลการกระทำ และการตัดสินใจ การทำงานให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ (achieving result) การบริหาร การปฏิบัติงานให้ได้ผลสำเร็จ ทันการณตามแผน และเป้าหมายที่กำหนดไว้ เพื่อให้ผลผลิต และ การบริหารที่ตอบสนองต่อความคาดหวังของผู้ที่เกี่ยวข้อง (Stake holders) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล การบริหารทรัพยากร (managing resources) ความสามารถในการบริหารจัดการ ทรัพยากรทั้งภายในและภายนอกองค์กร (บุคลากร ข้อมูล เทคโนโลยี เวลา และทรัพยากร ต้นทุนอื่น ๆ) มีการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายของ องค์กรกลุ่ม และบุคคล โดยสามารถสอดคล้องกับความจำเป็นของการดำเนินการตามนโยบาย

1.7.4 การบริหารอย่างมีอาชีพ การตัดสินใจ (decision making) การเลือก

ดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยพิจารณาจากข้อมูล โอกาส ปัญหา ประเมินทางเลือก และผลลัพธ์ เพื่อการตัดสินใจที่ดีที่สุด สถานการณ์นั้น ๆ ในเวลาที่เหมาะสมตลอดจนวิเคราะห์แยกแยะ ระบุ ประเด็นของปัญหาและ ตัดสินใจแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ การคิดเชิงกลยุทธ์ (Strategic thinking) การระบุ กำหนดขอบข่ายและวิเคราะห์ปัญหา สถานการณ์โดยใช้หลักเหตุผล และประสบการณ์ประกอบกันเพื่อให้ได้ข้อสรุปการตัดสินใจ แนวทางปฏิบัติ และแนวทางแก้ไข ปัญหาที่เหมาะสมอีกทั้งทำให้เห็นศักยภาพและแนวทางใหม่ ๆ ความเป็นผู้นำ (Leadership) สร้างและประชาสัมพันธ์วิสัยทัศน์ขององค์กร โน้มน้าว ผู้อื่นให้ยอมรับ และมุ่งสู่วิสัยทัศน์ของ องค์กร ให้การสนับสนุนผู้อื่นทั้งในด้านการให้คำแนะนำ และการให้อำนาจเพื่อให้สามารถ เจริญก้าวหน้าอย่างมีอาชีพ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาทั้งในระดับบุคคล ทีมงานและระดับองค์กรใน ด้านทัศนคติ การปฏิบัติงาน และการตัดสินใจ

นอกจากนี้แล้ว ผู้บริหารต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ด้วยข้อผูกพันต่อการให้บริการ สาธารณะและมีความสามารถในการกระตุ้นให้บุคลากรในองค์กร ได้ใช้ศักยภาพที่ดี ทำงานให้ เกิดผลสูงสุด สร้างพันธมิตรทั้งภายในและภายนอกองค์กร สื่อสารกับลูกค้าด้วยความรู้สึกที่ดีต่อกัน

รวมทั้งเป็นผู้มีทักษะทางการบริหารจัดการ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของงานสูงสุด(เทียน ทองแก้ว 2545 : 35-36) และผู้บริหารที่ดีต้องมีสมรรถนะหลัก 5 ด้าน คือ

1. ศักยภาพในการเปลี่ยนแปลง
2. ศักยภาพในการเป็นผู้นำ
3. การมุ่งไปสู่ผลสัมฤทธิ์
4. ความเฉียบคมทางการบริหาร และ
5. การสร้างความเข้าใจการติดต่อสื่อสาร

1.8 สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการ มีวิสัยทัศน์ สร้างและประชาสัมพันธ์วิสัยทัศน์ขององค์กร โน้มน้าวผู้อื่นให้ยอมรับ และมุ่งสู่วิสัยทัศน์ขององค์กร ให้การสนับสนุนผู้อื่นทั้งในด้านการให้คำแนะนำ และการให้อำนาจเพื่อให้สามารถเจริญก้าวหน้าอย่างมีอาชีพ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาทั้งในระดับบุคคล ทีมงานและระดับองค์กรในด้านทัศนคติ การปฏิบัติงาน และการตัดสินใจ ดังนั้นคณะกรรมการคุรุสภาได้ประกาศสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาดังต่อไปนี้ (ราชกิจจานุเบกษา 2549:296-300)

1. สมรรถนะด้านหลักและกระบวนการบริหารการศึกษา หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการนำความรู้ความเข้าใจในหลักการทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา ไปประยุกต์ใช้ในการบริหาร วิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างองค์ความรู้ในการบริหารจัดการ กำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายของการศึกษา จัดองค์กร โครงสร้างการบริหาร และกำหนดภารกิจของครูและบุคลากรทางการศึกษาได้เหมาะสม
2. สมรรถนะด้านนโยบายและการวางแผนการศึกษา หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำนโยบายการศึกษา กำหนดนโยบายวางแผนการดำเนินงานและประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มุ่งให้เกิดผลดี คู่มาต่อการศึกษา สังคม สิ่งแวดล้อมนำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาไปปฏิบัติติดตาม ประเมิน และรายงานผลการดำเนินงาน
3. สมรรถนะด้านการบริหารวิชาการ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการจัดการการเรียนรู้พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา นิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาและส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้
4. สมรรถนะด้านการบริหารธุรการ การเงิน พัสดุ และอาคารสถานที่ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการจัดระบบงานสารบรรณได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บริหารจัดการงบประมาณอย่างถูกต้องเป็นระบบ วางระบบการบริหารจัดการทรัพยากรภายในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียน

5. สมรรถนะด้านการบริหารงานบุคคล หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการสรรหาบุคลากรที่มี ประสิทธิภาพเข้ามาปฏิบัติงานจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับหน้าที่ ที่รับผิดชอบ พัฒนาครูและบุคลากรในสถานศึกษาให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ เสริมสร้างขวัญกำลังใจสำหรับครูและบุคลากรให้คำปรึกษาแก้ไขปัญหาการทำงานให้แก่ครูและบุคลากรในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

6. สมรรถนะด้านการบริหารกิจการนักเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการบริหารจัดการให้เกิดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน บริหารจัดการให้เกิดงานบริการผู้เรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมพิเศษเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ส่งเสริมวินัยคุณธรรม จริยธรรมและความสามัคคีในหมู่คณะ

7. สมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาประเมินผลติดตาม ตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาเพื่อรองรับการประเมินภายนอก

8. สมรรถนะด้านการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการใช้และบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม ประเมินการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำมาปรับปรุงการบริหารจัดการ ส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา

9. สมรรถนะด้านการบริหารการประชาสัมพันธ์และความสัมพันธ์กับชุมชน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการจัดการข้อมูล ข่าวสารไปสู่ผู้เรียน ครูและบุคลากรในสถานศึกษาเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและกิจกรรมของสถานศึกษาไปสู่ชุมชนใช้ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมในการประชาสัมพันธ์ สร้างกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน โดยมีเป้าหมายในการเข้าไปช่วยเหลือชุมชน และเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมระดมทรัพยากร และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษา

10. สมรรถนะด้านคุณธรรมจริยธรรม หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการเป็นผู้นำ เชิงคุณธรรม จริยธรรมและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้ร่วมงานมีคุณธรรมและจริยธรรมที่เหมาะสม

ระหว่างบุคคลที่เกิดจากความไว้วางใจและยอมรับนับถือ ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่า สมรรถนะตามประกาศคุรุสภาเป็นสิ่งจำเป็นและต้องได้รับการพัฒนาตามแนวทางที่คุรุสภากำหนด

2. การประกันคุณภาพการศึกษา

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

อรรถพร จินะวัฒน์ (2545 : 5) กล่าวว่า แนวคิดเรื่องการประกันคุณภาพเริ่มต้นก่อนในวงการอุตสาหกรรม โดยได้พิจารณาว่า ทำอย่างไรจึงจะให้สินค้าแต่ละหน่วยมีคุณภาพเท่าเทียมกันตามมาตรฐานที่กำหนดและตามที่ได้ประชาสัมพันธ์ไว้กับลูกค้า การผลิตสินค้าแนวใหม่จึงอาศัยฐานความคิดเกี่ยวกับการบริหารเชิงวิทยาศาสตร์ (Scientific approach to management)

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา(2542:6-9) ได้เสนอหลักการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาไว้ดังนี้

1. การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา(Child-Centered Devenlopment)
2. การใช้สถานศึกษาเป็นฐานในการบริหารจัดการ(School-Based Management)
3. การมีส่วนร่วมและการร่วมคิดร่วมทำ(Participation and Collaboration)
4. การกระจายอำนาจทางการศึกษา(Decentralization of Education)
5. การแสดงความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้(Accountability)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544:7) ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพทางการศึกษาว่า

1. การควบคุมคุณภาพ เป็นการกำหนดมาตรฐานคุณภาพ และการพัฒนาสถานศึกษาให้เข้าสู่มาตรฐานที่กำหนด
2. การตรวจสอบคุณภาพ เป็นการตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด
3. การประเมินคุณภาพ เป็นการประเมินคุณภาพของสถานศึกษา โดยหน่วยงานที่กำกับดูแลในเขตพื้นที่และหน่วยงานต้นสังกัดในส่วนกลาง ซึ่งแม้จะเป็นบุคคลภายนอกแต่ก็ยังคงถือเป็นการประเมินภายใน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ(2544:11) ได้กล่าวถึงหลักการประกันคุณภาพของสถานศึกษาดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพคือสถานศึกษาร่วมกันพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นที่ไปตามมาตรฐานการศึกษาโดยเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การพัฒนาคุณภาพให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

2. การดำเนินการให้บรรลุผลตามข้อ 1 ต้องทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการ และการทำงานของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาเป็นการดำเนินงานตามปกติของสถานศึกษา

3. การประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา

รุ่ง แก้วแดง (2544:111-113) ได้กล่าวถึง หัวใจสำคัญที่สุดของการประกันคุณภาพของการศึกษาก็คือ การประกันการเรียนรู้ของผู้เรียนซึ่งจะต้องได้รับการประกันคือในรอบสัปดาห์นั้นผู้เรียนสามารถเรียนรู้อะไร เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอะไรบ้าง และจากสัปดาห์เป็นภาคเรียน เป็นปีตลอดทั้งหลักสูตร คณะกรรมการการศึกษาสภาผู้แทนราษฎรอ้างใน ธรรมนูญ (2545:15-16) ได้เสนอแนวคิดและหลักการประกันคุณภาพไว้ดังนี้

1. โดยที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 สนับสนุนให้มีการกระจายอำนาจบริหารการศึกษาไปยังระดับท้องถิ่นและสถานศึกษา จึงมีความจำเป็นที่ต้องมีระบบการประกันคุณภาพ เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่า ผู้เรียนไม่ว่าจะอยู่ในท้องถิ่นใดก็ตามจะรับการศึกษาที่มีคุณภาพใกล้เคียงกัน ทั้งนี้จะมีทั้งการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาและการประเมินภายนอก เป้าหมายของการประเมินภายนอกนั้นไม่ใช่เพื่อการลงโทษ แต่เป็นเครื่องสะท้อนให้สถานศึกษาได้นำไปพิจารณาจัดการศึกษาให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียนอย่างเต็มที่ ฉะนั้นการประกันคุณภาพจึงเป็นการประกันคุณภาพเพื่อผู้เรียน

2. การกำหนดให้มีมาตรฐานการศึกษาเป็นแนวคิดที่ดี แต่ต้องระมัดระวังไม่ให้กลายเป็นมาตรฐานเดียวเนื่องจากกระบวนการจัดการศึกษาต่อไปจะมีความหลากหลาย มีตั้งแต่การจัดการศึกษาที่จัดโดยครอบครัว ชุมชน ทั้งการศึกษาในระบบ และตามอัธยาศัย การมีมาตรฐานระดับชาติต้องเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นมีมาตรฐานที่สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่นด้วย หมายความว่าท้องถิ่นควรมีบทบาท ที่จะกำหนดว่าต้องการพัฒนาคนในท้องถิ่นให้ออกมาเช่นไร เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

3. มาตรฐานการศึกษา อาจเรียกว่าเป็นมาตรฐานขั้นต่ำ ที่สถานศึกษาแต่ละแห่งจะต้องมี แต่จุดที่สำคัญที่สุดอยู่ที่ผลผลิต คือ ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้น เก่งขึ้นและมีความรับผิดชอบมากขึ้น สำหรับส่วนที่เป็นปัจจัย ตัวป้อนในด้านทรัพยากร กระบวนการบริหารจัดการ และกระบวนการเรียนการสอน ถึงแม้มีความสำคัญแต่สามารถจัดให้หลากหลาย ซึ่งความ

หลากหลายจะต้องคำนึงถึงผู้รับการศึกษาเป็นสำคัญในการจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษามี
 หลักการที่ต้องพิจารณาดังนี้

1.1 ระบบประกันคุณภาพไม่ใช่เรื่องที่ถูกชี้ผิด หรือการตรวจสอบแต่เป็น
 เครื่องมือที่ต้องใช้ควบคู่กับการกระจายอำนาจบริหารการศึกษา

1.2 มาตรฐานการศึกษาจะต้องสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติ
 การศึกษาแห่งชาติที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ให้มีความหลากหลายและยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.3 การประกันคุณภาพมีภารกิจหลัก 4 ส่วนซึ่งต้องแยกบทบาทหน้าที่ให้
 ชัดเจนคือ

1.3.1 การกำหนดมาตรฐานหรือหลักเกณฑ์ของระบบประกันคุณภาพเป็น
 หน้าที่ของส่วนกลางเช่นกระทรวงศึกษาธิการ

1.3.2 การประเมินภายใน เป็นหน้าที่ของสถานศึกษาในการพัฒนาระบบ
 การประเมินภายในโดยดึงชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม

1.3.3 การประเมินภายนอก ให้องค์กรอิสระในรูปองค์กรมหาชนทำหน้าที่
 ในการประเมินภายนอก การที่ให้องค์กรอิสระทำหน้าที่นี้เพราะต้องการให้อิสระจากฝ่ายราชการ
 และต้องทำหน้าที่ประเมินทั้งสถานศึกษาของรัฐและเอกชน

1.3.4 การนำผลการประเมินไปใช้เพื่อการปรับปรุงให้เป็นหน้าที่ของฝ่าย
 บริหารการศึกษา

แนวคิดของจูรัน(Juran 1993 :85-86) ยังได้ระบุถึงความสำคัญของการวาง
 แผนการควบคุม และการปรับปรุงว่าเป็นกระบวนการของการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้น
 แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการป้องกัน และแก้ปัญหาเพื่อประกันคุณภาพ และลูชซิงเจอร์ (Vroman
 and Luchsinger 1994:189) เรียกว่า PDCA Cycle for Problemsolving ซึ่งเป็นกระบวนการที่รู้จักกัน
 ในชื่อต่าง ๆ เช่น Deming Cycle หรือ Shewhart Cycle

ซอลลิส (Sallis 1996 : 27) ได้ ระบุถึงกระบวนการบริหาร PDCA Cycle for
 ProblemSolving ว่ามีขั้นตอน และรายละเอียด คือ

P = Plan ได้แก่ ขั้นตอนการวางแผน หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูลการระบุปัญหา
 และการวางแผนปรับปรุง

D =Do ได้แก่ ขั้นตอนการปฏิบัติ หมายถึง การนำเอาแผนหรือโครงการนำร่องไป
 ปฏิบัติ

C = Check ได้แก่ ขั้นตอนการตรวจสอบ หมายถึง การวัดผลการปฏิบัติเทียบกับเกณฑ์

A = Act ได้แก่ ขั้นตอนการแก้ไข หมายถึง การดำเนินการปรับปรุงและจัดระบบใหม่

ทั่วทั้งองค์กร ซึ่งขั้นตอนนี้จะมีการปฏิบัติขึ้นไปยังขั้นตอนแรก คือ การวางแผนเพื่อปรับปรุงและพัฒนาต่อไป แนวคิดของการประกันคุณภาพที่กล่าวถึงข้างต้น คัทแทนส์ (Cuttance 1994:5) ได้สรุปแนวคิดของการประกันคุณภาพไว้สอดคล้องกับ สเต็บบิง (Stebbing, 1993:19) และครอสบี (Crosby 1986 : 86) ว่าเป็นแนวคิดที่มีกระบวนการใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ ที่ได้มีการวางแผนไว้อย่างเป็นระบบ และเป็นการปฏิบัติงานที่ได้มีการออกแบบไว้เป็นการเฉพาะ เพื่อให้เกิดการดำรงไว้ซึ่งคุณภาพได้มาตรฐานอย่างต่อเนื่องเพื่อประกันว่ากระบวนการผลิตได้รับการกำกับดูแล รวมถึงการปฏิบัติงานนั้นมี จุดมุ่ง ไปสู่เป้าหมายที่ได้กำหนดไว้อยู่ตลอดเวลา

สรุปได้ว่า พัฒนาการของแนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพเป็นความพยายามที่จะทำให้การผลิตสินค้า มีคุณภาพผ่านการตรวจสอบหลังการผลิต และพัฒนาขึ้นเป็นระบบการตรวจสอบโดยใช้กระบวนการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กร (TQM) และมีจุดมุ่งเน้นที่ความพึงพอใจลูกค้า สมาชิกขององค์กรทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนา มีการสร้างวัฒนธรรมการทำงานร่วมกัน คือ การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ การประกันคุณภาพ และการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กร

2.2 ความหมายและหลักการประกันคุณภาพของสถานศึกษา

2.2.1 ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา

เข้มทอง ศิริแสงเลิศ (2540: 33) ได้อธิบายว่า การประกันคุณภาพการศึกษา เกิดจากการรวมแนวคิด 2 อย่างเข้าด้วยกัน คือ แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ และแนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษา และได้สรุปความหมายของการประกันคุณภาพศึกษาว่า หมายถึง การรับประกันคุณภาพของกระบวนการบริหารงาน ของสถานศึกษาว่า ได้มีการวางแผนการทำงานและมีการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเป็นระบบเพื่อให้ผลผลิตของสถานศึกษามีคุณภาพตรงตามมาตรฐานการศึกษา และตรงตามความต้องการของผู้รับบริการได้ตลอดเวลา

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2542:14) ได้ให้ความหมายไว้ว่าการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นการดำเนินการต่าง ๆ ในกระบวนการจัดการศึกษาตั้งแต่การวางแผนไว้ตั้งแต่ต้นเพื่อให้เกิดการปฏิบัติอย่างเป็นระบบเพื่อสร้างความมั่นใจและหลักประกันต่อผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพผู้เรียนจบการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและเป็นที่ยอมรับของสังคม

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2545:7) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาว่า หมายถึง การบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องซึ่งจะเป็นการสร้าง ความมั่นใจให้ผู้รับบริการทางการศึกษา ทั้งผู้รับบริการ โดยตรง ได้แก่ ผู้เรียน

ผู้ปกครอง และผู้รับบริการทางอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชน และสังคมโดยรวมว่า การดำเนินงานของสถานศึกษามีประสิทธิภาพสามารถทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพ หรือลักษณะที่พึงประสงค์ ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด

กรมวิชาการ (2544:9) ได้ให้ความหมายว่า การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกลไกที่สำคัญทำหน้าที่ส่งเสริมและผลักดันให้กระบวนการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในทุกระดับของวงการศึกษ และบุคลากรที่เกี่ยวข้องดำเนินไปอย่างประสานสอดคล้องกันเป็นระบบมุ่งเน้นไปในทิศทางที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้เพื่อบรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

สมคิด พรหมขี้ และ สุพักตร์ พิบูลย์ (2544:4) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาว่า หมายถึง กิจกรรมหรือแนวปฏิบัติเพื่อควบคุมคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ

กัญญา ปุโรทกานนท์ (2544:11) ได้กล่าวถึงการประกันคุณภาพการศึกษาว่าเป็นกระบวนการเพื่อสร้างความมั่นใจและเป็นหลักประกันต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมว่า สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนที่จบการศึกษาจะมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและเป็นที่ยอมรับของสังคม ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการพัฒนาที่สำคัญ 3 ส่วน และมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน ได้แก่ การควบคุมคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุงคุณภาพการศึกษา และการประเมินเพื่อรองรับคุณภาพ การศึกษาจากความหมายที่นักวิชาการได้กล่าวไว้สามารถสรุปได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้ผลผลิต คือ ผู้เรียน มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด จนเป็นที่เชื่อถือ ศรัทธา และเป็นที่ยอมรับของสังคม

2.2.2 หลักการการประกันคุณภาพของสถานศึกษา

หลักการสำคัญของการประกันคุณภาพของสถานศึกษา (สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2543 : 11) ได้แก่

1. จุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพของสถานศึกษา คือ การที่สถานศึกษาร่วมกันพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ไม่ใช่การจับผิดหรือทำให้บุคลากรเสียหน้าโดยเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การพัฒนาคุณภาพให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน
2. การที่จะดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมายตามข้อ (1) ต้องทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการและการทำงานของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ใช่เป็นกระบวนการที่แยกส่วนจากการดำเนินงานตามปกติของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาจะต้องวางแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการที่มีเป้าหมายชัดเจน ทำตามแผน ตรวจสอบ

ประเมินผล และพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบที่มีความโปร่งใส และมีจิตสำนึกในการพัฒนาคุณภาพการทำงาน

3. การประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู อาจารย์ และบุคลากรอื่น ๆ ในสถานศึกษา โดยในการดำเนินงานจะต้องให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้เรียน ชุมชน เขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานที่กำกับดูแล เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วางแผนติดตาม ประเมินผล พัฒนาปรับปรุง ช่วยกันคิด ช่วยกันทำช่วยผลักดันให้สถานศึกษามีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ดีมีคุณภาพ เป็นไปตามความต้องการของผู้ปกครองสังคมและประเทศชาติการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานยังได้กำหนดหลักการเพิ่มเติม (กรมวิชาการ 2544: 14-16) ดังนี้

1) คุณภาพการศึกษาในบริบทของการประกันคุณภาพ จะเน้นการสร้าง ความพึงพอใจให้กับผู้บริโภครวมทั้งภายในและภายนอก

(1) คุณภาพภายใน หมายถึง ความรู้ความสามารถและลักษณะของ ผู้เรียนที่สร้างความพึงพอใจให้กับผู้รับช่วงต่อในทุกขั้นตอนของกระบวนการผลิต หรือทุกระดับชั้นเรียน

(2) คุณภาพภายนอก หมายถึง ความพึงพอใจในเชิงเศรษฐกิจ และสังคม ระดับมหัพภาค (Macro Socio – Economic Level) ซึ่งหมายถึง ความรู้ความสามารถและ คุณลักษณะของผู้เรียนที่จำเป็นต่อการอุปโภคและการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจการเมือง และวัฒนธรรมของประเทศชาติในการแข่งขันทางธุรกิจการค้า และทางเทคโนโลยีระดับภูมิภาคและระดับโลก

2) การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการสร้างความมั่นใจที่ตั้งอยู่บนรากฐานของ หลักวิชาหลักฐานข้อเท็จจริงที่สามารถตรวจสอบได้ กระบวนการวิเคราะห์และ ประมวลผลที่เป็นวิทยาศาสตร์ หลักตรรกะและความสมเหตุสมผล

3) คุณภาพของการออกแบบ (มาตรฐานการศึกษา หลักสูตร และแผนการสอน) และกระบวนการทำงาน (การเรียน การสอน การบริหารหลักสูตร ครูและบุคลากรทางการศึกษา) เป็นองค์ประกอบสำคัญที่นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

4) การประกันคุณภาพการศึกษา เน้นความสำคัญของการสร้างความรู้ ทักษะ ความมั่นใจแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องกันภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรเพื่อเกิดกระบวนการมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพและได้ประสิทธิผล

5) ภาวะความเป็นผู้นำและความเอาใจจริงเอาใจ (Commitment) ของผู้บริหารสถานศึกษาและการกระจายอำนาจความรับผิดชอบที่เหมาะสม เป็นปัจจัยสำคัญของการ

ประกันคุณภาพการศึกษาสรุปได้ว่าหลักการของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นการบริหารเชิงบูรณาการแบบมีส่วนร่วมของครู บุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษา เพื่อดำเนินการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งกระบวนการบริหารและกระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยยึดประโยชน์ที่เกิดในตัวนักเรียนเป็นสำคัญ เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะ และคุณสมบัติเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด และพร้อมที่จะให้สังคมตรวจสอบ เพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ของสถานศึกษาในการจัดการศึกษาที่ได้ประสิทธิผล

2.3 ความสำคัญและความจำเป็นของการประกันคุณภาพของสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544 : 1-3) ได้เผยแพร่ผลงาน International-Institute for Management Development (IMD) เป็นการวิจัยเปรียบเทียบจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่าง ๆ รวม 47 ประเทศ ซึ่งประกอบด้วยประเทศในกลุ่มองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และการพัฒนา (Organization for Economic Cooperation and Development- OECD) รวม 29 ประเทศ ได้แก่ ประเทศในกลุ่มอุตสาหกรรมใหม่และเศรษฐกิจใหม่ (Newly Industrialized and –Emerging Economies) อีกรวม 18 ประเทศพบว่าแนวโน้มขีดความสามารถในการแข่งขันโดยรวมของประเทศไทยในช่วง 5 ปี นับจากปี พ.ศ. 2539 ถึง พ.ศ. 2543 จำแนกได้เป็น 3 ช่วง ช่วงแรก คือ ก่อนเกิดภาวะเศรษฐกิจอย่างรุนแรงระหว่างปี พ.ศ. 2539 ถึง พ.ศ. 2540 ประเทศไทยอยู่อันดับที่ 30 และ 29 ตามลำดับ ช่วงที่สองเป็นช่วงที่ประเทศไทยและประเทศอื่น ๆ ในเอเชียประสบปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจอย่างรุนแรง คือปี พ.ศ. 2541 ประเทศตกจากอันดับเดิมลงมาถึง 10 อันดับ คือต่อจากอันดับที่ 29 ลงมาอยู่ในอันดับที่ 39 และช่วงที่ 3 คือช่วงเศรษฐกิจเริ่มฟื้นตัวในปี พ.ศ. 2542 และ พ.ศ. 2543 ประเทศไทยได้เลื่อนขึ้นมาในอันดับที่ 34 และ 33 ตามลำดับ ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในปี พ.ศ. 2543 ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 47 ซึ่งเป็นอันดับสุดท้ายด้านโครงสร้างพื้นฐานทางการศึกษา พบว่า ระบบการศึกษาของประเทศไทยไม่สามารถตอบสนองต่อการแข่งขันทางเศรษฐกิจได้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544:4-9) ได้นำเสนอผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6 โดยกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานที่ทำการประเมินในปีการศึกษา 2540 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั่วประเทศ ได้คะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบ ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของคะแนนเต็มถึง 4 วิชา จากการทดสอบทั้งหมด 5 วิชา คือ วิชาภาษาไทย ได้ร้อยละ 60 ส่วน วิชาภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ผลคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สอบได้คะแนนเกินร้อยละ 50 เพียงวิชาเดียวจากที่สอบทั้งหมด 8 วิชา สอบวิชาสังคมศึกษา ได้ร้อยละ 54.7 ส่วนวิชาภาษาไทย เคมี ฟิสิกส์ ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ ชีววิทยา

และวิทยาศาสตร์ ผลคะแนน เฉลี่ย ต่ำกว่าร้อยละ 50 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544: 7-8) ได้ผลการแข่งขันโอลิมปิกวิชาการที่จัดโดย UNESCO ย้อนหลังไปเป็นเวลา 5 ปี (พ.ศ. 2539- พ.ศ. 2543) ใน 5 วิชา ได้แก่ วิชาคณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ ชีววิทยา เคมี และคอมพิวเตอร์ วิเคราะห์เปรียบเทียบกับประเทศต่าง ๆ ในเอเชีย ได้แก่ จีน เกาหลี เวียดนาม และสิงคโปร์ ผลการวิเคราะห์พบว่าศักยภาพทางการศึกษาของเด็กไทยดีน้อยกว่าทุกประเทศอย่างต่อเนื่องยกเว้นในปี พ.ศ. 2543 เท่านั้นที่นักเรียนไทยได้คะแนนสูงกว่าสิงคโปร์เพราะสิงคโปร์ทำคะแนนได้ต่ำลง และในประเทศ ที่เข้าร่วมแข่งขันในโอลิมปิกวิชาการ ปี พ.ศ. 2543 นั้น ปรากฏว่าประเทศเวียดนามที่ตกอยู่ในสภาวะสงครามมา อย่างยาวนาน มีผลการสอบในวิชาคณิตศาสตร์ อยู่อันดับที่ 5 ของโลก ในขณะที่ประเทศไทยอยู่ในสภาวะปกติ และมีความสมบูรณ์ แต่มีผลการสอบอยู่ในอันดับที่ 30 สาเหตุที่ประเทศไทยได้อันดับท้าย ๆ นั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544:9) ได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) โดยได้นำข้อสอบโอลิมปิกวิชาการมาวิเคราะห์ พบว่า นักเรียนไทยสามารถทำคะแนนได้ดี ในข้อสอบแบบเลือกตอบที่ใช้ทักษะพื้นฐานหรือข้อสอบที่ใช้ความจำ แต่อ่อนมากในข้อสอบที่ต้องการใช้ความคิด การวิเคราะห์หรือต้องเขียนคำตอบ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544: 6) ได้รายงานการประชุม เรื่อง วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษา ได้สรุปคำบรรยายพิเศษของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีที่กล่าวว่าการศึกษาเป็นเรื่องสำคัญเพราะการศึกษาทำให้มีความรู้ใหม่ ตลอดเวลาปัญหาของการจัดการศึกษาในปัจจุบันของประเทศไทยเรา คือ เด็กไม่ได้ไปโรงเรียน เพราะอยากเรียน แต่ต้องการจะไปหาเพื่อน นอกจากนั้นในเวลาเรียนบางครั้งครูยังสร้างบาดแผลทางจิตใจให้กับเด็กจึงเชื่อว่าความเครียดที่เกิดขึ้นกับเด็กและนำไปสู่การติดยาเสพติดนั้น ส่วนหนึ่งเป็นเพราะระบบการศึกษาที่ปัญหารายงานการประชุมดังกล่าวข้างต้น

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544:15-16) ได้สรุปคำบรรยายพิเศษของ นายแพทย์ประเวศ วะสี ซึ่งกล่าวว่า ประเทศไทยของเรามีวิกฤติการณ์หลายเรื่องและหลายด้านแต่สาเหตุหลัก คือ วิกฤติการณ์ทางปัญญา วัตถุประสงค์ของการปฏิรูปการศึกษา คือทำอย่างไรจึงจะยกระดับสติปัญญาของคนไทยทั้งประเทศได้ในเวลาอันรวดเร็ว ให้เข้าใจความจริง และสามารถเผชิญกับปัญหาปัจจุบันและอนาคต โดยสามารถรักษาสมดุลของเราไว้ได้ และมีความยั่งยืน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 4 ได้บัญญัติว่า การศึกษา หมายถึง กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงาม ของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงใจ ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคมต้องการ

เรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุน ให้นักคิดเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และในพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้บัญญัติว่า มาตรฐานการศึกษา หมายความว่า ข้อกำหนดเกี่ยวกับ คุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง และ เพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียง สำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแลการตรวจสอบการประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับหมวด 6 มาตรา 47 ถึงมาตรา 51 แห่ง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในของ สถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการศึกษาที่สถานศึกษาต้องดำเนินการอย่าง ต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและ เปิดเผย ต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาเพื่อรองรับการ ประกันคุณภาพภายนอก

กระทรวงศึกษาธิการ (2546:7-12) ได้ประกาศกฎกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และปฐมวัย กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้เกี่ยวข้องว่า ผู้เรียนทุกคนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ จากสถานศึกษา เพื่อการพัฒนาความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐาน การศึกษาที่กำหนดในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเต็มศักยภาพ และให้จัดระบบการประกัน คุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา ซึ่งเป็น กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องและเป็นการดำเนินการที่สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ 2542 ที่กล่าวข้างต้น

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2544:6) ผู้อำนวยการสำนักรับรองมาตรฐานการประเมิน คุณภาพการศึกษา กล่าวว่า การประกันคุณภาพ ภายในจะทำให้สถานศึกษามีการพัฒนาตนเองอย่าง ต่อเนื่องเป็นการยกระดับคุณภาพการศึกษา ส่วนการประกันคุณภาพภายนอกจะช่วยเป็น หลักประกันให้แก่ผู้เรียนและสังคมมีความมั่นใจว่าจะได้รับบริการจากสถานศึกษา ที่ดีขึ้นสม่ำเสมอ สามารถตรวจสอบได้ว่า การจัดการศึกษาให้ได้สิ่งที่ผู้เรียน สังคม และรัฐต้องการ

สรุปได้ว่า ความจำเป็นที่ต้องมีการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ได้แก่ คุณภาพและมาตรฐานของการศึกษาของนักเรียน โดยเฉพาะการศึกษาขั้นพื้นฐานมีศักยภาพที่ไม่ อาจแข่งขันได้กับประเทศในเขตเอเชีย และประเทศอื่น ๆ ในโลก ตลอดจนไม่สามารถตอบสนอง ต่อผู้เรียน สังคม และรัฐ ตามที่ต้องกฎกระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัด การศึกษาระดับต่าง ๆ รวมทั้งสังคม จึงได้มีการตื่นตัว และต่อมารัฐสภาจึงได้ ตราพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จากนั้นกระทรวงศึกษาธิการก็ได้จัดทำประกาศของ

กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อกำหนดระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีดำเนินการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษาให้ถือปฏิบัติอย่างสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 เพื่อมุ่งเน้นให้สถานศึกษามีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ได้ตามมาตรฐาน การศึกษาที่กำหนด เป็นที่เชื่อถือ ศรัทธาของผู้ปกครอง ชุมชน และเพื่อยืนยันได้ว่าสถานศึกษาได้ มี การพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

2.4 ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

คัทแทนส์ (Cuttance 1993:8-9) ได้กล่าวถึงระบบการประกันคุณภาพการศึกษาว่า เป็นการนำระบบประกันคุณภาพมาใช้เพื่อประกันคุณภาพของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และ ยังได้ให้ความเห็นว่า ในการบริหารจัดการการศึกษาของสถานศึกษาควรนำวิธีการบริหาร คุณภาพมาใช้ คือ การควบคุมคุณภาพ(Quality Control - QC) ซึ่งเป็นระบบการเปรียบเทียบผลผลิต กับมาตรฐาน การประกันผลผลิต กระบวนการผลิต รวมทั้งการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์การ (Total Quality Management - TQM) มาใช้ร่วมกันเพื่อประกันคุณภาพของนักเรียนและการ ให้บริการของสถานศึกษา

ซอลลิส (Sallis1996:29) ได้ยืนยันว่าระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นระบบ ประกันคุณภาพของกระบวนการบริหาร การให้บริการทางการศึกษา เชื่อว่าเมื่อกระบวนการบริหาร และการให้บริการมีคุณภาพแล้วจะทำให้ผลผลิต คือ นักเรียนก็จะมีคุณภาพ โดยคาดว่าแม้นักเรียน ที่สำเร็จการศึกษาจะมีคุณภาพไม่เท่าเทียมกัน ตามนักเรียนทุกคนจะมีคุณภาพไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ มาตรฐานขั้นต่ำที่สถานศึกษาได้กำหนดไว้

อรรรณพ จินะวัฒน์ (2545:8) ได้กล่าวถึงแนวคิดด้านการปฏิรูปการศึกษาของ ประเทศไทยในปี พ.ศ. 2539 ว่าเป็นการมุ่งเน้นเพื่อให้โรงเรียนมีการพัฒนาคุณภาพอย่างเข้มข้นมาก ขึ้น ประกอบกับได้มีแนวคิดเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาโดยกระทรวงศึกษาธิการ ขึ้น ทำให้การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการมี ทิศทางและนำไปสู่การดำเนินการที่จริงจังมากยิ่งขึ้น โดยมากแนวคิดงานระบบการประกัน คุณภาพ การศึกษา 3 ประการ(กรมวิชาการ, 2544:11-15) คือ

1. การควบคุมคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้สถานศึกษา และหน่วยงานทางการศึกษาจัดการศึกษามุ่งไปสู่มาตรฐานที่กำหนดไว้
2. การตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุงคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการ ดำเนินงานเพื่อยืนยันช่วยเหลือดูแลว่าการจัดการศึกษาเป็น ไปตามเป้าหมายที่กำหนด มุ่งไปสู่ มาตรฐานที่ต้องการ

3. การประเมินและรับรองคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อประเมินและรับรองว่าสถานศึกษาได้คุณภาพตามที่มาตรฐานการศึกษากำหนดไว้

กระทรวงศึกษาธิการ (2544: 7-12) โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และกรมสามัญศึกษาซึ่งมีภารกิจจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาต่างได้นำระบบการประกันคุณภาพการศึกษาไปดำเนินงานกับสถานศึกษาในสังกัด ภายใต้หลักการและแนวปฏิบัติที่สอดคล้องกัน แต่อาจแตกต่างกันในรายละเอียดตามความเหมาะสมของภาระหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

อรรถณพ จินะวัฒน์ (2545: 8-9) ยังได้ระบุว่าจากการศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า กรมส่วนใหญ่มีการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาด้วยความสำเร็จ สามารถใช้ดำเนินการในสถานศึกษาได้เกิดประสิทธิภาพและจำแนกตามระบบประกันคุณภาพได้ คือ การควบคุมคุณภาพการตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุงคุณภาพและการประเมินคุณภาพ ซึ่งเป็นการประกันคุณภาพภายใน

กรมสามัญศึกษา (2542: 8-10) ได้กำหนดองค์ประกอบของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ประกอบด้วยกระบวนการพัฒนาที่สำคัญ 3 ส่วน ซึ่งมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน คือ

1. การควบคุมคุณภาพการศึกษา (Quality Control - QC) เป็นกระบวนการพัฒนาหรือแนวดำเนินงานเพื่อเข้าสู่คุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาประกอบด้วยการทำงาน 2 ขั้นตอน ได้แก่

1.1 การกำหนดมาตรฐานการศึกษาเป็นการดำเนินงานเพื่อให้ได้มาตรฐานการศึกษาทั้งด้านผลผลิต (Output) ปัจจัย (Input) และกระบวนการ (Process) ซึ่งจะใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพ และการประกันคุณภาพการศึกษา

1.2 การพัฒนาเข้าสู่มาตรฐานการศึกษาเป็นการดำเนินงานเพื่อพัฒนาปัจจัยทางการศึกษาต่าง ๆ ที่มีผลต่อคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐานที่กำหนดไว้

2. การตรวจสอบ ทบทวน และการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา (Internal Quality Audit and Intervention) เป็นกระบวนการพัฒนาหรือแนวดำเนินการเพื่อให้ได้ข้อมูล สารสนเทศ (Information) ในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ประกอบด้วยการทำงาน 3 ขั้นตอน ได้แก่

2.1 การตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นการดำเนินงานเพื่อประเมินความก้าวหน้าของการจัดการศึกษาโดยให้สถานศึกษาประเมินตนเอง (School Self

Evaluation) เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาแล้วจัดทำรายงานผลการจัดการศึกษาเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

2.2 การตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา เป็นการดำเนินงานของเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อตรวจสอบและควบคุมคุณภาพการศึกษาที่กำหนด แล้วจัดทำรายงานผลจัดการศึกษาเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

2.3 การกำหนดมาตรการปรับปรุงส่งเสริมคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่มีคุณภาพไม่ถึงเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาเป็นการดำเนินงานของเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อใช้มาตรการต่าง ๆ ในการปรับปรุงและส่งเสริมคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา

3. การประเมินเพื่อรับรองคุณภาพการศึกษา (Quality Accreditation) เป็นกระบวนการพัฒนาหรือแนวดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อมุ่งรับการประเมินเพื่อการรองรับมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สรุปได้ว่า ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตามแนวคิดของนักวิชาการต่างประเทศ และในประเทศตลอดจนหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษา เป็นกระบวนการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ต้องมีการวางแผนอย่างเป็นระบบ มีการควบคุม มีการทบทวนตรวจสอบ และปรับปรุงการปฏิบัติให้สามารถบรรลุถึงมาตรฐานที่เป็นข้อกำหนดที่คาดหวังไว้ตามแนวทางการบริหารคุณภาพทั้งองค์กร ซึ่งครู และบุคลากร ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้อง มีส่วนร่วมในการดำเนินงานจัดการศึกษา เพื่อประกันคุณภาพของนักเรียน และการให้บริการของสถานศึกษากระทรวงศึกษาธิการ เป็นต้น สถานศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระดับมัธยมศึกษา ได้เร่งรัดให้สถานศึกษานำระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ไปดำเนินการอย่างค่อเนื่อง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 จนถึงปัจจุบัน

3. ประสิทธิภาพ

3.1 ความหมายของประสิทธิภาพ

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของประสิทธิภาพ (Effectiveness) ไว้ดังนี้ ภรณ์ (กิริติบุตร) มหานนท์ (2529:2) กล่าวถึง ประสิทธิภาพในมุมมองของนักเศรษฐศาสตร์ หรือนักวิเคราะห์ทางการเงิน ว่าจะมีความหมายอย่างเดียวกันกับผลกำไร หรือผลประโยชน์จากการลงทุน สำหรับผู้จัดการ ฝ่ายผลิต ประสิทธิภาพ หมายถึง คุณภาพหรือปริมาณของผลผลิตที่เป็นสินค้าหรือบริการ สำหรับนักวิทยาศาสตร์ การวิจัย ประสิทธิภาพ อาจตีความในรูป

สิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ หรือผลผลิตใหม่ แต่สำหรับนักสังคมศาสตร์ ประสิทธิภาพ หมายถึง คุณภาพชีวิตการทำงาน

กรรณิกา เจริญรัมย์ (2538: 5) สรุปว่า ประสิทธิภาพขององค์การเป็นมาตรฐานภายนอกที่บ่งบอกว่าองค์การมีความสามารถในการดำเนินกิจกรรมขององค์การให้สนองความต้องการของ กลุ่มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ดีเพียงใด การศึกษาประสิทธิภาพขององค์การเป็นจุดรวมที่จะนำไปสู่การประยุกต์ใช้ในการบริหารงานเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ แนวคิดหลักในเรื่องประสิทธิภาพขององค์การคือการยอมรับองค์การ ยอมรับกิจกรรมหรือผล การปฏิบัติงานขององค์การ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2541:3) กล่าวถึงประสิทธิภาพของโรงเรียนว่า หมายถึง โรงเรียนที่บรรลุผลการพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียนให้มีความสมบูรณ์ทุกด้าน หรือนักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2546: 97) กล่าวถึง ประสิทธิภาพขององค์การ หมายถึง การที่องค์การสามารถดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ ที่ตั้งไว้

ชัยณรงค์ สุวรรณสารและรุ่ง แก้วแดง (2536: 97) กล่าวถึง ประสิทธิภาพขององค์การว่า หมายถึง ผลการปฏิบัติงานที่บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์

ฮอลล์ (Hall 1991 อ้างถึงใน โสธร บุญเลิศ 2546: 46) กล่าวถึงประสิทธิภาพขององค์การในแง่ของความสามารถขององค์การในการหาทรัพยากรจากสิ่งแวดล้อมมาสนับสนุนการดำเนินงานขององค์การให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ฮอย และมิสเกล (Hoy & Miskel, 1991: 398 อ้างถึงใน โสธร บุญเลิศ 2546: 46) กล่าวถึงประสิทธิภาพของโรงเรียนว่า หมายถึง โรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง นักเรียนมีเจตคติทางบวกและสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดีและสามารถแก้ไขปัญหาภายในโรงเรียนได้ เป็นอย่างดี

จากคำนิยามข้างต้นจึงสรุปได้ว่าประสิทธิภาพ หมายถึง การที่องค์การสามารถดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ หรือผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ขององค์การและมีเกณฑ์การวัดประสิทธิภาพ ทั้งนี้เกิดจากประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถใช้ความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในการที่จะโน้มน้าวให้ ผู้ได้บังคับบัญชาปฏิบัติงานให้เกิดผลตามเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้

3.2 ประสิทธิภาพของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษา

ระบบการประกันคุณภาพของสถานศึกษาเป็นการระบุนความรับผิดชอบชัดเจนว่าเป็นระบบการประกันคุณภาพของสถานศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้

ผู้เรียนโดยตรง ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 โดยกำหนดหลักการสำคัญ คือ คุณภาพการศึกษาในบริบทของการประกันคุณภาพ จะเน้นการสร้างคามพึงพอใจให้กับผู้บริโภครทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเป็นระบบที่สถานศึกษาร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เขตพื้นที่การศึกษาภายใต้การกำกับดูแลและสนับสนุนส่งเสริมของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อสร้างความมั่นใจที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักวิชา ข้อมูล หลักฐานที่ตรวจสอบได้ และการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องว่าผู้เรียนทุกคนจะได้รับการบริการด้านการศึกษาที่มีคุณภาพจากสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดในมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ระบบการประกันคุณภาพระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีแนวดำเนินการตามกฎกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยมีกระบวนการในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2545 : 106-112)

1. การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ
2. การพัฒนามาตรฐานการศึกษา
3. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
4. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา
6. การประเมินคุณภาพการศึกษา
7. การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี
8. การผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

กระบวนการดังกล่าวนี้ เป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ และเกิดจากความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ที่เกิดจากการเรียนรู้ร่วมกันของบุคลากร ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ

ข้อมูลและสารสนเทศนับว่าเป็นสิ่งที่ยังสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาองค์กรไม่ว่าจะเป็นระดับใด ก็ตาม เนื่องจากข้อมูลและสารสนเทศจะชี้ให้เห็นถึงสภาพจุดเด่นและจุดด้อยขององค์กรซึ่งจะช่วยให้เห็นแนวทางการพัฒนาองค์กรได้เป็นอย่างดีหากข้อมูลและสารสนเทศที่มีอยู่ไม่ถูกต้อง ไม่สมบูรณ์ ไม่เป็นปัจจุบัน และไม่สะดวกต่อการใช้แล้ว การวางแผนพัฒนาองค์กรก็จะไม่ถูกทาง ดังนั้นจะต้องพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศให้ถูกต้อง ครอบคลุม และเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ ในการจัดระบบบริหารและสารสนเทศนั้น สิ่งที่ต้องดำเนินการควรทราบมีอยู่ 3 ประการ

คือ ข้อมูล(Data) สารสนเทศ (Information) ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษา (School Educational Management System : School EMS)

ข้อมูล (Data) หมายถึง จำนวนหรือคุณลักษณะที่บ่งชี้ข้อเท็จจริงทั้งที่เป็นตัวเลขสัญลักษณ์และตัวหนังสือ แทนปริมาณที่อธิบายสิ่งหนึ่งสิ่งใด เช่น จำนวนเด็กในวัยเรียน จำนวนนักเรียนที่ยากจน จำนวนนักเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นต้น ซึ่งยังไม่ได้ทำการวิเคราะห์หรือประมวลผล

สารสนเทศ (Information) หมายถึง ข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์หรือสังเคราะห์ หรือการประมวลผลอยู่แล้ว อยู่ในรูปที่มีความหมาย สามารถนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจหรือนำไปใช้ในเรื่องต่างๆ ได้ตามวัตถุประสงค์ เช่น อัตราการเกณฑ์เด็กเข้าเรียน ร้อยละของนักเรียนที่มีผลการประเมินน่าพอใจ

ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษา (School Educational Management System : School EMS) หมายถึง ระบบซึ่งรวบรวมสารสนเทศต่างๆ ที่จำเป็นสำหรับการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยจัดตั้งขึ้นเพื่อรวบรวม จัดเก็บ และใช้สารสนเทศตามความต้องการของหน่วยงาน ทั้งนี้ต้องมีการจัดอย่างเป็นระบบไม่ว่าจะเป็นการจัดเก็บเป็นแฟ้มเอกสาร หรือใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการจัดเก็บก็ตาม

สารสนเทศที่จำเป็นสำหรับสถานศึกษานั้น ควรพิจารณาจัดเก็บให้สอดคล้องกับลักษณะของมาตรฐานการศึกษาที่สถานศึกษากำหนด โดยทั่วไปแล้วนิยมพิจารณาตามการวิเคราะห์เชิงระบบ ซึ่งมีอยู่ 3 องค์ประกอบ คือ ด้านปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต

กระบวนการพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ ของสถานศึกษามีกระบวนการในการดำเนินงานดังนี้

1. กำหนดความต้องการร่วมกันระหว่างบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ว่ามีข้อมูลใดบ้างที่จำเป็นต้องใช้ในสถานศึกษา
2. วางแผนการเก็บข้อมูล ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูร่วมกันวางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยระบุลักษณะของข้อมูล วิธีการและเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล และแหล่งข้อมูล เป็นต้น
3. จัดหาและหรือสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล
4. เก็บรวบรวมข้อมูล โดยคำนึงถึงความถูกต้องเป็นปัจจุบันของข้อมูล
5. วิเคราะห์ข้อมูลและเก็บรักษาข้อมูลที่จัดเก็บมา โดยจัดข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่ ใช้ได้สะดวกและนำไปใช้ ประโยชน์ได้ตรงตามวัตถุประสงค์
6. ปรับปรุงและพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง

เมื่อสถานศึกษาได้พัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศแล้ว สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวางครอบคลุมทั้งด้านการบริหารจัดการศึกษา การจัดการเรียนรู้ การพัฒนาตนเอง ดังนี้

สถานศึกษา

1. พัฒนาผู้เรียน สามารถใช้ข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนการเรียนรู้ตลอดจนการสำรวจความสนใจ ตรวจสอบความรู้พื้นฐานของตนเอง จัดแผนการเรียนรู้และร่วมจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

2. พัฒนาผู้สอน สามารถใช้ข้อมูลและสารสนเทศในการวางแผนในการจัดการเรียนรู้ตลอดจนการสำรวจความสนใจตรวจสอบความรู้พื้นฐานของผู้เรียน จัดแผนการเรียนรู้และร่วมจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

3. พัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา สามารถใช้ข้อมูลและสารสนเทศสำหรับการกำหนดนโยบาย วางแผนปฏิบัติงาน จัดสิ่งอำนวยความสะดวก นิเทศ และติดตาม ประเมินผลและสร้างขวัญกำลังใจให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา

ผู้ปกครองและชุมชน

ผู้ปกครองและชุมชนสามารถใช้ข้อมูลและสารสนเทศสำหรับการร่วมจัดทำหลักสูตรร่วมจัดกิจกรรม การเรียนรู้ สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการจัดการเรียนรู้ นิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลตลอดจนปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

หน่วยงานจัดการศึกษาในพื้นที่

หน่วยงานจัดการศึกษาในพื้นที่สามารถนำข้อมูลและสารสนเทศไปใช้เพื่อตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุงคุณภาพของสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาได้เกิดมีการพัฒนาคุณภาพโดยการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล และการส่งเสริมจุดเด่นและปรับปรุงแก้ไขจุดด้อยของสถานศึกษา

องค์กรภายนอก

องค์กรภายนอก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) สามารถนำข้อมูลและสารสนเทศไปใช้ในการศึกษาคุณภาพของสถานศึกษาพร้อมทั้งยืนยันผลการดำเนินงานของสถานศึกษา เพื่อนำข้อมูลเสนอแนะต่อสถานศึกษาในการพัฒนาคุณภาพเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อนิเทศ ติดตาม และช่วยเหลือการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาต่อไป

การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ จึงเป็นการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลสารสนเทศและระบบสารสนเทศ เพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ทั้งทางด้านการบริหารจัดการศึกษา การจัดการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง

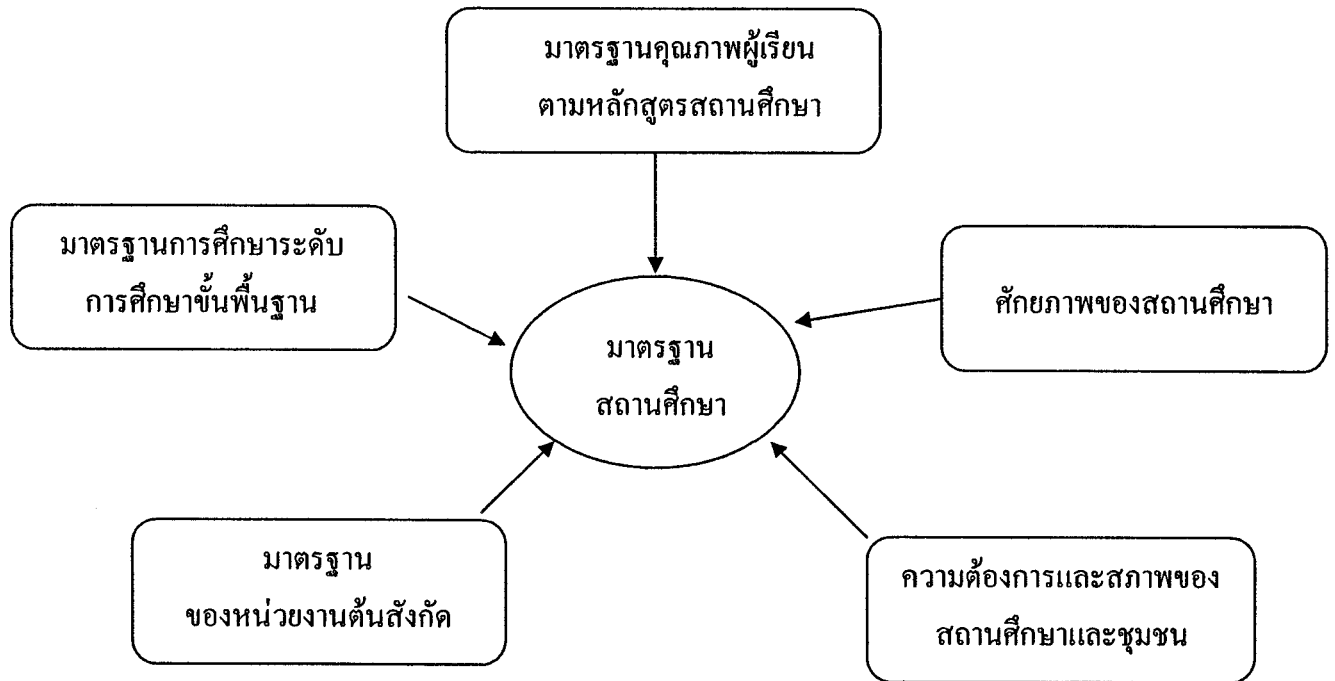
2. การพัฒนามาตรฐานการศึกษา

มาตรฐานการศึกษา เป็นสภาพที่พึงประสงค์หรือสภาพที่พึงปรารถนาจะให้เกิดขึ้นทั้งในเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพ ซึ่งแสดงได้โดยประสิทธิภาพของสถานศึกษาในการพัฒนาผู้เรียน ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ในปัจจุบันนี้มาตรฐานสถานศึกษายังถูกกำหนดเป็นเป้าหมายหลักของระบบการประกันคุณภาพทางการศึกษา หากพิจารณาในเชิงระบบแล้วจะเห็นได้ว่าสามารถกำหนดมาตรฐานได้ทุกองค์ประกอบของระบบ นั่นคือ มาตรฐานด้านปัจจัย กระบวนการ และผลผลิตที่ผู้บริหารและครูจะต้องใช้เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดต่อไป

มาตรฐานด้านปัจจัยจะเกี่ยวข้องกับบุคลากรและงบประมาณทั้งในด้านความพอเพียงและคุณภาพรวมทั้งการจัดการด้วย ส่วนมาตรฐานด้านกระบวนการ จะประกอบด้วยการบริหารและการจัดการเรียนการสอน สำหรับมาตรฐานด้านผลผลิตจะมุ่งเน้นที่คุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ ในส่วนของการกำหนดมาตรฐานในระดับสถานศึกษานั้น ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการการศึกษาของสถานศึกษาควรได้มีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานระดับสถานศึกษาเพื่อให้ได้มาตรฐานที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและความต้องการของชุมชน และท้องถิ่นนั้น ๆ เพื่อกำหนดมาตรฐานเรียบร้อยแล้วจะต้องมีการกำหนดตัวบ่งชี้หรือตัวชี้วัดและเกณฑ์ไว้แปลผลและตัดสินการผ่านมาตรฐาน หรือบอกว่ามีมาตรฐานในระดับคุณภาพใด

มาตรฐานและตัวบ่งชี้เป็นเครื่องกำหนดทิศทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองต้องร่วมมือกันจัดกิจกรรม การเรียนการสอนและพัฒนาสถานศึกษาจะต้องตอบตนเองได้ว่า กิจกรรมที่ตนเองจัดทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนนั้นมีกิจกรรมใดบ้างที่จะทำให้ตัวบ่งชี้และมาตรฐานใดบรรลุผล มีตัวบ่งชี้และมาตรฐานใดบ้างที่ยังไม่มีกิจกรรมใด ๆ ที่มาช่วยผลักดันให้เกิดขึ้น มาตรฐานการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญและเป็นเป้าหมายสูงสุดของการจัดการศึกษา ถ้ามาตรฐานการศึกษาดำเนินคุณภาพผู้เรียนต่ำ ย่อมส่งผลกระทบต่อสถานภาพของครูและผู้บริหารสถานศึกษานั้น ๆ ต่ำ ตามไปด้วยด้วยเหตุนี้สถานศึกษาจึงต้องกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อเป็นเป้าหมายสูงสุดในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาอาจทำการวิเคราะห์หรือสังเคราะห์ มาตรฐานการศึกษาจากหลายหน่วยงาน ไม่ว่าจะเป็นมาตรฐานสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา มาตรฐานของหน่วยงานต้นสังกัด และมาตรฐานการศึกษาระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานหรือสถานศึกษาจะทำการ

พัฒนามาตรฐานขึ้นใหม่เป็นของตนเองก็ได้ โดย มุ่งเน้นให้มาตรฐานของสถานศึกษามีความ สอดคล้องกับสภาพ ของตน ชุมชน และศักยภาพของสถานศึกษาเป็นสำคัญ ดังแผนภาพที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 มาตรฐานของสถานศึกษา

ที่มา:สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ:2545”แนวดำเนินการของสถานศึกษา”

3. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

เมื่อสถานศึกษามีมาตรฐานระดับสถานศึกษาแล้ว สถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องร่วมจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ ของสถานศึกษาความสำเร็จของการจัดทำแผนนั้น บุคลากรในสถานศึกษาควรตั้งคำถามตนเองในเรื่องต่อไปนี้

1. สถานภาพของสถานศึกษาในปัจจุบันเป็นอย่างไรมีจุดเด่นจุดด้อยอะไรบ้าง
2. เป้าหมายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา มีอะไรบ้าง
3. วิธีการที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้มีอะไรบ้าง
4. อะไรเป็นตัวบ่งชี้ว่าสถานศึกษาประสบความสำเร็จ

กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีขั้นตอนหลัก 3 ขั้นตอน คือ การเตรียมการ การจัดทำแผน และนำไปสู่การปฏิบัติ

1. การเตรียมการ

การเตรียมการของโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษานั้น มีกิจกรรมที่สำคัญที่ควรดำเนินการ คือ

1.1 การสร้างความเข้าใจ

ก่อนดำเนินการในเรื่องนี้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับทุกฝ่าย โดยเฉพาะต้องให้เข้าใจว่าแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาคืออะไร ใครจะได้รับประโยชน์จากแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาบ้างเพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตลอดจนร่วมรับผิดชอบในการปฏิบัติตามภารกิจจนบรรลุความคาดหวัง ที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

กลุ่มบุคคลที่ควรทำความเข้าใจควรเป็นกลุ่มที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาโดยเฉพาะผู้ที่มีส่วนได้ ส่วนเสียจากสถานศึกษาได้แก่ นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ครู ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา สถานประกอบการหรือหน่วยงานที่จะรับนักเรียนที่จบการศึกษาเข้าทำงาน สถานศึกษาที่รับนักเรียนเข้าเรียนต่อองค์กรท้องถิ่น บุคคลต่าง ๆ ในชุมชนการสร้างทำความเข้าใจสามารถดำเนินการได้หลายลักษณะต่อไปนี้

1. ประชุมสมาชิกทั้งหมดทำความเข้าใจและรับฟังความคิดเห็น
2. ประชุมกลุ่มเป้าหมายย่อย ๆ แต่ละกลุ่มแล้วนำความคิดเห็นของทุก

กลุ่มมาสังเคราะห์

3. แจกเอกสารชี้แจง
4. ชี้แจงผ่านนักเรียนทำความเข้าใจกับผู้ปกครองอีกทางหนึ่ง
5. ออกพบปะบุคคลเป้าหมายตามโอกาสอันควร เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจ

เข้าใจ

1.2 แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำร่างแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาควรเปิดโอกาสให้ทุกกลุ่มเป้าหมายได้อาสาเข้ามาดำเนินการ แต่เนื่องจากผู้อาสาสมัครเหล่านี้อาจไม่มีความสามารถเฉพาะในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาจึงควรเลือกตัวแทนจากกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ให้ครบทุกกลุ่มหรือให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้เข้ามาอีกส่วนหนึ่ง อย่างไรก็ตาม สถานศึกษาควรพิจารณาจำนวนของคณะทำงานอยู่บนพื้นฐานด้านขนาดของสถานศึกษาและประสิทธิภาพของการดำเนินงาน นอกจากนี้เพื่อให้สามารถจัดทำแผนได้อย่าง

รวบรื่น คณะจัดทำควรเป็นผู้ที่มีทักษะในด้านการจัดองค์กรเป็นที่ยอมรับว่าเป็นผู้ทำงานได้ประสบความสำเร็จและเป็นตัวแทนหลักของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา

2. จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

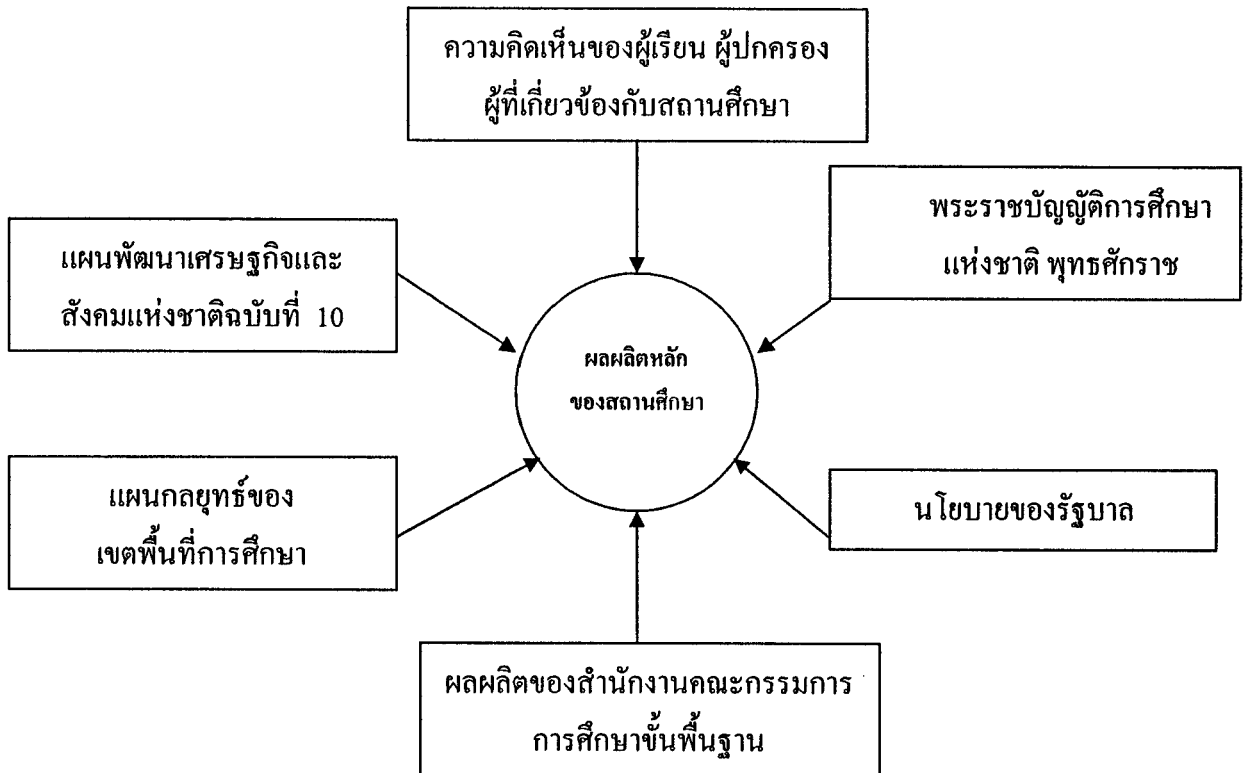
การดำเนินการสร้างระบบการประกันคุณภาพของสถานศึกษาจะบรรลุผลสำเร็จได้ ปัจจัยหลักประการหนึ่งก็คือ การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ มีขั้นตอนที่ครอบคลุมส่วนต่าง ๆ ของแผนซึ่งกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษามี 3 ขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาสภาพของสถานศึกษา การกำหนดทิศทางการดำเนินงานของสถานศึกษาและกำหนดยุทธศาสตร์ของการดำเนินงาน

2.1 การศึกษาสภาพของสถานศึกษา

กิจกรรมสำคัญเริ่มแรกของการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา คือ การศึกษาสภาพของสถานศึกษาเพื่อให้ทราบถึงสภาพว่าเป็นอย่างไร คณะผู้จัดทำแผนควรจะได้วิเคราะห์และสังเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในของสถานศึกษา เพราะผลที่ได้จะทำให้ทราบ ปัญหา อุปสรรค จุดเด่น และจุดด้อย เพื่อ นำข้อมูลทั้งหมดไปกำหนดสภาพที่คาดหวังหรือทิศทางการพัฒนาสถานศึกษาต่อไป สภาพภาพของสถานศึกษาที่ควรดำเนินการ ได้แก่ การวิเคราะห์ภารกิจและผลผลิตหลัก การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาและการประเมินสภาพสถานศึกษา

2.1.1 การวิเคราะห์ภารกิจและผลผลิตหลัก

สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีภารกิจหลักที่สำคัญในการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้ประชากรได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ดังนั้นสถานศึกษาจะต้องตระหนักถึงภารกิจผลผลิตหลักที่สำคัญนี้เป็นเบื้องต้น ซึ่งการวิเคราะห์ภารกิจผลผลิตหลักนี้ สถานศึกษาสามารถวิเคราะห์ได้จากแหล่งข้อมูล ดังภาพที่ 2.3

ภาพที่ 2.3 ข้อมูลของผลผลิตหลักของสถานศึกษา

ที่มา:สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ:2545”แนวดำเนินการของสถานศึกษา”

2.1.2 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของสถานศึกษา

เมื่อสถานศึกษาวิเคราะห์ภารกิจหลักแล้ว กิจกรรมสำคัญต่อไปที่ต้องดำเนินการ คือ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา การดำเนินกิจกรรมนี้จะทำให้สถานศึกษาทราบว่าตนเป็นอย่างไร มีปัจจัยอะไรบ้างที่ส่งผลกระทบต่อการทำงาน และควรจะไปในทิศทางใด วิธีการที่นิยมใช้ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก คือ เทคนิคการวิเคราะห์ศักยภาพขององค์กร (Strength Weakness Opportunity Threats : SWOT)

สภาพแวดล้อมภายนอกสถานศึกษาเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของสถานศึกษาซึ่งอาจจะควบคุมได้หรือไม่ได้ ประกอบด้วยปัจจัยในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านสังคมและวัฒนธรรม (Socio-Culture Factors) ได้แก่

จำนวนประชากร ระบบการศึกษา ค่านิยม ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมประเพณี แนวโน้มทางสังคม การคมนาคม การสื่อสาร อาชีพและปัญหาทางสังคม เป็นต้น

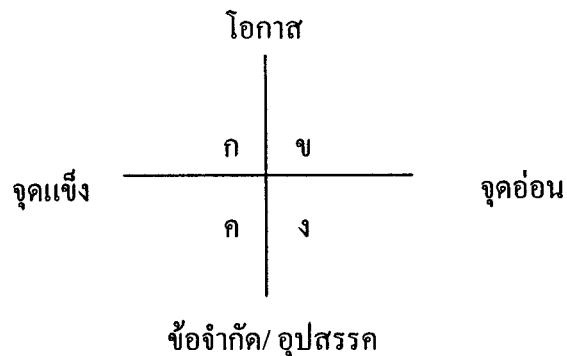
2. ด้านเทคโนโลยี (Technological Factors) ได้แก่ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การผลิตเครื่องจักรกลต่าง ๆ เทคโนโลยีสารสนเทศ และภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น

3. ด้านเศรษฐกิจ (Economic Factors) ได้แก่ รายได้ของผู้ปกครอง ภาวะทางการเงิน การว่างงาน อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ อัตราดอกเบี้ย การลงทุนต่าง ๆ เป็นต้น

4. ด้านการเมืองและกฎหมาย (Political and Legal Factors) ได้แก่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 นโยบายรัฐบาล นโยบายหน่วยงาน ต้นสังกัด ระเบียบ กฎหมายต่าง ๆ และการแทรกแซงทางการเมือง เป็นต้น

2.1.3 การประเมินสภาพของสถานศึกษา

หลังจากที่คณะผู้จัดทำแผนได้ทำการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของสถานศึกษาแล้ว ต่อไปก็เป็นการนำข้อมูลวิเคราะห์ได้นั้นมาสรุปเป็นสภาพของสถานศึกษา เพื่อบ่งบอกทิศทางของสถานศึกษาต่อไป

ภาพที่ 2.4 สภาพของสถานศึกษา ตามข้อมูลด้านจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและ ข้อจำกัด/อุปสรรค ที่มา:สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ:2545”แนวดำเนินการของสถานศึกษา”

2.2 การกำหนดทิศทางการดำเนินงานของสถานศึกษา

หลังจากที่ทำการประเมินสภาพของตนเองแล้วสถานศึกษาควรกำหนดทิศทางการดำเนินงานของสถานศึกษาให้ชัดเจน โดยนำสภาพของสถานศึกษามาเป็นตัวกำหนดทิศทาง การกำหนดทิศทางการดำเนินงานประกอบด้วย การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ผลลัพธ์ และผลผลิตหลัก

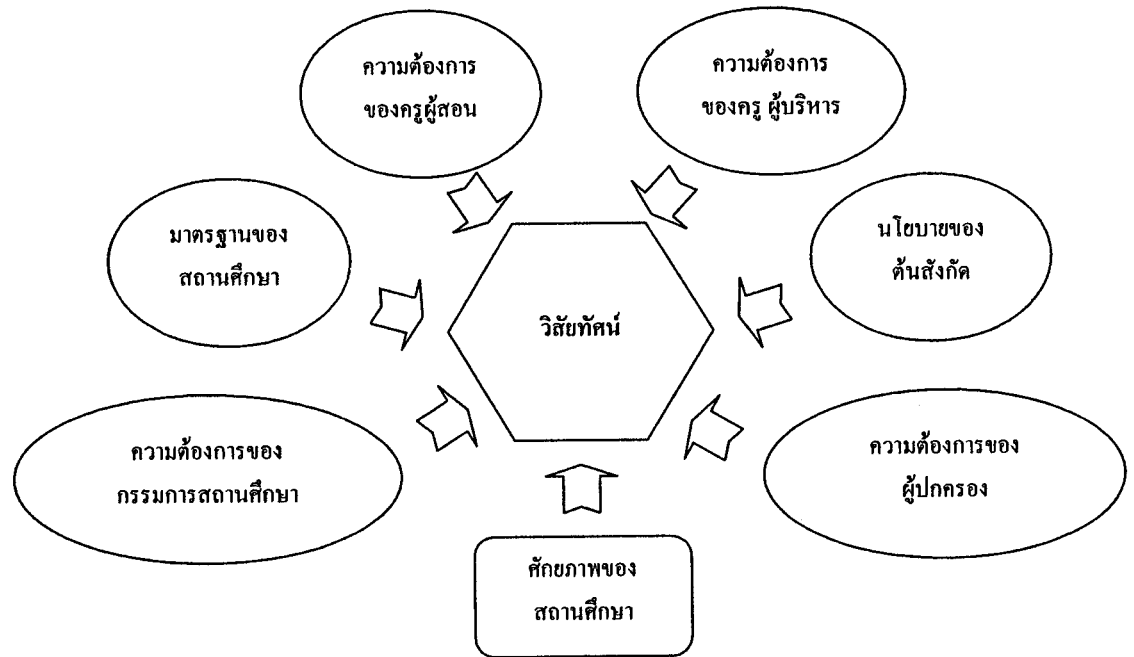
2.2.1 การกำหนดวิสัยทัศน์

วิสัยทัศน์เป็นสภาพที่พึงปรารถนาในอนาคต เป็นการสร้างภาพอนาคตหรือการมองอนาคต ดังนั้นวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา จึงเป็นภาพความสำเร็จของสถานศึกษา ที่ประสงค์ ทั้งนี้วิสัยทัศน์ควรเป็นสภาพที่พึงปรารถนาในอนาคตที่วางอยู่บนพื้นฐานของสภาพความเป็นจริงตลอดจนปัญหาต่างๆในท้องถิ่น ชุมชนของตนเอง หรืออาจกล่าวได้ว่าวิสัยทัศน์จะต้องกำหนดให้เหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษา และชุมชนนั้นๆ โดยที่สาระของวิสัยทัศน์ต้องเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ มีเหตุผล ทำทนายความสามารถ บ่งบอกภารกิจที่ชัดเจนและเป็นเหมือนแผนที่ที่ต้องคอยชี้ทิศทางที่สถานศึกษา ไปในอนาคต สาระของวิสัยทัศน์ควรสะท้อนเรื่องของค่านิยม หรือความเชื่อในหลักการสำคัญๆ ทางการศึกษาาร่วมกัน สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดมาตรฐานความเป็นเลิศ และที่สำคัญอย่างยิ่งประการหนึ่ง คือ ต้องมีการกำหนดระยะเวลาที่แน่นอน

2.2.2 กระบวนการสร้างวิสัยทัศน์

การสร้างวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ควรดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์ความต้องการของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย เช่น ผู้เรียน คณะครู ผู้บริหาร และชุมชน มาตรฐานของสถานศึกษา นโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด นโยบายและศักยภาพของสถานศึกษา สังเคราะห์เป็นข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณา
2. พิจารณาผลการดำเนินงานที่ผ่านมา ได้แก่ ข้อมูลที่สถานศึกษานำมาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก
3. พิจารณาดำเนินงานในปัจจุบัน ได้แก่ การวิเคราะห์บทบาทของสถานศึกษา ในปัจจุบันและนำผลการประเมินสถานภาพของสถานศึกษา มาพิจารณาร่วมกัน
4. เขียนวิสัยทัศน์ โดยการนำเอาข้อมูลภาพอนาคตมาเขียนเป็นวิสัยทัศน์องค์ประกอบที่ควรนำมาพิจารณาในการเขียนวิสัยทัศน์สามารถแสดงได้ ดังภาพที่ 2.5

ภาพที่ 2.5 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับวิสัยทัศน์

ที่มา:สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ:2545”แนวดำเนินการของสถานศึกษา”

2.3 การกำหนดยุทธศาสตร์ของการดำเนินงาน

เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ของทิศทางการดำเนินงานจากการใช้เทคนิควิเคราะห์ SWOT สามารถจำแนกลักษณะที่ดีของกลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์ออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. ต้องปฏิบัติได้ มีความยืดหยุ่น ปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม โดยเฉพาะยุทธศาสตร์ที่ใช้ในการเรียนการสอนต้องมีประสิทธิภาพต่อการพัฒนาที่อยู่บนพื้นฐานทางทฤษฎีหรือหลักวิชาการที่ถูกต้องและมีผลการวิจัย เชิงประจักษ์สนับสนุน
2. ต้องบอกระยะเวลา งบประมาณและการพัฒนาบุคลากรที่จำเป็นเพื่อให้เกิดการดำเนินงานได้ตามเป้าหมาย
3. ความสอดคล้องกับนโยบายของรัฐ หน่วยงานต้นสังกัด
4. มีเป้าหมายการพัฒนารองรับ ซึ่งเป็นแนวทางสำหรับการกำหนดกิจกรรมการดำเนินงานให้บรรลุผลต่อไปได้

การเขียนกลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์ของแต่ละของสถานศึกษา จะมีความเป็นเอกลักษณ์ที่แตกต่างกันทั้งนี้เนื่องจากลักษณะเฉพาะของแต่ละแห่ง ซึ่งกลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์ที่เขียนขึ้นมานี้อาจจะไม่เหมาะสมกับของสถานศึกษาอื่น ๆ ที่มีสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันดังนั้น

จึงไม่สามารถนำมาใช้ได้ทั้งนี้การที่แต่ละของสถานศึกษา มีกลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์ที่แตกต่างกันก็จะส่งผลให้ผลลัพธ์และผลผลิตหลักที่เกี่ยวกับตัวผู้เรียนของแต่ละของสถานศึกษา มีความแตกต่างกันด้วย

จะเห็นได้ว่าหลังจากสถานศึกษา มีการกำหนดวิสัยทัศน์หรือความคาดหวังแล้วจึงร่วมกันกำหนดสิ่งที่สถานศึกษา ต้องกระทำเพื่อให้เกิดผลตามวิสัยทัศน์/ความคาดหวังที่ร่วมกันตั้งไว้ซึ่งได้แก่ ภารกิจ/พันธกิจของสถานศึกษา นั่นเอง ทั้งนี้ในแต่ภารกิจนั้นจำเป็นจะต้องมีเป้าหมายปลายทางในการพัฒนา และมีการกำหนดเทคนิค/วิธีการที่จะทำให้ภารกิจบรรลุเป้าหมายซึ่งได้แก่กลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์ในการพัฒนาของสถานศึกษา หลังจากนั้นต้องกำหนดกิจกรรมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน หรือเป้าหมายในแต่ภารกิจ โดย สถานศึกษาสามารถดำเนินกิจกรรมในการพัฒนาได้ใน 2 ลักษณะ คือ กิจกรรมตามหลักสูตร ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนตามปกติและภารกิจเสริมหลักสูตร ได้แก่ แผนงาน/โครงการ/หรือกิจกรรม ที่สถานศึกษา กำหนดเพิ่มขึ้นนอกเหนือจากการเรียนการสอนปกติ

นอกจากนี้ในการกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา จะต้องคำนึงถึงความสอดคล้องระหว่างวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ และแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่จะดำเนินการในแต่ละปีตามที่ได้วางแผนไว้แล้วจึงนำสิ่งเหล่านี้มารวบรวมเป็นแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระยะยาว อันได้แก่ ธรรมนูญสถานศึกษาหรือแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

หลังจากนั้นจึงจัดทำแผนงาน/โครงการ/ กิจกรรมที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการในแต่ละปีมาจัดทำเป็นแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งระยะสั้น และระยะยาว

สรุปการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา คือ การนำมาตรฐานการศึกษาสู่สถานศึกษาและห้องเรียน โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย ภารกิจ ยุทธศาสตร์ เพื่อพัฒนาสถานศึกษาร่วมกันให้ได้มาซึ่งแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่มีความชัดเจน

3. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นขั้นตอนของการลงมือปฏิบัติตามสิ่งที่วางแผนไว้ทุกคนที่เกี่ยวข้องจะต้องปฏิบัติตามหน้าที่และบทบาทของตนเองให้ดีที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษา ควรจะเป็นผู้นำในการปฏิบัติงานตามแผนที่กำหนดไว้ รวมทั้งมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรทุกคน/ทุกฝ่ายปฏิบัติงานอย่างมีความสุข โดย

3.1 จัดสิ่งอำนวยความสะดวก สนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็น ไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

3.2 คู่มือ กำกับ ติดตาม และนิเทศงานของบุคลากรทุกคน ทุกฝ่าย เพื่อกระตุ้น และส่งเสริมให้ปฏิบัติงานตามแผนที่กำหนดไว้

สิ่งสำคัญประการหนึ่งของการดำเนินงาน คือ ระหว่างที่มีการดำเนินงาน ตามแผนที่กำหนดไว้ นั้น อาจไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ อันเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ เช่น แผนที่กำหนดไว้ไม่รัดกุม ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป บุคลากร ในสถานศึกษาไม่มีส่วนร่วมในการวางแผนก็จะไม่เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของงาน หรือบางครั้ง บุคลากรดังกล่าวไม่ทราบบทบาทหน้าที่ของตน ขาดความตระหนักในการพัฒนาสถานศึกษาให้ เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดคนนอกจากนี้อาจจะมีภารกิจอื่นเข้าแทรกแซงการปฏิบัติงานจนทำให้ ไม่สามารถปฏิบัติงานได้ตามแผนที่กำหนดไว้ เป็นต้น

สรุปว่าการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นการนำแผน ไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา คู่มือ กำกับ ติดตาม การดำเนินงานให้ เป็นไปอย่างต่อเนื่องและมุ่งสู่การบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

4. การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา

เมื่อสถานศึกษาดำเนินงานไปได้ระยะหนึ่งแล้วมีความจำเป็นต้องมีการ ตรวจสอบ ทบทวนคุณภาพ เพื่อนำผลที่ได้มาพิจารณา ช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุน สถานศึกษา การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา ดำเนินการได้ 2 ลักษณะ คือ

4.1 การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เป็น กระบวนการประเมินตนเองของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อย ภาคเรียนละ 1 ครั้ง โดยความร่วมมือของบุคลากร ในสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน ที่จะ สะท้อนให้เห็นถึงเป้าหมาย จุดเน้น และทิศทางการพัฒนาของสถานศึกษาหลังจากดำเนินการแล้ว ควรนำผลมาใช้ปรับปรุงในส่วนที่เป็นจุดด้อย ไม่ว่าจะเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้เรียน ผู้ปกครอง และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆก็ตาม

4.2 การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด เป็น การตรวจสอบโดยคณะกรรมการจากภายนอกที่ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กับสถานศึกษาเป็นการดำเนินการ เพื่อช่วยเหลือ สนับสนุน และส่งเสริมให้การจัดการศึกษาของ สถานศึกษาพัฒนาสู่มาตรฐาน และให้ความเชื่อมั่นว่าการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป็นไปตาม เป้าหมายและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเมื่อดำเนินการตรวจสอบแล้วจะต้องจัดทำรายงานให้ สถานศึกษาทราบเพื่อนำผลมาปรับปรุง พัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาเนื่องจากการตรวจสอบและ ทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเป็นกระบวนการประเมินตนเอง อย่างเป็นระบบ ซึ่ง แนวทางการประเมินตนเองของสถานศึกษามีขั้นตอนของการดำเนินงานที่สำคัญ 6 ขั้นตอน คือ

1. สร้างความตระหนัก
2. เตรียมความพร้อม
3. วางแผนการประเมินตนเอง
4. ปฏิบัติตามแผน
5. เขียนรายงานการประเมิน
6. นำผลการประเมินไปใช้

สร้างความตระหนัก

การสร้างความตระหนักให้กับบุคลากรในโรงเรียนทุกคนให้เห็นความสำคัญและความจำเป็นของการประเมินตนเองจะส่งผลต่อการพัฒนางานในหน้าที่รับผิดชอบให้ก้าวหน้าและประสบผลสำเร็จ การสร้างความตระหนัก สามารถดำเนินการได้ดังต่อไปนี้

1. สำรวจการรับรู้เกี่ยวกับการประเมินตนเองของบุคลากรทุกคนเกี่ยวกับการประเมินตนเอง โดยใช้วิธีการสำรวจในกรณีที่สถานศึกษามีจำนวนบุคลากรมาก และสัมภาษณ์บุคลากร สำหรับสถานศึกษาที่มีจำนวนบุคลากรน้อย
2. สร้างความเข้าใจร่วมกัน โดยจัดการประชุมชี้แจงบุคลากรในสถานศึกษาทุกคนโดยนำผล จากการสำรวจการรับรู้เรื่องการประเมินตนเองมาวางแผนสร้างความเข้าใจร่วมกัน เสริมสร้างความรู้ระบบการประเมินคุณภาพการศึกษาและเน้นความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่าย ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จของการประเมินตนเองของสถานศึกษา
3. เสริมสร้างจิตสำนึกที่เกี่ยวข้องกับการประเมินตนเอง โดยให้บุคลากรในสถานศึกษา ทุกคนทดลองประเมินตนเอง หรือประเมินกลุ่มงานตามภารกิจของตนเองเกี่ยวกับคุณภาพของงาน/ผลผลิต/กระบวนการ/วิธีการทำงาน การใช้เวลา งบประมาณและทรัพยากรในการทำงาน เมื่อประเมินแล้วนำผลการประเมินและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ เช่น ผลการประเมินตนเอง ความถูกต้องสมบูรณ์ทางการประเมิน เกณฑ์การประเมิน แนวทางการนำผลการประเมินไปใช้

เตรียมความพร้อม

การเตรียมความพร้อม ควรดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาสภาพปัจจุบันของบุคลากรเพื่อให้ทราบข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ ได้แก่ ประสบการณ์ความรู้ความคิดเห็นที่มีต่อการประเมินตนเอง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดรูปแบบและวิธีการพัฒนาบุคลากร

2. กำหนดรูปแบบและวิธีการเสริมสร้างความรู้ให้แก่บุคลากรในสถานศึกษาเรื่องการประเมินตนเองโดยวิธีการต่าง ๆ เช่น การประชุมอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจ การจัดเอกสารให้ศึกษา และการศึกษาดูงาน

3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภารกิจของสถานศึกษากับมาตรฐานการศึกษาและแผนพัฒนาคุณภาพ

วางแผนการประเมินตนเอง

1. กำหนดกรอบการประเมินตนเอง สถานศึกษาสามารถดำเนินการได้โดยศึกษาสภาพปัจจุบันของสถานศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป นโยบายของสถานศึกษา แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาแผนปฏิบัติการประจำปี การจัดสรรทรัพยากร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจุดเด่นและจุดด้อยของสถานศึกษาทำความเข้าใจกับบุคลากรในสถานศึกษาให้เข้าใจเหตุผลและความจะเป็นในการประเมินตนเองและกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินตนเองให้เป็นที่ไปเพื่อการพัฒนา

2. กำหนดกระบวนการ/วิธีการประเมินตนเอง ในการประเมินตนเองนั้นควรกำหนดแหล่งข้อมูล วิธีการเก็บเครื่องมือ ระบบการจัดเก็บข้อมูล วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งตัวบุคคลผู้รับผิดชอบงานแต่ละด้าน

3. กำหนดเกณฑ์ในการประเมินตนเอง เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินตนเองแต่ละมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้ที่กำหนดในการประเมินนั้น ควรร่วมกันกำหนดเกณฑ์การประเมินตนเองว่าระดับที่พึงพอใจของแต่ละรายการอยู่ในระดับใด เมื่อกำหนดเกณฑ์การประเมินตนเองแล้ว ต้องแจ้งเกณฑ์การประเมินตนเองให้บุคลากรและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ

4. การกำหนดผู้ประเมินและบทบาทหน้าที่ สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินตนเองเพื่อทำหน้าที่ดูแล และติดตาม ตรวจสอบการประเมินและผลการประเมิน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร /ผู้ช่วยผู้บริหาร ครูวิชาการ กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน และนักเรียน ทั้งนี้มีการแต่งตั้งอนุกรรมการ/คณะทำงานประเมินตนเอง เพื่อทำหน้าที่ประเมินซึ่งประกอบด้วยบุคลากรหลายฝ่ายเช่นกัน จำนวนของคณะกรรมการ/อนุกรรมการ/คณะทำงานประเมินขึ้นอยู่กับขนาดและความพร้อมของสถานศึกษา

5. การกำหนดระยะเวลาและแผนติดตามกำกับ การประเมินตนเองเป็นกระบวนการที่กระทำอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ และมีขั้นตอนในการวางแผนการประเมินตนเองการกำหนดระยะเวลาแผนกำกับติดตาม จะช่วยให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการติดตามให้เป็นที่ไปตามกรอบการประเมินที่กำหนดไว้

ปฏิบัติตามแผน (ดำเนินการประเมินตนเอง)

เมื่อวางแผนการประเมินตนเองแล้วผู้ประเมินที่ได้รับมอบหมายจะต้องสร้างเครื่องมือสำหรับการประเมินตนเอง โดยกำหนดชนิดของเครื่องมือโครงสร้างและรายการประเมินย่อยของเครื่องมือซึ่งเครื่องมือที่นิยมใช้ ได้แก่ แบบทดสอบ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบวัดเจตคติ แบบสำรวจรายการ แบบรายงานตนเอง แบบบันทึกข้อมูล แบบจัดอันดับคุณภาพ เป็นต้น ผู้ประเมินสามารถเลือกชนิดของเครื่องมือได้ตามวัตถุประสงค์ โดยมีกระบวนการสร้างเครื่องมือที่เป็นระบบ มีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือก่อนนำไปใช้จริง เก็บรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการประเมิน ตามลำดับ

ในกระบวนการประเมินตนเองนั้น จะต้องสร้างระบบการประเมินที่โปร่งใส ยุติธรรม บุคลากรทุกคนเข้าใจขั้นตอน/วิธีการ ให้การยอมรับ ข้อมูลที่ได้จากการประเมินเป็นข้อมูลที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ สอดคล้องกับสภาพที่แท้จริง

เขียนรายงานการประเมิน

เมื่อตรวจสอบผลการประเมินตนเองแล้ว สถานศึกษาต้องสรุปรายงานผลการประเมินให้คณะกรรมการ/อนุกรรมการ/คณะทำงานประเมินตนเอง ครูผู้สอน นักเรียน กรรมการสถานศึกษาผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องทราบ รูปแบบรายงานผลการประเมินตนเองสามารถออกแบบให้เหมาะสมกับผู้ที่เกี่ยวข้องจุดเน้นของการเขียนรายงานและการเผยแพร่อยู่ที่การนำเสนอกระบวนการประเมินตนเองและผลการประเมินตนเองที่กระชับเข้าใจง่าย ใช้ภาษาที่ชัดเจน ตรงกับสภาพเป็นจริงที่ต้องการสื่อความหมายซึ่งโดยทั่วไปจัดทำได้ 2 ลักษณะ คือ

1. รายงานฉบับสมบูรณ์ เป็นรายงานที่มีการนำเสนอผลการประเมินตนเองต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสถานศึกษาเก็บไว้พัฒนาตนเอง เป็นรายงานที่มีข้อมูลครบตามกระบวนการแสดงผลการวิเคราะห์อย่างละเอียด

2. รายงานฉบับย่อ เป็นรายงานสำหรับนำเสนอต่อผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นและสาธารณะ จัดทำโดยสรุปข้อมูลที่จำเป็นต้องนำเสนอ จากรายงานฉบับสมบูรณ์ นำมาเขียนใหม่ให้ง่ายต่อความเข้าใจ อาจลดกระบวนการ ขั้นตอน สถิติ ข้อมูลการวิเคราะห์ที่ดูเป็นเรื่องเข้าใจยากบ้าง แต่ยังเป็นข้อมูลเดียวกัน ไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง

นำผลการประเมินไปใช้

ข้อมูลที่ได้จากการประเมินตนเองของสถานศึกษาเป็นสารสนเทศที่ดีที่สุดในการสะท้อนภาพความสำเร็จของการพัฒนาคุณภาพขอสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นข้อมูล จุดเด่น และจุดด้อยที่จะต้องปรับปรุง ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายควรนำผลการประเมิน ไปใช้ดังนี้

1. ศึกษาผลการประเมินตนเองทั้งจุดเด่น จุดด้อย ข้อค้นพบสำคัญ ๆ ที่คณะกรรมการประเมินตนเองเสนอแนะ กล่าวคือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญของผลการประเมินในภาพรวมของสถานศึกษาให้เข้าใจชัดเจน ส่วนผู้ที่รับผิดชอบงาน ควรให้ความสำคัญของผลการประเมินในรายละเอียดของงานตามบทบาทหน้าที่ ที่ตนได้รับมอบหมาย

2. นำข้อค้นพบสำคัญ ๆ จากการประเมินมากำหนดแนวทางและเป้าหมายของการพัฒนาคุณภาพและแผนปฏิบัติการประจำปี โดยกำหนดแนวทางการดำเนินงานการแก้ปัญหาและหรือการพัฒนาให้ชัดเจนเป็นระบบสอดคล้องกันทั้งในภาพรวมและรายละเอียดของแต่ละงาน โดยผู้บริหารควรกำหนดแผนการนิเทศ กำกับ ติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงานของบุคลากรทุกฝ่ายด้วย

สรุปการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาจึงเป็นกระบวนการประเมินตนเองของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ และการตรวจสอบโดยคณะกรรมการจากภายนอก เพื่อนำผลที่ได้มาพิจารณาช่วยเหลือส่งเสริมและสนับสนุนให้การจัดการศึกษาของสถานศึกษาพัฒนาสู่มาตรฐานการศึกษา

5. การประเมินคุณภาพการศึกษา

เมื่อดำเนินการตามระบบการประกันคุณภาพของสถานศึกษา ตั้งแต่การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การพัฒนามาตรฐานการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาหรือธรรมนูญสถานศึกษาการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี การดำเนินการตามแผน การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา และทำการปรับปรุงแก้ไขและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาแล้วจึงจำเป็นต้องได้รับการประเมินคุณภาพการศึกษา โดยการประเมินคุณภาพศึกษานั้นดำเนินการได้ใน 2 ลักษณะ คือ

5.1 การประเมินผลสัมฤทธิ์นักเรียนตามสาระการเรียนรู้ และคุณลักษณะที่สำคัญตามหลักสูตรสถานศึกษาเป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในทุกระดับช่วงชั้นของสถานศึกษาโดยมุ่งเน้นให้ครอบคลุม ทุกกลุ่มสาระ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ความสามารถในการอ่าน การคิดวิเคราะห์ การเขียน และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้วยเครื่องมือประเมินที่ได้มาตรฐานในขณะเดียวกันหน่วยงานต้นสังกัดจะดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนทุกระดับชั้น ป.3 ป.6 และ ม.3 ของทุกโรงเรียน เพื่อเทียบเคียงผลการประเมินกับเกณฑ์มาตรฐานกลาง และยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ระบุให้สถานศึกษาจัดให้นักเรียนทุกคนในทุกระดับช่วงชั้นที่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด ได้รับการประเมินผลสัมฤทธิ์ในวิชาแกนหลักและคุณลักษณะที่สำคัญด้วยเครื่องมือมาตรฐาน และให้นำหลักฐานข้อมูลและผลการประเมินผลสัมฤทธิ์เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสาธารณชน

5.2 การประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานสถานศึกษา โดยโรงเรียนต้องดำเนินการประเมินคุณภาพการศึกษาตามกรอบมาตรฐานสถานศึกษาที่ร่วมกันกำหนดในทุกมาตรฐานด้วยวิธีการที่หลากหลายและเหมาะสม และให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมามีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพการศึกษา

สรุปการประเมินคุณภาพการศึกษา จึงเป็นการประเมินทั้งผู้เรียนโดยประเมินผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนตามสาระการเรียนรู้และคุณลักษณะที่สำคัญตามหลักสูตรสถานศึกษาของนักเรียนในทุกระดับช่วงชั้นด้วยเครื่องมือประเมินที่ได้มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาตามกรอบมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ด้วยวิธีการที่หลากหลายและเหมาะสม

6. การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี

การรายงานผลการดำเนินงานของ สถานศึกษานับเป็นขั้นตอนที่สำคัญของการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพของสถานศึกษา เราเรียกเอกสารนี้ว่ารายงานประจำปีหรือรายงานการประเมินตนเอง เอกสารรายงานดังกล่าวนี้จะช่วยให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยเฉพาะผู้ปกครองนักเรียนจะได้รับทราบถึงผลการจัดการศึกษาและระดับคุณภาพของสถานศึกษาด้วยเหตุที่เป็นเอกสารสำคัญจึงได้มีการระบุไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 48 ว่า “สถานศึกษาจะต้องจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก”

วัตถุประสงค์ของการจัดทำรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา

1. เพื่อรายงานจุดเด่นและจุดด้อยของการจัดการศึกษาตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริม ปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานของสถานศึกษา
3. เพื่อให้สถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาในปีต่อไป

กลุ่มเป้าหมายของการรายงาน

กลุ่มเป้าหมายที่จะต้องนำเสนอรายงานให้ทราบมีหลายกลุ่มการกำหนดกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจนจะช่วยให้สะดวกและง่ายต่อการสื่อสารระหว่างสถานศึกษากับกลุ่มเป้าหมายตลอดจนการติดตามสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ด้วยกลุ่มเป้าหมายที่จะนำเสนอรายงาน มีดังนี้

1. ผู้เรียนเป็นกลุ่มเป้าหมายที่สถานศึกษามุ่งหวังที่จะเผยแพร่ผลการประเมินคุณลักษณะและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเป็นรายบุคคลและรายกลุ่มสาระการเรียนรู้
2. ผู้ปกครองและกรรมการสถานศึกษา เป็นกลุ่มเป้าหมายที่สถานศึกษามุ่งหวังที่จะเผยแพร่ ด้านผลการดำเนินงาน ความก้าวหน้าของงานกิจกรรมสำคัญ ๆ ที่ครอบคลุมภารกิจที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อสร้างความเข้าใจและความเชื่อมั่นต่อสถานศึกษาแก่ผู้ปกครองและกรรมการสถานศึกษา
3. ครูและหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นกลุ่มเป้าหมายที่สถานศึกษามุ่งหวังที่จะเผยแพร่การดำเนินงานจัดการศึกษาตามมาตรฐานและแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

กำหนดรูปแบบของรายงาน

เนื่องจากรายงานผลการประเมินคุณภาพของสถานศึกษานั้น เป็นการรายงานให้กลุ่มเป้าหมายทราบถึงสภาพและผลการดำเนินงานตามภารกิจของสถานศึกษา จึงจำเป็นต้องคำนึงถึงความเหมาะสมของการสื่อสาร และรูปแบบของการรายงาน(สุมล ว่องวานิช 2545: 145) ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบการจัดทำรายงานไว้ดังนี้

1. รูปแบบการรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาให้พิจารณาตามที่เหมาะสม ไม่มีรูปแบบตายตัว แต่ ควรออกแบบให้สอดคล้องกับรายงานผลการประเมินตนเองที่สถานศึกษาจัดทำเพื่อเสนอหน่วยงานต้นสังกัดในแต่ละปี
2. รายงานผลการประเมินตนเอง ควรมีเนื้อหาโดยสังเขป อ่านเข้าใจง่าย กระชับ สามารถนำเสนอข้อมูล เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพประกอบ หรือนำเสนอรูป แผนภูมิ กราฟ ตารางตามที่เห็นว่าเหมาะสม
3. การขอรับการประเมินจากคณะกรรมการประเมินภายนอก ควรมีการจัดทำบทสรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในช่วง 5 ปีด้วย
4. สำหรับเอกสารอ้างอิงซึ่งจะเป็นข้อมูลประกอบการรายงานผลการประเมินของสถานศึกษา ควรดำเนินการดังนี้
 - 4.1 ข้อมูลที่มีความสำคัญและจำเป็นให้บรรจุในรายงานผลการประเมินตนเอง (ฉบับสมบูรณ์)
 - 4.2 หลักฐานอ้างอิงที่สำคัญแต่ไม่สามารถบรรจุในรายงานผลการประเมินตนเองได้ สถานศึกษาอาจจัดทำเป็นเอกสารประกอบการอ่านรายงานผลการประเมินตนเอง

5. รายงานผลการประเมินตนเองที่ใช้ในสถานศึกษา สามารถกำหนดได้ตามความเหมาะสมแต่สำหรับการจัดทำทสรูปผลการดำเนินงานเพื่อเสนอคณะกรรมการประเมินภายนอกควรมีความยาว ไม่เกิน 20-30 หน้า

องค์ประกอบของการรายงาน

เนื่องจากรายงานการประเมินผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาเป็นเอกสารที่ บ่งบอกถึงสถานศึกษา และผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ดังนั้นองค์ประกอบของรายงานจึงควรประกอบด้วยองค์ประกอบหลักต่อไปนี้คือ ข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษา สภาพการดำเนินงานของสถานศึกษา และแนวทางพัฒนาในอนาคต

1. ข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษา เช่น

- 1.1 ชื่อสถานศึกษา ที่ตั้ง ระดับ/ประเภทที่เปิดสอน สังกัดของสถานศึกษา
- 1.2 แผนที่แสดงเขตบริการ แผนที่ผังอาณาเขตติดต่อกับสถานที่สำคัญต่าง ๆ
- 1.3 โครงสร้างการบริหาร
- 1.4 จำนวนครูและจำนวนนักเรียนปัจจุบัน
- 1.5 คณะกรรมการสถานศึกษา
- 1.6 คณะกรรมการนักเรียน
- 1.7 งบประมาณ
- 1.8 ขนาดประชากรในเขตพื้นที่บริการ ศาสนา อาชีพ สภาพเศรษฐกิจ

สภาพสังคม/ชุมชน ฯลฯ

2. สภาพการดำเนินงานของสถานศึกษา เช่น

- 2.1 วิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบาย เป้าหมาย มาตรการ แผนงาน/โครงการของสถานศึกษา
- 2.2. แนวคิดหลักหรือวิธีการที่โรงเรียนใช้ในการพัฒนาโรงเรียนไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้
- 2.3 ผลการดำเนินงานตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบาย เป้าหมาย มาตรการ แผนงาน/โครงการ
- 2.4 ผลการประเมินตามมาตรฐานสถานศึกษา

3. แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาในอนาคต เช่น

- 3.1 สรูปผลการดำเนินงานตามเป้าหมายและยุทธศาสตร์ตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่กำหนดไว้ในแต่ละปี
- 3.2 จุดเด่น จุดด้อย

3.3 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาในปีต่อไป

3.4 สิ่งที่ต้องการได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การรวบรวมข้อมูล

สถานศึกษาดำเนินการรวบรวมข้อมูล ตามรูปแบบของการรายงานที่กำหนดไว้

วิเคราะห์และแปลผลข้อมูล

เป็นขั้นตอนที่สถานศึกษานำข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลเพื่อนำเสนอเป็นสารสนเทศ โดยใช้การวิเคราะห์ทางสถิติที่สอดคล้องกับลักษณะข้อมูลสภาพและผลการดำเนินงาน โดยพิจารณาลักษณะของข้อมูล เช่น ร้อยละ ค่าเฉลี่ย เป็นต้น

การนำเสนอข้อมูล

เป็นขั้นตอนที่สถานศึกษาพิจารณาจัดทำรายงานให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย รูปแบบการรายงาน ลักษณะของข้อมูลการวิเคราะห์และการแปลผลเพื่อเสนอผู้บริหารก่อนเผยแพร่สู่กลุ่มเป้าหมายต่อไป

การเผยแพร่สู่กลุ่มเป้าหมาย

เป็นขั้นตอนของการนำรายงานที่จัดทำสำหรับแต่ละกลุ่มเป้าหมายเสร็จเรียบร้อยแล้วเผยแพร่ให้แก่กลุ่มเป้าหมายต่อไป

สรุป การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี เป็นการรายงานการประเมินของสถานศึกษาโดยระบุถึงสภาพ ผลการดำเนินงานตามภารกิจ และแนวทางการดำเนินงานในอนาคตเสนอต่อหน่วยงาน ต้นสังกัด หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อสร้างความเข้าใจและความเชื่อมั่นต่อสถานศึกษา

7. การผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

เมื่อสถานศึกษาได้ดำเนินการตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษางานเสร็จสิ้นแล้ว จะต้องทำการผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาโดยสามารถดำเนินการได้ใน 3 ลักษณะคือ

1) ดำเนินการตรวจสอบ ทบทวน และประเมินผลการนำระบบการประกันคุณภาพการศึกษามาใช้ในสถานศึกษาทั้งในช่วงของการดำเนินการ ระหว่างดำเนินการและหลังดำเนินการ

2) ปรับปรุง และพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษา

3) นำระบบการประกันคุณภาพการศึกษามาใช้ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา อย่างต่อเนื่อง และประสิทธิภาพ

ซึ่งจากขั้นตอนของการดำเนินการของสถานศึกษาในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพที่กล่าวมาข้างต้นเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับการดำเนินการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่ดำเนินการอยู่ โดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA มาใช้ในการดำเนินการ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 4 ขั้นตอน คือ

- 1) การวางแผน (Plan)
- 2) การดำเนินการตามแผน (Do)
- 3) การตรวจสอบประเมินผล (Check)
- 4) การปรับปรุงและพัฒนา (Action)

4. การจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดสระแก้ว

4.1 ลักษณะทั่วไปของจังหวัดสระแก้ว

จังหวัดสระแก้ว มีที่มาจากชื่อสระน้ำโบราณในพื้นที่อำเภอเมืองสระแก้ว ซึ่งมีอยู่ 2 สระ ในสมัยกรุงธนบุรี ประมาณปี พ.ศ. 2324 พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช เมื่อครั้งทรงเป็นสมเด็จพระยามหากษัตริย์ศึกเป็นแม่ทัพยกไปตีประเทศกัมพูชา (เขมร) ได้แะพักกองทัพที่บริเวณสระน้ำทั้งสองแห่งนี้ กองทัพได้อาศัยน้ำจากสระใช้สอย ได้ขนานนามสระทั้งสองว่า “สระแก้ว สระขวัญ” และได้นำน้ำจากสระทั้งสองแห่งนี้ใช้ในการประกอบพิธีถือน้ำพิพัฒน์สัตยา โดยถือว่าเป็นน้ำบริสุทธิ์ สระแก้วเดิมมีฐานะเป็นตำบลซึ่งสมัยก่อนทางราชการ ได้ตั้งเป็นด่านสำหรับตรวจคนและสินค้า เข้า-ออก มีข้าราชการตำแหน่งนายกองทำหน้าที่เป็นนายด่าน จนถึงปี พ.ศ.2452 ทางราชการจึงได้ยกฐานะขึ้นเป็นกิ่งอำเภอ ชื่อว่า “กิ่งอำเภอสระแก้ว” ขึ้นอยู่ในการปกครองของอำเภอกบินทร์บุรี โดยใช้ชื่อสระน้ำเป็นชื่อกิ่งอำเภอมาจนถึงปัจจุบัน ต่อมาเมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2501 ซึ่งได้มีพระราชกฤษฎีกา ยกฐานะขึ้นเป็นอำเภอชื่อว่า “อำเภอสระแก้ว” ขึ้นอยู่ในการปกครองของ จังหวัดปราจีนบุรีและต่อมาเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2536 ได้มีพระราชบัญญัติจัดตั้งจังหวัดสระแก้วขึ้น (ราชกิจจานุเบกษาฉบับพิเศษ เล่มที่ 110 ตอนที่ 125 ลงวันที่ 2 กันยายน 2536) เป็นผลให้จังหวัดสระแก้ว ได้เปิดทำการใน วันที่ 1 ธันวาคม 2536 โดยเป็นจังหวัดที่ 74 ของประเทศไทย จังหวัดสระแก้วมีประวัติความเป็นมาที่ยาวนานนับ 4,000 ปี ตั้งแต่ยุคหินใหม่- ยุคโลหะ โดยมีการค้นพบวัตถุโบราณที่บ้าน โศกมะกอก ตำบลเขาสามสิบ อำเภอเขาฉกรรจ์ ในยุคต่อมาก็มีการค้นพบโบราณ วัตถุอีก เช่น ที่อำเภอรัญประเทศและเขตอำเภอตาพระยา แสดงหลักฐานว่าสระแก้วเคยเป็นชุมชน สำคัญที่มีความเจริญรุ่งเรืองในยุคเจนละทวารวดี มีอารยธรรมและวัฒนธรรมเป็นของตนเอง และมีกษัตริย์หรือผู้ครองเมืองนับถือศาสนาฮินดู ลัทธิไศวนิกายและไวษณพนิกาย ดัง

จะเห็นได้จาก โบราณสถานและจารึกรูปอักษรปัลลวะต่าง ๆ ที่ปรากฏที่ปราสาทเขาน้อย เขตอำเภอ อรัญประเทศ ซึ่งถือกันว่าเป็นหลักฐานบันทึกศักราชที่เก่าที่สุดในกลุ่มจารึกรุ่นแรกที่พบในประเทศไทยสร้างขึ้นราวปีพุทธศักราช 1180 นอกจากนี้ยังพบหลักฐานความเจริญของอารยธรรมขอม ระหว่างพุทธศตวรรษที่ 15-16 ในแถบนี้ อย่างมากมาย มีทั้งปราสาทอิฐ ปราสาทหิน เต่าเผาเครื่องถ้วย และคูเมืองโบราณที่ยังหลงเหลือร่องรอย ปรากฏในปัจจุบัน เช่น จารึกพบที่ปราสาทสต็อกก๊อกรมอีก 2 หลัก ซึ่งในระหว่างพุทธศตวรรษที่ 15 ปราสาทสต็อกก๊อกรมได้ถูกสร้างขึ้นเพื่อเป็นเทวสถานของพระศิวะ ดังข้อความในจารึก สต็อกก๊อกรมหลักที่ 1 ได้กล่าวถึงว่าในปีพุทธศักราช 1480 พระเจ้าชัยวรมันที่ 4 โปรดให้นำศิลาจารึกมาปักไว้ที่ปราสาทสต็อกก๊อกรม เพื่อประกาศห้ามเรียกข้าของเทวสถานแห่งนี้ ไปใช้ในกิจการอื่น แต่ให้ข้าของเทวสถานได้บำรุงรักษาและบูชาพระศิวลึงค์หรือรูปเคารพ ซึ่งได้ประดิษฐานอยู่ ณ เทวสถานสต็อกก๊อกรมนี้ตลอดไป ส่วนจารึกอีกหลักหนึ่งได้กล่าวสรรเสริญ พระเจ้าอาทิตย์วรมันที่ 2 ซึ่งได้ทรงบูรณะ โบราณสถานแห่งนี้จนสำเร็จ พร้อมจารึกที่เกี่ยวกับอารยธรรม และศาสนา เป็นต้น จากจารึกและโบราณสถานที่พบนี้ สามารถบ่งบอกให้ทราบถึงระบบการปกครองของอาณาจักรขอมโบราณบนผืนแผ่นดินสระแก้วแห่งนี้ เปรียบเสมือนมรดกทางภูมิปัญญาของ บรรพชนที่มีคุณค่าเป็น คุณประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัย (แหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ จังหวัดสระแก้ว 2546 : 25)

4.2 การจัดการศึกษาของจังหวัดสระแก้ว

การปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทยเกิดขึ้นตามเจตนารมณ์ของทุกฝ่ายในสังคมไทยโดยปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ที่มุ่งหวังจะยกระดับการศึกษา ของชาติให้ได้มาตรฐานและจัดได้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ จึงกำหนดให้มีการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบคือ ปฏิรูปการเรียนรู้ ปฏิรูประบบบริหารและการจัดการศึกษาปฏิรูปครูอาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ปฏิรูประบบทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา 2544:1-3)ในส่วนของปฏิรูประบบบริหารและการจัดการ ได้หลอมรวมหน่วยงานทางการศึกษา คือทบวงมหาวิทยาลัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานและกระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานเดียวกัน โดยกระทรวงศึกษาธิการมีโครงสร้างใหม่เป็นระดับกระทรวงและระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา มีผลให้มีการหลอมรวมสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานสามัญจังหวัด และสำนักงานการประถมศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ / กิ่งอำเภอ และจัดตั้งเป็นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วประกอบด้วย 2 เขตการศึกษา เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่เกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาสระแก้ว เขต 1 ตั้งอยู่ที่อำเภอเมืองสระแก้ว โดยมีพื้นที่รับผิดชอบ 4 อำเภอ 1 กิ่ง ประกอบด้วย อำเภอเมือง อำเภอเขาฉกรรจ์ อำเภอวังน้ำเย็น อำเภอลองหาด และกิ่งอำเภอ ว่างสมบูรณ์ มีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 158 โรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 ตั้งอยู่ที่อำเภอรัฐประเศ โดยมีเขตพื้นที่รับผิดชอบใน 3 อำเภอและอีก 1 กิ่งอำเภอ ได้แก่ อำเภอวัฒนานคร อำเภอรัฐประเศ อำเภอตาพระยาและกิ่งอำเภอโคกสูง มีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 140 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต1 2550:3-7)

4.3 สภาพการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพการศึกษา

สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพของสถานศึกษาในจังหวัดสระแก้วยังมีปัญหาในการดำเนินงานคือ จาการรายงานการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วทั้ง 2 เขต ปีการศึกษา 2549 พบว่า บุคลากรในสถานศึกษายังไม่เข้าใจระบบประกันคุณภาพ สถานศึกษาขาดแคลนครูในวิชาหลัก ครูมีงานอื่นที่ต้องปฏิบัติมากกว่าการเรียนการสอน บุคลากรขาดความสามารถ สถานศึกษาจัดข้อมูลสารสนเทศยังไม่สมบูรณ์ คณะกรรมการศึกษาและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษากับสถานศึกษาน้อย สถานศึกษานำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอนน้อย นักเรียนขาดการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ขาดความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อหลักสูตร จาการรายงานการประเมินคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานคุณภาพภายนอกรอบแรก ปรากฏผล ดังนี้(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต1 2550:3-7)

ด้านผู้เรียน

มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์

ค่าเฉลี่ย 90.59

มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจรรย์ญาณ มีความคิด สร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ ค่าเฉลี่ย 6.27

มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร ค่าเฉลี่ย 4.31

มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองต่อเนื่อง ค่าเฉลี่ย 19.22

มาตรฐานที่ 9 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต ค่าเฉลี่ย 76.86

มาตรฐานที่ 10 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ค่าเฉลี่ย 97.25

มาตรฐานที่ 12 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา ค่าเฉลี่ย 80.39

ด้านครู

มาตรฐานที่ 22 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ค่าเฉลี่ย 34.90

มาตรฐานที่ 24 ครูมีคุณวุฒิ / ความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบและมีครูเพียงพอ ค่าเฉลี่ย 84.71

ด้านผู้บริหาร

มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบครบวงจรให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา ค่าเฉลี่ย 21.18

มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา ค่าเฉลี่ย 45.88

มาตรฐานที่ 18 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ค่าเฉลี่ย 73.33

มาตรฐานที่ 20 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ ค่าเฉลี่ย 82.75

มาตรฐานที่ 25 สถานศึกษามีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่นมีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ค่าเฉลี่ย 36.86

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

พัชฌ เตียนศรี(2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคล เขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี

ผลการวิจัยพบว่า (1) สมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคลในภาพรวมอยู่ในระดับที่มีสมรรถนะการบริหารจัดการมาก โดยมีสมรรถนะการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน (2) สมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำแนกตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างพบว่าไม่แตกต่างกัน และ (3) แนวทางในการเสริมสร้างสมรรถนะการบริหารจัดการสถานศึกษาที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาให้ผู้บริหารมีการ

บริหารงานอย่างมีคุณธรรมหรือ มีธรรมาภิบาล การเสริมสร้างทักษะในการนิเทศ ติดตาม และ ประเมินผลการปฏิบัติงาน และการพัฒนาผู้บริหารให้สามารถเป็นผู้นำทางวิชาการ ตามลำดับ

เรวัตี ปานธรรม(2544:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี

ผลการวิจัยพบว่า(1)การดำเนินงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา มีการดำเนินงานตามมาตรฐาน 3 ด้าน คือองค์ประกอบด้วยปัจจัย มาตรฐานด้านกระบวนการ มาตรฐานด้านผลผลิตอยู่ในระดับปานกลาง

นิริวัฒน์ พิไลวงศ์ (2546:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดำเนินงานการประเมินเพื่อ พัฒนาคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม

ผลการวิจัยพบว่า (1) การดำเนินงานการประเมินเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม มีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก (2) การ เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการประเมินเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ระหว่างผู้บริหารกับครูพบว่าแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (3) ปัญหาและความต้องการหลักของผู้บริหารและครูในการ ดำเนินการประเมินภายในคือ ด้านความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการประเมินภายในที่ถูกต้องและ ชัดเจน

ยงยุทธ ษะบุญธง (2548:บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การดำเนินงานด้านการประเมิน คุณภาพภายในตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่ การศึกษาลำพูน

ผลการวิจัย พบว่า (1) สภาพการดำเนินงานด้านการประเมินคุณภาพภายในตาม ระบบประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน มีการ ดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง (2) การเปรียบเทียบการดำเนินงานด้านการประเมินคุณภาพภายใน ของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับช่วงชั้นที่ต่างกัน 3 ระดับ พบว่าทั้งการเปรียบเทียบในทุกระบบ ย่อยมีการดำเนินงานที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสถานศึกษาที่จัด การศึกษาในระดับช่วงชั้นที่ 3-4 มีค่าเฉลี่ยของการดำเนินงานมากกว่าระดับช่วงชั้นที่ 1-3 และช่วง ชั้นที่ 1-2 ตามลำดับ และ (3) ปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงาน คือ ส่วนใหญ่ขาดแคลน ทรัพยากรกำลังและขาดความรู้ความเข้าใจในระบบการประเมินคุณภาพภายใน แนวทางการพัฒนา คือ ควรมีการอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้ด้านการประเมินคุณภาพภายในและการดำเนินการประเมิน ควบคู่ไปกับการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

ศิริพร พิมลทีป (2542:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม

ผลการวิจัยพบว่า (1) ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการบริหารงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา ของผู้บริหารงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ทั้งโดยรวมและในทุกด้านอยู่ในระดับดี (2) ครู - อาจารย์ มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผล การบริหารงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ทั้งโดยรวมและในทุกด้าน อยู่ในระดับพอใช้ (3) ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนกับครู - อาจารย์มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการบริหารงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา ผลการบริหารงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้งโดยรวมและ ทุกรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (4) ข้าราชการครูซึ่งปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ทั้งโดยรวมและทุกรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุพล วรรณจู (2546:บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ประสิทธิภาพการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ

ผลการวิจัยพบว่า (1) ประสิทธิภาพการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมและรายด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการเรียน ด้านการสอน และด้านความพึงพอใจของชุมชนอยู่ในระดับมาก (2) โรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็กโดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน และผู้บริหารโรงเรียนครูวิชาการโรงเรียน และครูผู้สอนมีความคิดเห็นโดยรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วนรายด้านพบว่าผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็น แตกต่างจากครูวิชาการโรงเรียนและครูผู้สอน (3) ปัญหาการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษา คือ ครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้ ครูผู้สอนมีภาระงานนอกเหนือจากการสอนมากเกินไป และครูผู้สอนไม่พยายามเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน และข้อเสนอแนะการปฏิรูป การปฏิรูปการเรียนรู้ คือ ควรจัดให้มีครูสนับสนุนการสอนให้ครบและทั่วถึงทุกโรงเรียน เน้นให้การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนมีคุณสมบัติ เก่ง ดี มีความสุข และให้การสนับสนุนสื่อ อุปกรณ์และเทคโนโลยีให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน

นางบุพา เสนาะพิน (2546:บทคัดย่อ) ได้ศึกษา แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลการบริหารคุณภาพโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนครปฐม

ผลการวิจัยพบว่า (1) ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนครปฐมที่ได้รับการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาใช้ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพสูงกว่า แบบภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน (2) โรงเรียนประถมศึกษาที่ได้รับการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษามีประสิทธิผลการบริหารคุณภาพอยู่ในระดับดีทุกด้าน และ(3) และภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนแบบเปลี่ยนสภาพมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารคุณภาพด้านผู้สอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

5.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

แมคคัลลัฟ (McCullough 1995 : DAI - A 55 / 12) ได้วิเคราะห์เปรียบเทียบคุณภาพการเป็นผู้นำระหว่างผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตเมืองที่เป็นชาวอเมริกันเชื้อสายแอฟริกันเอง โกล อเมริกันและสเปนนิส โดยค้นหาเชิงประสิทธิผล จุดเน้นของการศึกษาเป็นการตรวจสอบความแตกต่างของภาวะผู้นำคุณภาพของการพัฒนาวิชาการ ความสัมพันธ์ของคณะทำงาน การสื่อสารอำนวยความสะดวก การบริหารครูและภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่แตกต่างกันตามเชื้อชาติ งานวิจัยนี้ได้เสนอความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลของโรงเรียนกับคุณภาพของภาวะผู้นำและความแตกต่างของภาวะผู้นำที่มีในผู้บริหารโรงเรียนแต่ละคน การวิจัยใช้โรงเรียนมัธยมศึกษา 70 - 80 แห่ง โดยสุ่มเลือกมา 8 แห่งในรัฐเทกซัส ใช้แบบสอบถามหาความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นแบบสอบถามภาวะผู้นำใช้การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์แบบอัลฟา ที่ระดับ 0.98 และข้อมูลในขั้นสุดท้ายที่จะนำไปวิเคราะห์คะแนน t ว่าสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สิ่งสำคัญที่ค้นพบจากการศึกษาวิจัย คือการไม่มีส่วนสัมพันธ์กันระหว่างคุณภาพของภาวะผู้นำผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตเมืองกับประสิทธิผลของโรงเรียน แต่ความแตกต่างตามระดับนัยสำคัญทางสถิตินั้นอาจมิใช่ภาวะผู้นำที่แท้จริงที่เป็นอยู่ก็ได้ โดยสรุปจึงปรากฏว่ามีระดับนัยสำคัญที่แตกต่างกันและมีอิทธิพลต่อกันสำหรับผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตเมืองไม่ว่าเป็น เชื้อชาติใดก็ตาม ผลจากการวิเคราะห์ภาวะผู้นำคล้ายคลึงกันและการมีเชื้อชาติใดของผู้บริหารต่างไม่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนแต่อย่างใดทั้งสิ้น

ฟิงเคลีย (Finklea 1997 : DAI - A 58 / 06) ได้ศึกษาวิจัยแบบภาวะผู้นำผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา เป็นงานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแบบผู้นำประสิทธิผลคะแนนความสอดคล้องของผู้บริหารโรงเรียนรัฐ ซึ่งชี้บ่งโดยการวิเคราะห์ภาวะผู้นำแบบที่ 2 (LBA II) โดยพัฒนาจากแบบฝึกของปลองชาร์ดและประสิทธิผลของโรงเรียนในจำนวนผู้บริหารโรงเรียนทั้งสิ้น 194 คนในรัฐแคลิฟอร์เนียได้ ข้อมูลแบบผู้นำใช้ศึกษาผู้บริหารโรงเรียน โดย LBA II Self และ ตรวจสอบข้อมูลจากหน่วยงานทางการศึกษาของรัฐแคลิฟอร์เนียได้ พบว่ามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญระหว่างคะแนนประสิทธิผลของผู้บริหารโรงเรียนและ

คะแนนร้อยละของนักเรียนที่เท่ากับหรือสูงกว่าที่ 50 ของเปอร์เซ็นต์ไทล์ในระดับประเทศจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ 7 การค้นพบนี้แสดงถึงความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญระหว่างประสิทธิผลของผู้บริหารโรงเรียนกับคะแนนมาตรฐาน MAT 7 ซึ่งนำไปสู่ข้อสรุปได้ว่าประสิทธิผลของผู้บริหารโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลทางวิชาการในโรงเรียน แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจัยได้พบอีกว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างสถานะของเศรษฐกิจกับประสิทธิผลของโรงเรียนโดยมีความสัมพันธ์ในเชิงลบระหว่างสถานะทางเศรษฐกิจแปรตามประสิทธิผลของโรงเรียนและความสัมพันธ์ในเชิงนี้จะเชื่อได้ว่าภาวะทางเศรษฐกิจจะเป็นผลกระทบอย่างยิ่งต่อประสิทธิผลของโรงเรียน

โบรฟีและกู๊ด(Bro:ht and Good 1986 :328 – 375อ้างถึงในธิดาวัลย์ เตะตะจันทร์ 2541 :39 – 40) ได้สังเคราะห์รายงานการวิจัยที่เกี่ยวกับลักษณะบางประการที่ได้พบในสถาบันการศึกษาที่มีประสิทธิผล คือ ผลิติดนักเรียนที่มีความรู้คือออกสู่ชุมชน ดังต่อไปนี้

1) สถาบันที่ผู้บริหารเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ
2) บรรยากาศในโรงเรียนมีความปลอดภัย มั่นคงทางจิตใจ อารมณ์ สักคมและความเป็นอยู่ของครู นักเรียน

- 3) ครู อาจารย์มีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียนมีความเป็นกันเอง
- 4) ดำเนินการสอนตามหลักสูตร โดยใช้วิธีสอนหลายรูปแบบ
- 5) ติดตามความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียนตลอดเวลา
- 6) ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนอย่างเข้มแข็ง
- 7) เน้นให้เห็นความสำคัญของความสำเร็จทางวิชาการเสมอ

จากการศึกษา วิเคราะห์งานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่กล่าวแล้วข้างต้น พบว่าเป็นงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะทางการบริหาร หรือพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหาร และประสิทธิผลการบริหารอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยมีข้อค้นพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่จะปฏิบัติงานบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพนั้น จะต้องมีคุณลักษณะทางการบริหารในตัวเอง ใช้ทักษะและกระบวนการทางการบริหารในการกระตุ้น ส่งเสริมบุคลากรให้เกิดความร่วมมือร่วมใจอย่างจริงจังในการปฏิบัติงาน แต่ไม่พบงานวิจัยที่กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะทางการบริหารกับประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษาจึงเป็นมูลเหตุให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาความสัมพันธ์ของสองปัจจัยดังกล่าว

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสระแก้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสระแก้วที่จัดการศึกษาในระบบตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ในระดับช่วงชั้นที่ 1 - 4 ในจังหวัดสระแก้วจำแนกขนาดของสถานศึกษาตามจำนวนนักเรียนดังต่อไปนี้

1.1.1 จำนวนนักเรียนต่ำกว่า 120 คน	จำนวน 103 คน
1.1.2 จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121 - 200 คน	จำนวน 71 คน
1.1.3 จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 201 - 300 คน	จำนวน 36 คน
1.1.4 จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 - 500 คน	จำนวน 53 คน
1.1.5 จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 501 - 1,500 คน	จำนวน 29 คน
1.1.6 จำนวนนักเรียนมากกว่า 1,500 คน	จำนวน 6 คน
	รวมทั้งสิ้น 298 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้

1.2.1 กลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 169 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ R. V.Krejcie and D.W.Morgan

1.2.2) การสุ่มแบบอย่างง่าย โดยจำแนกผู้บริหารตามขนาดของสถานศึกษาในจังหวัดสระแก้ว จำนวน 298 คน แล้วกำหนดสัดส่วนของผู้บริหารมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 3.1 จำนวนผู้บริหาร และกลุ่มตัวอย่างจำแนกขนาดตามจำนวนนักเรียน
ปีการศึกษา 2550

ขนาดของสถานศึกษาจำแนกตามจำนวนนักเรียน	จำนวน ผู้บริหาร ทั้งหมด	จำนวน ผู้บริหาร ในกลุ่ม ตัวอย่าง	ผู้ให้ข้อมูล		
			รองผอ.	ครู	รวม
1. สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียน ต่ำกว่า 120 คน	103	58	58	116	174
2. สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 121-200 คน	71	40	40	80	120
3. สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 201-300 คน	36	21	21	42	63
4. สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301-500 คน	53	29	29	58	87
5. สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 501-1,500 คน	29	17	17	34	51
6. สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนมากกว่า 1,500 คน	6	4	4	8	12
รวม	298	169	169	338	507

1.2.3 เนื่องจากการศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิผล
ของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษาผู้วิจัยจึงเลือกผู้ให้ข้อมูลได้แก่

- 1) รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ
สถานศึกษา จำนวน 169 คน
- 2) ครูผู้รับผิดชอบงานวิชาการของสถานศึกษา จำนวน 169 คน
- 3) ครูที่เป็นคณะกรรมการประกันคุณภาพของสถานศึกษา จำนวน 169 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ลักษณะเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับ
สมรรถนะของผู้บริหารกับประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษาในจังหวัด
สระแก้ว เครื่องมือ แบ่งเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบมาตรฐาน
ประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษา
เป็นแบบมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ

2.2 ขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือโดยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.2.1 ศึกษาเอกสาร งานวิจัย แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหาร
ผู้บริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการคุรุสภาและประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของ
สถานศึกษาตามกฎกระทรวงศึกษาธิการพ.ศ. 2546

2.2.2 สรุปแนวคิด ขอบเขตการวิจัย และวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแนวทางในการ
สร้างแบบสอบถาม

2.2.3 สร้างแบบสอบถามโดยการนำประเด็นที่ได้จากการศึกษาไปจัดหมวดหมู่ให้
สอดคล้องกับกรอบแนวความคิด

2.2.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และเสนอ
ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านเพื่อพิจารณาตรวจสอบความตรงในเนื้อหา (Content Validity) ความ
ถูกต้องของภาษาและความเหมาะสมของแบบสอบถาม

2.2.5 นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขตามแนวทางที่ได้รับ
ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิไปทดลองใช้ กับรองผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบงาน
วิชาการของสถานศึกษา และครูที่เป็นคณะกรรมการประกันคุณภาพของสถานศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่ม
ตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบหาค่าความเที่ยง(Reliability)ของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์
แอลฟา(Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ก่อนที่จะนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างเป็นราย
ด้าน ซึ่งแบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาชั้น
พื้นฐานในจังหวัดสระแก้วเป็นแบบมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับคือ มีสมรรถนะมากที่สุด มาก ปาน
กลาง น้อย และน้อยที่สุด มีจำนวน 40 ข้อ แล้วนำไปหาค่าความเที่ยงทั้งฉบับได้ค่าความเที่ยง
เท่ากับ .97 และได้ค่าความเที่ยงรายด้านดังนี้

- 1) ด้านหลักและกระบวนการสถานศึกษา ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .64
- 2) ด้านนโยบายและการวางแผนการศึกษา ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .70
- 3) การบริหารด้านวิชาการ ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .66
- 4) การบริหารด้านธุรการ การเงิน พัสดุ และอาคารสถานที่ ได้ค่าความ
เที่ยงเท่ากับ .66

- 5) การบริหารงานบุคคล ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .53
- 6) การบริหารกิจการนักเรียน ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .78
- 7) การประกันคุณภาพการศึกษา ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .27
- 8) การบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .49
- 9) การบริหารการประชาสัมพันธ์และความสัมพันธ์กับชุมชน ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .86

10) ด้านคุณธรรม จริยธรรม ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .84

แบบสอบถามตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสระแก้วเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับคือ มีประสิทธิผลระดับ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด มีจำนวน 49 ข้อ แล้วนำไปหาค่าความเที่ยงทั้งฉบับ ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .98 และได้ค่าความเที่ยงรายด้านดังนี้

- 1) ด้านการจัดการระบบบริหารและสารสนเทศ ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .86
- 2) ด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษา ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .87
- 3) ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .89
- 4) ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .90
- 5) ด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพภายในสถานศึกษา ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .90
- 6) ด้านการประเมินคุณภาพทางการศึกษา ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .90
- 7) ด้านการเขียนรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .82
- 8) ด้านการผดุงระบบประกันคุณภาพการศึกษา ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .84

3. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

3.1 ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลเสนอ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 และเขต 2

3.2 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล เสนอต่อผู้อำนวยการสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บข้อมูลจากรองผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูที่รับผิดชอบงานวิชาการและครูที่เป็นคณะกรรมการประกันคุณภาพของสถานศึกษา

3.3 ผู้วิจัยให้ผู้อำนวยความสะดวกสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างนำแบบสอบถามส่งคืนทางไปรษณีย์

3.4 นำแบบสอบถามที่รับคืนซึ่งเป็นแบบสอบถามที่ครบถ้วนสมบูรณ์ ไปวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาแปลความหมายเป็น 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด 2543: 100) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง อยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามใช้ค่าร้อยละ

4.2 การวิเคราะห์ระดับสมรรถนะของผู้บริหาร ใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(SD)

4.3 การวิเคราะห์ระดับประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษาใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย (\bar{y}) ค่าเบี่ยงเบนเบนมาตรฐาน (SD)

4.4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารกับประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษาใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ Pearson

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่สัมพันธ์กับ ประสิทธิภาพของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสระแก้ว ผู้วิจัยได้ศึกษา จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนประชากรคือ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาสระแก้วทั้ง 2 เขต ที่จัดการศึกษาในระบบตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในระดับช่วงชั้น ที่ 1-4 และเป็นสถานศึกษาของรัฐ โดยศึกษาผู้บริหารสถานศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูลเป็นรองผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือผู้รักษาการณในตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานวิชาการของสถานศึกษาและครูที่เป็นคณะกรรมการ ประกันคุณภาพของสถานศึกษา โดยมีรายละเอียดในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้มีความเข้าใจในการแปลความหมายและวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงได้กำหนด สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
X_1	แทน	สมรรถนะด้านหลักและกระบวนการสถานศึกษา
X_2	แทน	สมรรถนะด้านนโยบายและการวางแผนการศึกษา
X_3	แทน	สมรรถนะด้านการบริหารงานวิชาการ
X_4	แทน	สมรรถนะด้านการบริหารด้านธุรการ การเงิน พัสดุ และอาคารสถานที่
X_5	แทน	สมรรถนะด้านการบริหารงานบุคคล
X_6	แทน	สมรรถนะด้านบริหารกิจการนักเรียน
X_7	แทน	สมรรถนะด้านการประกันคุณภาพการศึกษา
X_8	แทน	สมรรถนะด้านการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ
X_9	แทน	สมรรถนะด้านการบริหารการประชาสัมพันธ์และความสัมพันธ์กับชุมชน
X_{10}	แทน	สมรรถนะด้านคุณธรรม จริยธรรม

\bar{y}	แทน	ค่าเฉลี่ยของประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพ
y_1	แทน	ประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ
y_2	แทน	ประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษา
y_3	แทน	ประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา
y_4	แทน	ประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา
y_5	แทน	ประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพภายในสถานศึกษา
y_6	แทน	ประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพด้านการประเมินคุณภาพทางการศึกษา
y_7	แทน	ประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพด้านเขียนรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี
y_8	แทน	ประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพด้านการผุดระบบประกันคุณภาพการศึกษา

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษา

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารกับประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษา

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในตอนที่ 1 นี้เป็นการนำเสนอค่าสถิติพื้นฐานที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ วุฒิศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ตำแหน่งหรือบทบาทหน้าที่

และขนาดของสถานศึกษา ประกอบด้วยค่าสถิติพื้นฐาน คือ จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามในรูปของตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ตำแหน่งหรือบทบาทหน้าที่และขนาดของสถานศึกษา

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	รองผู้อำนวยการสถานศึกษา/ผู้รักษาราชการในตำแหน่งผู้อำนวยการ		ครูผู้รับผิดชอบงานวิชาการของสถานศึกษา		ครูที่เป็นคณะกรรมการประกันคุณภาพสถานศึกษา		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. วุฒิการศึกษา								
- ต่ำกว่าปริญญาตรี	-	-	-	-	-	-	-	-
- ปริญญาตรี	97	75.80	118	88.70	120	87.60	335	84.20
- สูงกว่าปริญญาตรี	31	24.20	15	11.30	17	12.40	63	15.80
2. ประสบการณ์								
- 1 -10 ปี	33	25.80	30	22.60	31	22.60	94	23.60
- 11 -20 ปี	58	45.30	60	45.10	50	36.50	168	42.20
- 21- 30 ปี	30	23.40	31	23.30	30	21.9	91	22.90
- 31 ปี ขึ้นไป	7	5.50	12	9.00	26	19.00	45	11.30
3. ขนาดของสถานศึกษา								
- ต่ำกว่า 120 คน	43	33.60	44	33.10	44	32.10	131	31.90
- 121 – 200 คน	32	25.00	33	24.80	30	21.90	95	23.90
- 201 – 300 คน	18	14.10	20	15.05	15	11.00	53	13.30
- 301 – 500 คน	20	15.60	20	15.05	27	19.70	67	16.80
- 500 – 1500 คน	11	8.60	12	9.00	17	12.40	40	10.10
- 1500 คนขึ้นไป	4	3.10	4	3.00	4	2.90	12	3.00
รวม	128	100	133	100	137	100	398	100

ข้อมูลจากตารางที่ 4.1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 398 คนจำแนกเป็น
 1) รองผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา 128 คน คิดเป็นร้อยละ 32.16 2) ครูผู้รับผิดชอบงานวิชาการของสถานศึกษา 133 คน คิดเป็นร้อยละ 33.42 3) ครูที่เป็นคณะกรรมการประกันคุณภาพของสถานศึกษา 137 คน คิดเป็นร้อยละ 34.42 และเมื่อพิจารณาโดยภาพรวมพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามจบการศึกษาระดับปริญญาตรี 335 คน คิดเป็นร้อยละ 84.20 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีประสบการณ์ทำงานช่วง 11 – 20 ปี จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 42.20 ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา 1) โรงเรียนที่มีนักเรียนต่ำกว่า 120 คน จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 31.90 2) โรงเรียนที่มีนักเรียน 121 – 200 คน จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 23.90 3) โรงเรียนที่มีนักเรียน 201 – 300 คน จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 13.30 4) โรงเรียนที่มีนักเรียน 301 – 500 คน จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 16.80 5) โรงเรียนที่มีนักเรียน 500 – 1500 คน จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10.10 6) โรงเรียนที่มีนักเรียน 1500 คนขึ้นไป จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.00

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา

การวิเคราะห์สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยได้ใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูลสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา 10 ด้าน คือ หลักและกระบวนการบริหารการศึกษา นโยบายและการวางแผนการศึกษา การบริหารด้านวิชาการ การบริหารด้านธุรการ การเงิน พัสดุ และอาคารสถานที่ การบริหารงานบุคคล การบริหารกิจการนักเรียน การประกันคุณภาพการศึกษา การบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศการบริหารการประชาสัมพันธ์และความสัมพันธ์กับชุมชน คุณธรรม จริยธรรม รายละเอียดดังตารางที่ 4.2 – 4.12

2.1 สมรรถนะผู้บริหารด้านหลักและกระบวนการบริหารการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านหลักและกระบวนการบริหารการศึกษา พบว่า อยู่ในระดับมาก ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ รายละเอียดในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 สมรรถนะผู้บริหาร ด้านหลักและกระบวนการบริหารการศึกษา (X_1)

ที่	ด้านหลักและกระบวนการบริหารการศึกษา	\bar{X}_1	S.D	ความหมาย
1	สามารถนำความรู้ความเข้าใจใน หลักการและทฤษฎีทางการบริหารการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการบริหารการศึกษา	3.97	0.66	มาก
2	สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสร้างองค์ความรู้ในการบริหารจัดการการศึกษา	3.87	0.73	มาก
3	สามารถกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายของการบริหารการศึกษา	3.95	0.72	มาก
4	สามารถจัดองค์กร โครงสร้างการบริหาร และกำหนดภารกิจของครูและบุคลากรทางการศึกษาได้เหมาะสม	3.92	0.75	มาก
รวม		3.93	0.60	มาก

2.2 สมรรถนะผู้บริหารด้านนโยบายและการวางแผนการศึกษา

ผลการวิเคราะห์พบว่าผู้บริหารที่มีสมรรถนะในด้านนโยบายและการวางแผนการศึกษาอยู่ในระดับมาก ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ รายละเอียดในตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 สมรรถนะของผู้บริหารด้านนโยบายและการวางแผนการศึกษา (X_2)

ที่	ด้านนโยบายและการวางแผนการศึกษา	\bar{X}_2	S.D	ความหมาย
1	สามารถนำเทคนิควิเคราะห์สภาพแวดล้อม(SWAT) เพื่อกำหนดนโยบายยุทธศาสตร์การศึกษา	3.81	0.72	มาก
2	สามารถกำหนดนโยบาย วางแผนการดำเนินงานและประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาโดยการมีส่วนร่วม	3.97	0.72	มาก
3	สามารถจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับนโยบาย ยุทธศาสตร์ของสถานศึกษา	3.88	0.70	มาก
4	สามารถนำงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ	4.00	0.64	มาก
5	สามารถติดตาม ประเมิน และรายงานผลการดำเนินงานและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	3.91	0.70	มาก
รวม		3.91	0.56	มาก

2.3 สมรรถนะผู้บริหารด้านการบริหารด้านวิชาการ

ผลการวิเคราะห์ พบว่าผู้บริหารมีสมรรถนะ ด้านการบริหารด้านวิชาการในระดับ มาก ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ รายละเอียดในตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 สมรรถนะผู้บริหาร ด้านการบริหารด้านวิชาการ (X_3)

ที่	ด้านการบริหารด้านวิชาการ	\bar{X}_3	S.D	ความหมาย
1	สามารถบริหารและจัดการการเรียนรู้ให้บรรลุมาตรฐาน การศึกษา	3.95	0.69	มาก
2	สามารถพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.85	0.73	มาก
3	ความสามารถในการดำเนินการนิเทศอย่างเป็นระบบ	3.82	0.70	มาก
4	สามารถส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การจัดการเรียนรู้	3.87	0.70	มาก
	รวม	3.87	0.59	มาก

2.4 สมรรถนะผู้บริหารด้านการบริหารด้านธุรการ การเงิน พัสดุ และอาคารสถานที่

ผลการวิเคราะห์ พบว่าผู้บริหารมีสมรรถนะในด้านการบริหารด้านธุรการ การเงิน พัสดุ และอาคารสถานที่ ในระดับมาก ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ รายละเอียดในตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 สมรรถนะผู้บริหาร การบริหารด้านธุรการ การเงิน พัสดุ และอาคารสถานที่ (X_4)

ที่	ด้านธุรการ การเงิน พัสดุ และอาคารสถานที่	\bar{X}_4	S.D	ความหมาย
1	สามารถจัดระบบงาน สารบรรณได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.92	0.72	มาก
2	สามารถบริหารจัดการงบประมาณอย่างถูกต้องและเป็น ระบบ	4.01	0.70	มาก
3	สามารถวางระบบการบริหารและ จัดการทรัพยากรภายใน สถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.94	0.75	มาก
4	สามารถพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพเพื่อส่งเสริมการจัด การเรียนรู้	4.07	0.73	มาก
	รวม	3.98	0.60	มาก

2.5 สมรรถนะผู้บริหารด้านการบริหารงานบุคคล

ผลการวิเคราะห์ พบว่าผู้บริหารมีสมรรถนะในด้านการบริหารงานบุคคล ในระดับมาก ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ รายละเอียดในตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 สมรรถนะผู้บริหาร ด้านการบริหารงานบุคคล (X_5)

ที่	ด้านการบริหารงานบุคคล	\bar{X}_5	S.D	ความหมาย
1	สามารถสรรหาบุคลากรที่มี ประสิทธิภาพเข้ามาปฏิบัติงาน	4.01	0.71	มาก
2	สามารถจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับ หน้าที่ที่รับผิดชอบ	4.00	0.71	มาก
3	สามารถพัฒนาครูและบุคลากรในสถานศึกษาให้สามารถปฏิบัติ หน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.06	0.68	มาก
4	สามารถเสริมสร้างขวัญและกำลังใจสำหรับครูและบุคลากรใน สถานศึกษา	4.01	0.80	มาก
5	สามารถให้คำปรึกษาและแก้ไขปัญหาการทำงานให้แก่ครูและบุคลากรในสถานศึกษา	3.95	0.77	มาก
	รวม	4.01	0.59	มาก

2.6 สมรรถนะผู้บริหารด้านการบริหารกิจการนักเรียน

ผลการวิเคราะห์ พบว่าผู้บริหารมีสมรรถนะในด้านการบริหารกิจการนักเรียน ในระดับมาก ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ รายละเอียดในตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 สมรรถนะผู้บริหารด้านการบริหารกิจการนักเรียน (X_6)

ที่	ด้านการบริหารกิจการนักเรียน	\bar{X}_6	S.D	ความหมาย
1	สามารถบริหารจัดการให้เกิดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน	4.03	0.66	มาก
2	สามารถบริหารจัดการศึกษาหรือคุณภาพการใช้บริการที่มีประสิทธิภาพ	4.00	0.71	มาก
3	สามารถส่งเสริมการจัดกิจกรรมพิเศษเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนในด้านต่าง ๆ	3.99	0.71	มาก
4	สามารถส่งเสริมวินัย คุณธรรม จริยธรรมและความสามัคคีในหมู่คณะ	4.08	0.79	มาก
	รวม	4.02	0.60	มาก

2.7 สมรรถนะผู้บริหารด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ พบว่า ผู้บริหารมีสมรรถนะในด้านการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับมาก ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ รายละเอียดในตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 สมรรถนะผู้บริหาร ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา (X_7)

ที่	ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	\bar{X}_7	S.D	ความหมาย
1	สามารถจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา	3.96	0.70	มาก
2	สามารถประเมินผลและติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	3.97	0.69	มาก
3	สามารถจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาเพื่อรองรับการประเมินภายนอก	4.06	0.71	มาก
	รวม	4.00	0.61	มาก

2.8 สมรรถนะผู้บริหารด้านการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ

ผลการวิเคราะห์ พบว่าผู้บริหารมีสมรรถนะในด้านการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศในระดับมาก ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ รายละเอียดในตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 สมรรถนะผู้บริหารด้านการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ (X_8)

ที่	ด้านการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ	\bar{X}_8	S.D	ความหมาย
1	สามารถใช้และบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการปฏิบัติงาน ได้อย่างเหมาะสม	3.94	0.70	มาก
2	สามารถประเมินการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำมาปรับปรุงการบริหารจัดการ	3.89	0.68	มาก
3	สามารถส่งเสริมสนับสนุนการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา	3.93	0.76	มาก
	รวม	3.92	0.62	มาก

2.9 สมรรถนะผู้บริหารด้านการบริหารการประชาสัมพันธ์และความสัมพันธ์กับชุมชน

ผลการวิเคราะห์พบว่าผู้บริหารมีสมรรถนะในด้านการบริหารการประชาสัมพันธ์และความสัมพันธ์กับชุมชน ในระดับมาก ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ รายละเอียดในตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 สมรรถนะผู้บริหารด้านการบริหารการประชาสัมพันธ์และความสัมพันธ์กับชุมชน (X_9)

ที่	ด้านการบริหารการประชาสัมพันธ์และความสัมพันธ์กับชุมชน	\bar{X}_9	S.D	ความหมาย
1	สามารถบริหารจัดการข้อมูล ข่าวสารไปสู่ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและบุคลากรในสถานศึกษา	4.00	0.71	มาก
2	สามารถเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารและกิจกรรมของสถานศึกษา ไปสู่ชุมชน	3.98	0.70	มาก
3	สามารถใช้ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมในการประชาสัมพันธ์	3.92	0.73	มาก
4	สามารถสร้างกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน โดยมีเป้าหมายในการเข้าไปช่วยเหลือชุมชน และเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม	3.99	0.73	มาก
5	สามารถระดมทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษา	4.06	0.70	มาก
รวม		3.99	0.55	มาก

2.10 สมรรถนะผู้บริหารด้านการด้านคุณธรรม จริยธรรม

ผลการวิเคราะห์ พบว่า ผู้บริหารมีสมรรถนะในด้านคุณธรรม จริยธรรม ในระดับมาก ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ รายละเอียดในตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 สมรรถนะผู้บริหาร ด้านคุณธรรม จริยธรรม (X_{10})

ที่	ด้านคุณธรรม จริยธรรม	\bar{X}_{10}	S.D	ความหมาย
1	เป็นผู้นำเชิงคุณธรรม จริยธรรมและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	4.13	0.75	มาก
2	ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา	4.15	0.75	มาก
3	ส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้ร่วมงานมีคุณธรรมและจริยธรรมที่เหมาะสม	4.14	0.74	มาก
	รวม	4.14	0.68	มาก

2.11 สรุปผลการวิเคราะห์สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน จังหวัดสระแก้ว

ผลการวิเคราะห์ สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน จังหวัดสระแก้ว พบว่ามีสมรรถนะอยู่ในระดับมาก ถ้าพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน รายละเอียดในตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 สรุปผลการวิเคราะห์สมรรถนะผู้บริหาร

สมรรถนะผู้บริหาร	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1. ด้านหลักและกระบวนการบริหารการศึกษา	3.93	0.60	มาก
2. ด้านนโยบายและการวางแผนการศึกษา	3.91	0.56	มาก
3. ด้านการบริหารงานวิชาการ	3.87	0.59	มาก
4. ด้านธุรการ การเงิน พัสดุ และอาคารสถานที่	3.98	0.60	มาก
5. ด้านการบริหารงานบุคคล	4.01	0.59	มาก
6. ด้านการบริหารกิจการนักเรียน	4.02	0.60	มาก
7. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	4.00	0.61	มาก
8. ด้านการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.92	0.62	มาก
9. ด้านการบริหารการประชาสัมพันธ์และความสัมพันธ์ชุมชน	3.99	0.55	มาก
10. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.14	0.68	มาก

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษา

3.1 ประสิทธิภาพด้านการจัดการระบบบริหารและสารสนเทศ

ผลการวิเคราะห์ พบว่าประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษา ด้านการจัดการระบบบริหารและสารสนเทศ ในระดับมาก ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ใน ระดับมาก ทุกข้อ รายละเอียดในตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 ประสิทธิภาพ ด้านการจัดการระบบบริหารและสารสนเทศ (y_1)

ที่	ด้านการจัดการระบบบริหารและสารสนเทศ	\bar{y}_1	S.D	ความหมาย
1	กำหนดการจัด โครงสร้างและ ขั้นตอนการบริหารงานเอื้อต่อ การดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพของ สถานศึกษา	4.08	0.64	มาก
2	แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบการดำเนินงานตามระบบ ประกันคุณภาพของสถานศึกษา	4.04	0.70	มาก
3	เปิดโอกาสให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอก สถานศึกษามีส่วนร่วม ในการกำหนดแนวทางและการ ดำเนินตามระบบการประกันคุณภาพของสถานศึกษา	3.98	0.71	มาก
4	คณะกรรมการและผู้เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจในการ ดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษา	3.93	0.66	มาก
5	คณะกรรมการให้ความร่วมมือตามบทบาทหน้าที่ ต่อการ ดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษา	3.97	0.68	มาก
6	นำข้อมูลสารสนเทศพื้นฐานระดับสถานศึกษาไปใช้ ประโยชน์ในการดำเนินงานประกันคุณภาพของสถานศึกษา	3.99	0.71	มาก
7	พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบันและให้บริการ ได้สะดวกรวดเร็ว	3.97	0.71	มาก
	รวม	3.99	0.56	มาก

3.2 ประสิทธิภาพด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ พบว่าประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษาด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษาพบว่า ในระดับมาก ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ รายละเอียดในตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 ประสิทธิภาพ ด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษา (y_2)

ที่	ด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษา	\bar{y}_2	S.D	ความหมาย
1	คณะกรรมการมีความรู้ความสามารถในการจัดทำมาตรฐานระดับสถานศึกษา	3.91	0.68	มาก
2	บุคลากรทั้งในและนอกสถานศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษา	3.88	0.56	มาก
3	วิเคราะห์ สังเคราะห์มาตรฐานที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดเป็นมาตรฐานสถานศึกษาให้สอดคล้องกับผู้เรียนและท้องถิ่น	3.90	0.69	มาก
4	สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาต่อบุคลากรในสถานศึกษา ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.92	0.65	มาก
5	สามารถนำมาตรฐานระดับสถานศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานและรูปธรรม	3.95	0.68	มาก
6	ดำเนินงานปรับปรุงแก้ไขมาตรฐานระดับสถานศึกษาให้มีความสมบูรณ์และเหมาะสมยิ่งขึ้น	3.99	0.67	มาก
	รวม	3.93	0.55	มาก

3.3 ประสิทธิภาพด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ พบว่าประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษาด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับมาก ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ รายละเอียดในตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 ประสิทธิภาพ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา (y_3)

ที่	ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา	\bar{y}_3	S.D	ความหมาย
3.ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา				
1	คณะกรรมการมีความรู้ความสามารถในการร่วมจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	3.91	0.70	มาก
2	กำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจและเป้าประสงค์เพื่อจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา	4.00	0.68	มาก
3	บุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.92	0.72	มาก
4	วิเคราะห์สภาพปัญหาและความจำเป็น จุดอ่อน จุดแข็ง เพื่อตัดสินใจที่จะดำเนินการกำหนดยุทธศาสตร์	3.95	0.69	มาก
5	แผนพัฒนาการศึกษาที่มีความชัดเจนสอดคล้องกับมาตรฐานของสถานศึกษาและยุทธศาสตร์ที่สามารถปฏิบัติได้และส่งผลกระทบต่อเป้าหมายของสถานศึกษา	3.93	0.70	มาก
6	สร้างความเข้าใจในรายละเอียดในการพัฒนาการศึกษาต่อผู้ที่เกี่ยวข้องก่อนนำไปใช้	3.87	0.70	มาก
รวม		3.93	0.59	มาก

3.4 ประสิทธิภาพด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ พบว่าประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษา ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับมาก ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ รายละเอียดในตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 ประสิทธิภาพด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา (y_4)

ที่	ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา	\bar{y}_4	S.D	ความหมาย
1	แปลงแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา	3.88	0.72	มาก
2	กำหนดผู้รับผิดชอบในแต่ละแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา	4.04	0.73	มาก
3	ส่งเสริมและสนับสนุนทรัพยากรต่างๆเพื่อการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม	4.06	0.69	มาก
4	นิเทศติดตามและประเมินผลเพื่อปรับปรุงแก้ไขระหว่างปฏิบัติงานเพื่อความสอดคล้องกับสถานการณ์และบรรลุผลตามเป้าหมาย	3.98	0.70	มาก
5	ตรวจสอบและประเมินผลสำเร็จการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ตามวัตถุประสงค์และรายงานการดำเนินงานตามแผน	3.99	0.69	มาก
6	นำผลการประเมินตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ไปใช้พัฒนาคุณภาพทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง	3.97	0.67	มาก
	รวม	3.99	0.58	มาก

3.5 ประสิทธิภาพด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพภายในสถานศึกษา

ผลการวิเคราะห์ พบว่าประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษา ด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพภายในสถานศึกษา ในระดับมาก ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก ทุกข้อ รายละเอียดในตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 ประสิทธิภาพด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพภายในสถานศึกษา (y_s)

ที่	ด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพภายในสถานศึกษา	\bar{y}_s	S.D	ความหมาย
1	คณะกรรมการมีความรู้ความสามารถในการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพของสถานศึกษา	3.98	0.70	มาก
2	กำหนดเป้าหมายขอบข่ายและแนวดำเนินการในการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพของสถานศึกษา	3.99	0.69	มาก
3	จัดทำกรอบและเครื่องมือในการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพของสถานศึกษา	3.85	0.70	มาก
4	ตรวจสอบ ทบทวน และประเมินผลตามปฏิทินการดำเนินงาน ครอบคลุม ขอบข่ายทุกชั้นตอนเพื่อปรับปรุงให้เหมาะสมเป็นไปตามเป้าหมาย	3.85	0.72	มาก
5	วิเคราะห์และสรุปผลการดำเนินงานตามแผนตลอดทั้งการนำผลที่ได้ไปใช้พัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา	3.89	0.71	มาก
6	บุคลากรทั้งในและนอกสถานศึกษามีส่วนร่วมในการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพของสถานศึกษา	3.90	0.70	มาก
รวม		3.91	0.58	มาก

3.6 ประสิทธิภาพด้านการประเมินคุณภาพทางการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ พบว่าประสิทธิภาพของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษาด้านการประเมินคุณภาพทางการศึกษาพบว่า ในระดับมาก ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ รายละเอียดในตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18 ประสิทธิภาพ ด้านการประเมินคุณภาพทางการศึกษา (y_6)

ที่	ด้านการประเมินคุณภาพทางการศึกษา	\bar{y}_6	S.D	ความหมาย
1	วางแผน/เตรียมการประเมินคุณภาพการศึกษา	4.00	0.70	มาก
2	สร้างความเข้าใจต่อคณะกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง	3.96	0.70	มาก
3	จัดทำ/จัดหาเครื่องมือการประเมินคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสม หลากหลายและมีคุณภาพ	3.89	0.68	มาก
4	ประเมินคุณภาพการศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษา	3.97	0.70	มาก
5	ประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับ	3.92	0.68	มาก
6	ประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานระดับชาติ	3.93	0.73	มาก
7	นำผลการประเมินคุณภาพการศึกษาไปใช้ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.88	0.69	มาก
	รวม	3.94	0.58	มาก

3.7 ประสิทธิภาพด้านการเขียนรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี

ผลการวิเคราะห์ พบว่าประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษา ด้านการเขียนรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี ในระดับมาก ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ รายละเอียดในตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.19 ประสิทธิภาพ ด้านการเขียนรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี (y_7)

ที่	ด้านการเขียนรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี	\bar{y}_7	S.D	ความหมาย
1	คณะกรรมการผู้รับผิดชอบ สามารถจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษา เมื่อสิ้นสุดการดำเนินงาน	3.89	0.72	มาก
2	เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ผลการดำเนินงานครอบคลุมตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.90	0.70	มาก
3	จัดทำรายงานและนำเสนอรายงานต่อคณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด ผู้ปกครองนักเรียนและสาธารณชน	3.92	0.75	มาก
4	ค้นหาจุดที่ควรนำมาปรับปรุงหรือพัฒนาต่อไป	3.90	0.70	มาก
5	ใช้ประโยชน์จากรายงานในการสร้างความมั่นใจและให้บริการและผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.86	0.75	มาก
	รวม	3.90	0.62	มาก

3.8 ประสิทธิภาพ ด้านการผดุงระบบประกันคุณภาพการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ พบว่าประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษา ด้านการผดุงระบบประกันคุณภาพการศึกษาในระดับมาก ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ รายละเอียดใน ตารางที่ 4.20

ตารางที่ 4.20 ประสิทธิภาพ ด้านการผดุงระบบประกันคุณภาพการศึกษา (y_8)

ที่	ด้านการผดุงระบบประกันคุณภาพการศึกษา	\bar{y}_8	S.D	ความหมาย
1	สร้างความเข้าใจกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุงพัฒนาระบบการประกันคุณภาพอย่างต่อเนื่อง	3.89	0.70	มาก
2	ดำเนินงานประกันคุณภาพของสถานศึกษาโดยทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม	3.95	0.69	มาก
3	ศึกษาและวิเคราะห์เพื่อการวางแผนพัฒนาระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง	3.93	0.68	มาก
4	ส่งเสริมการนิเทศ ติดตามเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษา	4.03	0.67	มาก
5	นำผลการตรวจสอบมาพัฒนาปรับปรุงแก้ไขระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษา	4.01	0.67	มาก
6	เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานประกันคุณภาพของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง	3.94	0.71	มาก
	รวม	3.96	0.58	มาก

3.9 สรุปผลประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษา

ผลการวิเคราะห์ พบว่าประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษา ประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสระแก้ว ในระดับมาก ถ้าพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน รายละเอียดใน ตารางที่ 4.21

ตารางที่ 4.21 สรุปผลประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษา

ประสิทธิผล	\bar{y}	S.D	ความหมาย
1. ด้านการจัดการระบบบริหารและสารสนเทศ	3.99	0.56	มาก
2. ด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษา	3.93	0.55	มาก
3. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา	3.93	0.59	มาก
4. ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.99	0.58	มาก
5. ด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพภายในสถานศึกษา	3.91	0.58	มาก
6. ด้านการประเมินคุณภาพทางการศึกษา	3.94	0.58	มาก
7. ด้านการเขียนรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี	3.90	0.62	มาก
8. ด้านการผดุงระบบประกันคุณภาพการศึกษา	3.96	0.58	มาก

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารกับประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษา

การวิเคราะห์ในตอนที่ 4 แบ่งเป็น 3 เรื่องดังนี้

4.1 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรย่อยด้านสมรรถนะของผู้บริหาร 10 ด้าน

4.2 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรย่อยด้านประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษา 8 องค์ประกอบ

4.3 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสมรรถนะของผู้บริหารกับประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษา

4.3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับ ประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพสถานศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสมรรถนะของผู้บริหารกับประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสระแก้ว โดยการหาค่าสหสัมพันธ์ พบว่า สมรรถนะของผู้บริหารทุกด้านมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.24

ตารางที่ 4.24 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับ
ประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพสถานศึกษา

สมรรถนะ	ประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษา								
	y_1	Y_2	Y_3	Y_4	Y_5	Y_6	Y_7	Y_8	\bar{y}
1. ด้านหลักและ กระบวนการ บริหารการศึกษา	.602**	.604**	.589**	.538**	.552**	.575**	.549**	.560**	.750**
2. ด้านนโยบายและ การวางแผน การศึกษา	.709**	.706**	.715**	.661**	.699**	.661**	.642**	.658**	.844**
3. ด้านการบริหาร ด้านวิชาการ	.719**	.710**	.692**	.619**	.653**	.667**	.631**	.629**	.831**
4. ด้านการบริหาร ด้านธุรการ การเงิน พัสดุ และ อาคารสถานที่	.721**	.648**	.660**	.631**	.668**	.641**	.609**	.603**	.806**
5. ด้านการ บริหารงานบุคคล	.640**	.601**	.558**	.563**	.541**	.574**	.548**	.515**	.765**
6. ด้านการบริหาร กิจการนักเรียน	.738**	.673**	.684**	.619**	.646**	.654**	.611**	.624**	.835**
7. ด้านการประกัน คุณภาพการศึกษา	.733**	.710**	.723**	.661**	.699**	.691**	.660**	.668**	.829**

ตารางที่ 4.24 (ต่อ)

สมรรถนะ	ประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษา								\bar{y}
	y_1	Y_2	Y_3	Y_4	Y_5	Y_6	Y_7	Y_8	
8. ด้านการบริหาร จัดการเทคโนโลยี									
สารสนเทศ	.710**	.659**	.638**	.626**	.633**	.629**	.594**	.620**	.798**
9. ด้านการบริหาร การประชาสัมพันธ์ และความสัมพันธ์									
กับชุมชน	.685**	.680**	.691**	.663**	.695**	.661**	.622**	.667**	.809**
10. ด้านคุณธรรม									
จริยธรรม	.608**	.534**	.567**	.594**	.515**	.588**	.518**	.522**	.721**

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสระแก้ว มีรายละเอียดที่นำเสนอ บทที่ 5 ตามลำดับ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผลการวิจัย
5. ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

- 1.1 เพื่อศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดสระแก้ว
- 1.2 เพื่อศึกษาประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดสระแก้ว
- 1.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารกับประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดสระแก้ว

2. วิธีดำเนินการวิจัย

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสระแก้วที่จัดการศึกษาในระบบตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ในระดับช่วงชั้นที่ 1 – 4 ที่เป็นของรัฐในจังหวัดสระแก้วจำนวนของสถานศึกษาตามจำนวนนักเรียนดังต่อไปนี้

2.1.1 จำนวนนักเรียนต่ำกว่า 120 คน	จำนวน 103 คน
2.1.2 จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121 - 200 คน	จำนวน 71 คน
2.1.3 จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 201 - 300 คน	จำนวน 36 คน
2.1.4 จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 - 500 คน	จำนวน 53 คน
2.1.5 จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 501 - 1,500 คน	จำนวน 29 คน
2.1.6 จำนวนนักเรียนมากกว่า 1,500 คน	จำนวน 6 คน
	รวมทั้งสิ้น 298 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้

2.2.1 กลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 169 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ R.V.Krejcie and D.W.Morgan

2.2.2 การสุ่มแบบอย่างง่าย โดยจำแนกผู้บริหารตามขนาดของสถานศึกษาในจังหวัดสระแก้ว จำนวน 298 คน แล้วกำหนดสัดส่วนของผู้บริหารมีรายละเอียดดังนี้

ขนาดของสถานศึกษาจำแนกตามจำนวนนักเรียน	จำนวน ผู้บริหาร ทั้งหมด	จำนวน ผู้บริหาร ในกลุ่ม ตัวอย่าง	ผู้ให้ข้อมูล		
			รองผอ.	ครู	รวม
1. สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียน ต่ำกว่า120 คน	103	58	58	116	174
2. สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียน ตั้งแต่121-200 คน	71	40	40	80	120
3. สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 201-300 คน	36	21	21	42	63
4. สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301-500 คน	53	29	29	58	87
5. สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 501-1,500 คน	29	17	17	34	51
6. สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนมากกว่า 1,500 คน	6	4	4	8	12
รวม	298	169	169	338	507

2.2.3 ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่

- 1) รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 169 คน
- 2) ครูผู้รับผิดชอบงานวิชาการของสถานศึกษา จำนวน 169 คน
- 3) ครูที่เป็นคณะกรรมการประกันคุณภาพของสถานศึกษา จำนวน 169 คน

2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารกับประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษาในจังหวัดสระแก้ว ลักษณะเครื่องมือ แบ่งเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษาเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ

เครื่องมือชุดนี้ได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และเสนอผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบหาค่าความเที่ยง(Reliability)ของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา(Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ก่อนที่จะนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแบบสอบถามตอนที่ 2 ได้ค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ .97 และ แบบสอบถามตอนที่ 3 ได้ค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ .98 ตามลำดับ

2.4 วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

2.4.1 ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลเสนอ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 และเขต 2

2.4.2 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล เสนอต่อผู้อำนวยการสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บข้อมูลจากรองผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูที่รับผิดชอบงานวิชาการและครูที่เป็นคณะกรรมการประกันคุณภาพของสถานศึกษา

2.4.3 ผู้วิจัยให้ผู้ผู้อำนวยการสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างนำแบบสอบถามส่งคืนทางไปรษณีย์

2.4.4 นำแบบสอบถามที่รับคืนซึ่งเป็นแบบสอบถามที่ครบถ้วนสมบูรณ์ ไปวิเคราะห์ข้อมูล

2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ดังนี้

- 2.5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
ใช้ค่าร้อยละ
- 2.5.2 การวิเคราะห์ระดับสมรรถนะของผู้บริหาร ใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
- 2.5.3 การวิเคราะห์ระดับประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษา ใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย (\bar{y}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
- 2.5.4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารกับประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษา ใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ Pearson

3. สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

- 3.1 สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสระแก้ว พบว่าสมรรถนะใน 10 ด้าน คือ ด้านหลักและกระบวนการบริหารการศึกษา ด้านนโยบายและการวางแผนการศึกษา ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารธุรการ การเงิน พัสดุ และอาคารสถานที่ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารกิจการนักเรียน ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการบริหารการประชาสัมพันธ์และความสัมพันธ์กับชุมชน ด้านคุณธรรม จริยธรรม อยู่ในระดับมาก
- 3.2 ประสิทธิภาพของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสระแก้ว อยู่ในระดับมาก ทุกองค์ประกอบ
- 3.3 สมรรถนะของผู้บริหารกับประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสระแก้ว มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

4. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยมีประเด็นที่นำมาอภิปราย ดังนี้

4.1 สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสระแก้ว ทั้ง 10 ด้าน คือ ด้านหลักและกระบวนการบริหารการศึกษา ด้านนโยบายและการวางแผนการศึกษา ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารธุรการ การเงิน พัสดุ และอาคารสถานที่ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารกิจการนักเรียน ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการบริหารการประชาสัมพันธ์และความสัมพันธ์กับชุมชน ด้านคุณธรรม จริยธรรม ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสระแก้ว มีสมรรถนะอยู่ในระดับมากแต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้วพบว่าสมรรถนะด้านคุณธรรม จริยธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรมสูง สอดคล้องกับรายงานการวิจัยของ พัชฌณ เทียนศรี (2547) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ สมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคล เขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ผลการวิจัยพบว่า (1) สมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในฐานะนิติบุคคลในภาพรวมอยู่ในระดับที่มีสมรรถนะการบริหารจัดการมาก โดยมีสมรรถนะการบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป อยู่ในระดับมากทุกด้าน(2) สมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำแนกตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างพบว่าไม่แตกต่างกัน และ(3)แนวทางในการส่งเสริมสมรรถนะการบริหารจัดการสถานศึกษาที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาให้ผู้บริหารมีการบริหารงานอย่างมีคุณธรรมหรือ มีธรรมาภิบาล การเสริมสร้างทักษะในการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานและการพัฒนาผู้บริหารให้สามารถเป็นผู้นำทางวิชาการ ตามลำดับ และรายงานการวิจัยของ จีราภรณ์ โชติพลกุล ชุกกุล (2546) เรื่อง สมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรสาธารณสุขที่เข้ารับการศึกษาต่อในหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ เทียบเท่า ปริญญาตรี (ต่อเนื่อง 2 ปี) ภาคพิเศษ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปาง ผลการวิจัยพบว่า (1) สมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรสาธารณสุข ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม อยู่ในระดับสูงถึงสูงมาก โดยเฉพาะสมรรถนะด้านคุณธรรมและจริยธรรม ส่วนสมรรถนะด้านบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดสระแก้วมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าสมรรถนะด้านอื่นเนื่องจากผู้บริหารขาดการนิเทศติดตามอย่างจริงจัง ไม่ได้ลงมือดำเนินการเอง โดยมอบหมายให้รองผู้อำนวยการหรือครูผู้รับผิดชอบงานวิชาการของสถานศึกษาเป็นผู้ดำเนินการดังรายงาน การวิจัยของ ธีระ รุณเจริญ(2545) เรื่องสภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในประเทศไทย พบว่าด้านการบริหาร

วิชาการ ซึ่งสถานศึกษามีศักยภาพลำดับท้ายสุด แต่เป็นด้านที่มีความสำคัญที่สุดผู้บริหารกลับดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น และการให้การศึกษาอบรมแก่ผู้ปกครองและประชาชนในชุมชนได้ “ไม่ค่อยดีนัก” คือ อยู่ในระดับปานกลาง

4.2 ประสิทธิภาพของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสระแก้วเมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่า ประสิทธิภาพของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษาด้านการจัดการระบบบริหารและสารสนเทศ อยู่ในระดับมากที่สุดที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากผู้บริหารมีคุณลักษณะเป็นมืออาชีพมากขึ้นดังที่ สุรศักดิ์ ปานเฮ (2543:72-73) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของมืออาชีพในยุคการปฏิรูปการศึกษาที่มีการเปลี่ยน ดังนี้ (1) มองกว้างไกลอย่างต่อเนื่องและพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลง ต้องเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ (Vission) สามารถที่จะกำหนดกลยุทธ์ในการบริหาร (Strategic Management) (2) สามารถที่จะวิเคราะห์สถานการณ์ (Analyze Situation) เพื่อกำหนดแผนกลยุทธ์ และ แผนปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายและนโยบายได้อย่างเหมาะสม (3) วัตถุประสงค์การรับข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เกิดขึ้น ทั้งสังคมภายนอกและภายในองค์กร ทั้งในและนอกเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งรู้จักวิเคราะห์ความเชื่อถือของข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ (4) ความสามารถในการจัดระบบการสื่อสารให้ได้ผล (Effective Communication) เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารต่างๆ ได้ทั่วถึงทุกระดับขององค์กร หน่วยงาน / สถานศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยี สารสนเทศ (It) เป็นอย่างดี (5) ความสามารถในการบริหารทรัพยากรบุคคล (Human Resources Management) สามารถวางแผนบุคคลสรรหา คัดเลือก กำหนดระบบงบประมาณ ความก้าวหน้าในอาชีพ การพัฒนาทรัพยากรบุคคล เพื่อให้ทราบแนวคิด ทักษะคติต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น และนำมาเป็นข้อมูล ในการบริหารทรัพยากร สอดคล้องกับรายงานการวิจัยของศิริพร พิมลทิพย์ (2542) เรื่องประสิทธิผลการบริหารงานตามเกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียนมัธยมศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า (1) ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการบริหารงานตามเกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียนมัธยมศึกษาของผู้บริหาร สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ทั้งโดยรวมและในทุกด้าน อยู่ในระดับดี (2) ครู - อาจารย์ มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผล การบริหารงานตามเกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียนมัธยมศึกษาของผู้บริหาร ทั้งโดยรวมและในทุกด้าน อยู่ในระดับพอใช้ (3) ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนกับครู - อาจารย์มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการบริหารงาน ตามเกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียนมัธยมศึกษา ทั้งโดยรวมและทุกรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และรายงาน การวิจัยของ สุพล วรรณงู (2546) เรื่อง ประสิทธิภาพการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่า (1) ประสิทธิภาพการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมและรายด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการเรียน ด้านการสอน และ

ด้านความพึงพอใจของชุมชนอยู่ใน ระดับมาก แต่ประสิทธิผลด้านการเขียนรายงานคุณภาพ ประจำปีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสระแก้วมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าประสิทธิผล ด้านอื่น

4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารกับประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสระแก้ว พบว่า ทุกด้านมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ดังที่อรุณ รักรธรรม (2527 : 198-202) ได้กล่าวถึงบุคลิกภาพของผู้นำหรือผู้บริหารที่ดี ผู้บริหารหรือผู้นำหรือผู้จัดองค์การ หรือหัวหน้างาน ไม่ว่าจะหน่วยงานเล็กหรือหน่วยงานใหญ่ หน่วยงานราชการหรือเอกชนก็ตาม ย่อมมีบทบาทที่เป็นผลต่อความสำเร็จหรือประสิทธิผลของงานเป็นอย่างยิ่ง บางครั้ง การจัดองค์การ แม้จะไม่เรียบร้อยถูกต้องอยู่บ้าง ก็อาจได้รับผลงานสูงได้ หากผู้บริหารมีคุณลักษณะที่ดี แต่ถ้าคุณลักษณะ หรือพฤติกรรมในการนำของผู้บริหารไม่ดี แม้การจัดองค์การถูกต้อง หรือดีเพียงใดก็ตาม ผลงานที่เกิดขึ้นของหน่วยงานนั้นๆ ย่อมสมบูรณ์ได้ยาก ดังนั้นผู้บริหารหรือผู้นำจะต้องมีคุณสมบัติเหมาะสม มีพฤติกรรม ในการนำที่ถูกต้อง เพราะความสำเร็จของงานทุกด้านขององค์การ ขึ้นอยู่กับผู้บริหารหรือผู้นำ ซึ่งจะวินิจฉัยสั่งการ หรือตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆ เพื่อให้งานเกิดประสิทธิภาพ ซึ่งคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของผู้บริหารหรือผู้นำนั้น ควรที่จะประกอบด้วยเรื่องที่สำคัญ ได้แก่ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ คุณลักษณะด้านความรู้ทางวิชาการ และ คุณลักษณะด้านความสามารถในการบริหารสอดคล้องกับรายงานการวิจัยของ ชวัช กงเดิม (2548) เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้ง 2 แบบ คือ ทั้งแบบกิจสัมพันธ์ และแบบมิตรสัมพันธ์

5. ข้อเสนอแนะ

5.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

5.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลการวิจัยไปพัฒนาตนเองให้มีสมรรถนะเพื่อใช้ในการบริหารให้เกิดผลการปฏิบัติงานที่ดี สามารถกำหนดทิศทางการบริหารจัดการในหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษาและพัฒนาระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำให้มีคุณภาพและกระตุ้นให้บุคลากรในองค์กรรวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการดำเนินการประกันคุณภาพอย่างเป็นรูปธรรม

5.1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรสนับสนุนให้สถานศึกษานำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลในการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพอย่างจริงจังไม่ใช่เป็นเพียงการแนะนำและกำกับติดตามเท่านั้นและควรลดบทบาทในการสั่งการเป็นการสนับสนุนช่วยเหลือให้สถานศึกษาสามารถดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานได้สำเร็จ

5.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

5.2.1 การวิจัยครั้งนี้ศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดสระแก้วเท่านั้นต่อไปควรศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาให้ครอบคลุมทั้งภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือหรือภาคอื่น ๆ เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

5.2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยสมรรถนะและบทบาทของครูที่สัมพันธ์กับระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพิ่มเติม

5.2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยสมรรถนะของผู้บริหารกับประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพสถานศึกษาในสังกัดอื่นด้วย

บรรณานุกรม

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ(2544) ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา :

กรอบและแนวการดำเนินงาน กรุงเทพมหานคร ครูสภาลาดพร้าว

_____. (2544) การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร ครูสภาลาดพร้าว

กรมสามัญศึกษา หน่วยศึกษานิเทศก์ (2542) แนวการประกันคุณภาพการศึกษา

กรุงเทพมหานคร ครูสภาลาดพร้าว

_____. (2542) การประกันคุณภาพการศึกษา กรมสามัญศึกษา เล่ม 1 ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

_____. (2542) แนวทางการประกันคุณภาพของสถานศึกษา กรุงเทพมหานคร ม.ป.ท.

_____. (2543) รายงานการสำรวจสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5

_____. (2542) ระดับคุณภาพ ตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา:เพื่อพัฒนาเข้าสู่เกณฑ์มาตรฐาน กรุงเทพมหานคร ปีงบประมาณ 2543 ” ม.ป.ท. (อัดสำเนา)

กรณีศึกษา เจิมเทียนชัย (2538) “การพัฒนารูปแบบการประเมินประสิทธิผลองค์การของวิทยาลัย

พยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุฎิบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กระทรวงศึกษาธิการ(2545) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)

_____. (2546) ว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2546 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี กรุงเทพมหานคร

_____. (2546) “การบริหารและการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา” สารปฏิรูปการศึกษา (มกราคม):14

กัญญา ปุโรทกานนท์ (2544) “การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาระดับ

มัธยมศึกษา” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา)

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

เจ้มทอง ศิริแสงเลิศ (2540) “การวิเคราะห์ระบบประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน”

อาชีวศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร

จักรพรรดิ วัฒนา (2538) “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษาธิการจังหวัด ในทศวรรษหน้า

(ค.ศ.1995–2005)” ปริญญาานิพนธ์การศึกษาคุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

จังหวัดสระแก้ว (2546) แหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ เอกสารประชาสัมพันธ์ ช.ดำรงการพิมพ์

จิราภรณ์ โชติพฤษ์ชุกกุล (2546) “สมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรสาธารณสุขที่เข้ารับ

การศึกษาต่อในหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ เทียบเท่าปริญญาตรี

(ต่อเนื่อง 2 ปี) ภาคพิเศษวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปาง” วิทยานิพนธ์

ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารสาธารณสุข

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ชัยณรงค์ สุวรรณสร(2536)” แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลและประสิทธิภาพองค์การ” ใน *ประมวล*

สาระชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา เล่ม 2 หน้าที่ 11 นนทบุรี

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ณรงค์วิทย์ แสงทอง (2546) *การบริหารงานทรัพยากรมนุษย์สมัยใหม่ภาคปฏิบัติ* กรุงเทพมหานคร

เอช อาร์ เซนเตอร์

ดวงจันทร์ ทิพย์ปรีชา (2548) *ศักยภาพความสามารถในการบริหารทรัพยากรบุคคลทางการ*

พยาบาล กรุงเทพมหานคร

เทียน ทองแก้ว (2545) “ภาวะผู้นำ : สมรรถนะหลักของผู้บริหารในยุคปฏิรูป” *วารสารวิชาการ* 59

(9 กันยายน) : 35

ธวัช กงเดิม (2548) “ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการประเมิน

คุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3”

วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา) สาขาวิชา

ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ธีระ รุณเจริญ (2543) “การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา” อดัสำเนา ม.ป.ท.

_____ (2545) “สภาพและปัญหาการบริหารงานและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของ

สถานศึกษาในประเทศไทย” กรุงเทพมหานคร สำนักนโยบาย แผน และมาตรฐาน

การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สกศ.

- นิริวัฒน์ พิไลวงศ์ (2546) “การดำเนินงานการประเมินเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียน
ในสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา) สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- บุญชม ศรีสะอาด (2543) การวิจัยเบื้องต้น พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพมหานคร
ประกาศุรสภา สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา (2549) ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 123 ตอนที่ 56 ง
ลงวันที่ 8 มิถุนายน 2549
- พลศักดิ์ โพธิ์ศรีทอง (2547) เอกสารประกอบการประชุมผู้บริหารสถานศึกษา “ผู้บริหารมืออาชีพ”
จัดโดย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรีเขต 1 (อัคราณา)
- พระราชบัญญัติจัดตั้งจังหวัด (2536) ราชกิจจานุเบกษาฉบับพิเศษ เล่มที่ 110 ตอนที่ 125 ลงวันที่ 2
กันยายน 2536
- พัชรมณ เทียรศรี (2547) “สมรรถนะการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะ
นิติบุคคล เขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- ภรณ์ (กิริติบุตร) มหานนท์ (2529) การประเมินประสิทธิผลองค์การ กรุงเทพมหานคร
โอเดียนสโตร์
- ภิญโญ สาธร (2523) การบริหารการศึกษา กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ ศ.ส. การพิมพ์
- ขงยุทธ ขะบุญธง (2548) “การดำเนินงานด้านประเมินคุณภาพภายใน ตามระบบประกันคุณภาพ
การศึกษาของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน” วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตร์ (บริหารการศึกษา) สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- บุพา เสนาะพิน (2546) “แบบภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนกับประสิทธิผลการบริหารคุณภาพ
โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัด นครปฐม” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- รัตนภรณ์ ศรีพยัคฆ์ (2548) “ขีดสมรรถนะการบริหารทรัพยากรบุคคล” วารสารดำรงราชานุภาพ
ราชบัณฑิตสถาน (2535) “สมรรถนะ” พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน กรุงเทพมหานคร
สำนักพิมพ์ทฤษฎี
- รุ่ง แก้วแดง (2544) ประกันคุณภาพการศึกษา : ทุกคนทำได้ไม่ยาก พิมพ์ครั้งที่ 4
กรุงเทพมหานคร วัฒนาพานิช

- เรวัตติ ปานธรรม(2544) “การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา) สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- วัฒนา พัฒนพงศ์ (2546) *BSC และ KPI เพื่อการเจริญเติบโตขององค์กรอย่างยั่งยืน* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์แปซิฟิค
- วิทยา นาควัชระ (2535) “หน้าที่ของนักบริหาร” *สกุลไทย* 39, 1985 (พฤศจิกายน 2535): 115
- ศิริพร พิมพ์ทีป (2542) “ประสิทธิผลการบริหารงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษาของผู้บริหารมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา) สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สมคิด พรหมชัยและสุพักตร์ พิบูลย์ (2544) *การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา* นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- _____ . (2544) “การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” *วารสารสุโขทัยธรรมาธิราช* 14 (กันยายน – ธันวาคม)
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2544) *รวมบทความทางการประเมินโครงการ* กรุงเทพมหานคร กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สุกัญญา รัศมีธรรมโชติ (2546) “COMPETENCY” สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ *เอกสารประกอบการอบรม* (อัดสำเนา)
- สุพล วรรณจู (2546) “ประสิทธิผลการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน” การประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สุพล วังสินธ์ (2543) “การบริหารโรงเรียนตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา” *วารสารวิชาการ* 5(6): 29-30; มิถุนายน
- สุรศักดิ์ ปานเฮ (2543) “คู่มือการเป็นนักบริหารการศึกษามืออาชีพ” *วารสารวิชาการ* 3(6):70-74; มิถุนายน
- สุวิมล ว่องวานิช (2544) “การประกันคุณภาพการศึกษา” ใน *ประมวลชุดวิชาการประเมินและการจัดการ โครงการ โครงการประเมิน* หน่วยที่ 10 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2546) “ภาวะผู้นำ” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา* หน่วยที่ 5 นนทบุรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- โสธร บุญเลิศ (2546) “การศึกษาประสิทธิผลของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในจังหวัดบุรีรัมย์” *ปริญญานิพนธ์ปริญาการศึกษามหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*
- สำนักงานข้าราชการพลเรือน (2546) “ข้าราชการในอนาคต” เอกสารศูนย์สรรหาและเลือกสรร (อัสสำเนา)
- _____ (2548) “การปรับใช้สมรรถนะในการบริหารทรัพยากรมนุษย์” เอกสารอบรมสัมมนาศูนย์สรรหาและเลือกสรร
- _____ (2548) *คำจำกัดความและรายละเอียดสมรรถนะ (competency) สำหรับ ตำแหน่งในราชการพลเรือน กรุงเทพมหานคร สำนักงาน ก.พ.*
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 1 (2550) *แนวดำเนินงานของสถานศึกษาในสังกัดปีการศึกษา 2550*
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543) *บทสรุปรายงานการวิจัยเรื่องการวิจัย และพัฒนาระบบการประเมินผล ภายในของสถานศึกษา*
- _____ (2544) “คู่มือการประเมินผลภายในของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา : การออกแบบการประเมินผลภายใน” พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร วี ที ซี คอมมิวนิเคชั่น
- _____ (2544) “โรงเรียนวัดช่องลมเชิงปฏิรูปการเรียนรู้สู่การประกันคุณภาพ” รายงานการปฏิรูปการศึกษาไทย (เมษายน) : 2
- _____ (2544) *แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก กรุงเทพมหานคร พิมพ์ครั้งที่ 3*
- _____ (2545) *แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก กรุงเทพมหานคร พิมพ์ครั้งที่ 5 พิมพ์ดี*
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542) *พระราชบัญญัติการศึกษาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา 2542*
- _____ (2542) *การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับกับการประเมินภายนอกสถาบันส่งเสริมการประกันคุณภาพและ มาตรฐาน การศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี*

- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544) “โรงเรียนวัดช่องลมเชิงปฏิบัติกร
เรียนรู้สู่การประกันคุณภาพ” รายงานปฏิรูปการศึกษาไทย เมษายน : 2
_____. (2544) “สมรรถนะผู้บริหาร” สารปฏิรูปการศึกษา 2, 3 (กันยายน):7
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2545) การบริหารเขตพื้นที่การศึกษา : เพื่อคุณภาพการศึกษา
กรุงเทพมหานคร พิมพ์ครั้งที่ 3 ภาพการพิมพ์
_____. (2545) “การบริหารแผนปฏิรูปการศึกษา” วารสารวิชาการ 5(6):23-30; พฤษภาคม
- สำนักงานคณะกรรมการรับรองมาตรฐาน (2545) และการประเมินคุณภาพการศึกษา
(องค์การมหาชน) หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณภาพภายนอก ของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2541) แนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพและ
รับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาโรงเรียนเอกชน กรุงเทพมหานคร กรมศาสนา
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 1 นโยบายและแนวทางการปฏิบัติงานของสถานศึกษา
ปีการศึกษา 2550
- สุกัญญา รัศมีธรรมโชติ (2546) “COMPETENCY” สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ เอกสาร
ประกอบการอบรม (อัคราเนนา)
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2546) “ภาวะผู้นำ” ใน ประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการ
บริหารการศึกษา หน่วยที่ 5 นนทบุรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- อรรถพ จินะวัฒน์ (2545) “การประกันคุณภาพการศึกษา” ใน เอกสารชุดการสอนวิชาชีพ
ประกาศนียบัตรบัณฑิตบริหารการศึกษา หน่วยที่ 4 นนทบุรี
- อรุณ รักธรรม (2527) *หลักมนุษยสัมพันธ์กับการบริหาร* กรุงเทพมหานคร พิมพ์ครั้งที่ 3
ไทยวัฒนาพานิช
- Cuttance, P. (1994). “Consumer evaluation of quality management and quality assurance Systems
For schools.” In paper prepared for the Australian Quality Council Conference
Sydney : NSW Department of School Education.
- Cronbach, L.J. (1990). *Essentials of Psychological Test*. (5th ed) New York: Collins.
- H.William Vroman and Vincent P.Luchsinger. (1994) *Managing Organization quality* / Burr
Ridge, Ill. Irwin,
- Hoy, Wayne K., Miskel, Cecil G. (1982). *Educational administration theory. Research and
Practice*, New York: Random House.

<http://gotoknow.org/blog/jed/59979>

http://training.prd.go.th/document_public/

<http://president.swu.ac.th/>

Fink, Coleen W. (1997). *Principal Leadership Style and The Effective School (Secondary School Principal)* “ Education Administration Doctoral Dissertation, University of South Carolina, Abstract available: Proquest File: Dissertation Abstract 1994 – 1997 [Accessed December 21, 1999].

Juran, L.K., and Gryna, F.M., (1993). *Quality Planning and Analysis*. 3rd ed., Singapore : McGraw-Hill Book.

McCullough, Y. Jayne (1995). “A Comparative Analysis of Leadership Qualities of African American and Hispanic American Principal Regarding School Effectiveness in select Urban Secondary School (Urban Education).” *Education Administration Doctoral Dissertation, Texas Southern University*. Abstract available: Proquest File: Dissertation Abstract 1994-1997 [Accessed December 21, 1999].

Person, James Lunceford. (1993). “An Examination of the Relationship between Participative Management and Perceived Institutional Effectiveness in North Carolina Community Colleges.” *Dissertation Abstracts International*. 53(9): 3071.

Sallis, Edward. (1996). *Total Quality Management in Education*. Kogan Page Limited: London.

Stebbing, Lionel. Quality (1993). *Assurance : the Route to Efficiency and Competitiveness*. 3rd ed. London. New York : Ellis Horwood.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ

ที่ ศธ 0522.16(บ)/316

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

16 มีนาคม 2550

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นายเฉลิมพล นิตยมงคล

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์

จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นายจรัสศักดิ์ จะยังรัมย์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการบริหาร การศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสระแก้ว ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้ การจัดทำ วิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าวได้จัดทำเครื่องมือที่เก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้น จากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ชิ้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุม เนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติและสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาจึงขอความอนุเคราะห์ จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาการ ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความเห็นเพื่อ ปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วย ตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดีจึง ขอบขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิศวรรัตนนท์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร 0-2503-3566

ที่ ศธ 0522.16(บ)/316

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

16 มีนาคม 2550

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นายไสว สารีบท

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์

จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นายจรัสศักดิ์ จะขันรัมย์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการบริหาร การศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสระแก้ว ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้ การจัดทำ วิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าวได้จัดทำเครื่องมือที่เก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้น จากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุม เนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติและสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาจึงขอความอนุเคราะห์ จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาการได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความเห็นเพื่อ ปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วย ตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดีจึง ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิสวธีรานนท์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร 0-2503-3566

ที่ ศธ 0522.16(บ)/316

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

16 มีนาคม 2550

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นางศรีพิน สงวนวงษ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์

จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นายจรัสศักดิ์ จะขันรัมย์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการบริหาร การศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสระแก้ว ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้ การจัดทำ วิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าวได้จัดทำเครื่องมือที่เก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้น จากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุม เนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติและสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาจึงขอความอนุเคราะห์ จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาการได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความเห็นเพื่อ ปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วย ตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดีจึง ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิสวธีรานนท์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร 0-2503-3566

ภาคผนวก ข

หนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว

ที่ ศธ 04153.023/227

โรงเรียนบ้านด่าน(ราษฎร์บำรุง)
ตำบลโคกปีบ อำเภอเมือง
จังหวัดสระแก้ว 27000

13 กรกฎาคม 2550

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 1
เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 1
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วยข้าพเจ้า นายจรัสศักดิ์ จะยังรัมย์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาบริหาร
การศึกษา สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง
สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสระแก้ว โดยมี รศ.ดร.นิตยา ภัสสรศิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิจัย
การดำเนินการวิจัยดังกล่าว ได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย สาขาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน อนุญาตให้เก็บข้อมูลของ
สถานศึกษาในสังกัดของท่าน เพื่อให้ได้ข้อมูลตามประเด็นในแบบสอบถามที่แนบมาด้วยนี้
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความ
ร่วมมือจากท่านเป็นอย่างดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายจรัสศักดิ์ จะยังรัมย์)

ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านด่าน(ราษฎร์บำรุง)

โรงเรียนบ้านด่าน(ราษฎร์บำรุง)

โทร 037-435121

ที่ ศธ 04153.023/227

โรงเรียนบ้านด่าน(ราษฎร์บำรุง)
ตำบลโคกปีบ อําเภอเมือง
จังหวัดสระแก้ว 27000

13 กรกฎาคม 2550

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 2
เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 2
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วยข้าพเจ้า นายจรัสศักดิ์ จะขันรัมย์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาบริหาร
การศึกษา สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง
สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสระแก้ว โดยมี รศ.ดร.นิตยา ภัตสรศิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิจัย
การดำเนินการวิจัยดังกล่าว ได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย สาขาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน อนุญาตให้เก็บข้อมูลของ
สถานศึกษาในสังกัดของท่าน เพื่อให้ได้ข้อมูลตามประเด็นในแบบสอบถามที่แนบมาด้วยนี้
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความ
ร่วมมือจากท่านเป็นอย่างดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายจรัสศักดิ์ จะขันรัมย์)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านด่าน(ราษฎร์บำรุง)

โรงเรียนบ้านด่าน(ราษฎร์บำรุง)

โทร 037-435121

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลบุคลากรในสถานศึกษา

ที่ ศธ 04153.023/227

โรงเรียนบ้านด่าน(ราษฎร์บำรุง)
ตำบลโคกปีน้อง อำเภอเมือง
จังหวัดสระแก้ว 27000

13 กรกฎาคม 2550

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 1
เรียน ผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 1
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 15 ชุด

เนื่องด้วยข้าพเจ้า นายจිරศักดิ์ จะขันรัมย์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการบริหาร
การศึกษา สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง
สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสระแก้ว โดยมี รศ.ดร.นิตยา ภัตสรศิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิจัย

การดำเนินการวิจัยดังกล่าว ได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย สาขาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช จึงใคร่ขอความอนุญาติจากท่าน อนุญาติให้เก็บข้อมูลของ
สถานศึกษาในสังกัดของท่าน เพื่อได้ให้ข้อมูลตามประเด็นในแบบสอบถามที่แนบมาด้วยนี้

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความ
ร่วมมือจากท่านเป็นอย่างดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายจिरศักดิ์ จะขันรัมย์)

ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านด่าน(ราษฎร์บำรุง)

โรงเรียนบ้านด่าน(ราษฎร์บำรุง)

โทร 037-435121

ที่ ศธ 04153.023/227

โรงเรียนบ้านด่าน(ราษฎร์บำรุง)
ตำบลโคกปี่ฆ้อง อำเภอเมือง
จังหวัดสระแก้ว 27000

13 กรกฎาคม 2550

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 2
เรียน ผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 2
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 15 ชุด

เนื่องด้วยข้าพเจ้า นายจිරศักดิ์ จะยังรัมย์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการบริหาร
การศึกษา สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง
สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสระแก้ว โดยมี รศ.ดร.นิตยา ภัทสรศิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิจัย

การดำเนินการวิจัยดังกล่าว ได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย สาขาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จึงใคร่ขอกความอนุญาติจากท่าน อนุญาติให้เก็บข้อมูลของ
สถานศึกษาในสังกัดของท่าน เพื่อได้ให้ข้อมูลตามประเด็นในแบบสอบถามที่แนบมาด้วยนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความ
ร่วมมือจากท่านเป็นอย่างดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายจिरศักดิ์ จะยังรัมย์)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านด่าน(ราษฎร์บำรุง)

โรงเรียนบ้านด่าน(ราษฎร์บำรุง)

โทร 037-435121

ภาคผนวก ง

แบบสอบถามการวิจัย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดอ่านและพิจารณาข้อความอย่างละเอียดและทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงตามสภาพของท่าน

1. วุฒิการศึกษา

- ต่ำกว่าปริญญาตรี
- ปริญญาตรี
- สูงกว่าปริญญาตรี

2. ประสบการณ์ในการทำงาน

- 1- 10 ปี
- 11- 20 ปี
- 21- 30 ปี
- มากกว่า 31 ปีขึ้นไป

3. ตำแหน่ง

1. รองผู้อำนวยการสถานศึกษา / ผู้รักษาการณ์ในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา
2. ครูผู้รับผิดชอบงานวิชาการของสถานศึกษา
3. ครูที่เป็นคณะกรรมการประกันคุณภาพของสถานศึกษา

4. ขนาดโรงเรียน

- จำนวนนักเรียนต่ำกว่า 120 คน
- จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 120 - 200 คน
- จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 201 - 300 คน
- จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 - 500 คน
- จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 501 - 1,500 คน
- จำนวนนักเรียนมากกว่า 1,500 คน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำชี้แจง โปรดอ่านและพิจารณาข้อความอย่างละเอียดและทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับ
ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามสภาพความเป็นจริง

ข้อ	สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับความสามารถ				
		5	4	3	2	1
1	ด้านหลักและกระบวนการบริหารการศึกษา สามารถนำความรู้ความเข้าใจใน หลักการและทฤษฎีทางการ บริหารการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการบริหารการศึกษา					
2	สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสร้างองค์ความรู้ในการ บริหารจัดการการศึกษา					
3	สามารถกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายของการบริหาร การศึกษา					
4	สามารถจัดองค์กร โครงสร้างการบริหาร และกำหนดภารกิจ ของครูและบุคลากรทางการศึกษาได้เหมาะสม					
5	นโยบายและการวางแผนการศึกษา สามารถนำเทคนิควิเคราะห์สภาพแวดล้อม(SWOT) เพื่อ กำหนดนโยบายยุทธศาสตร์การศึกษา					
6	สามารถกำหนดนโยบาย วางแผนการดำเนินงานและประเมิน คุณภาพการจัดการศึกษาโดยการมีส่วนร่วม					
7	สามารถจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับ นโยบาย ยุทธศาสตร์ของสถานศึกษา					

ข้อ	สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับความสามารถ				
		5	4	3	2	1
8	สามารถนำงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ					
9	สามารถติดตาม ประเมิน และรายงานผลการดำเนินงานและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง					
10	การบริหารด้านวิชาการ สามารถบริหารและจัดการการเรียนรู้ให้บรรลุมาตรฐานการศึกษา					
11	สามารถพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา					
12	ความสามารถในการดำเนินการนิเทศอย่างเป็นระบบ					
13	สามารถส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้					
14	การบริหารด้านธุรการ การเงิน พัสดุ และอาคารสถานที่ สามารถจัดระบบงานสารบรรณได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
15	สามารถบริหารจัดการงบประมาณอย่างถูกต้องและเป็นระบบ					
16	สามารถวางระบบการบริหารและ จัดการทรัพยากรภายในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
17	สามารถพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้					
18	การบริหารงานบุคคล สามารถสรรหาบุคลากรที่มี ประสิทธิภาพเข้ามาปฏิบัติงาน					
19	สามารถจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับ หน้าที่ที่รับผิดชอบ					

ข้อ	สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับความสามารถ				
		5	4	3	2	1
20	สามารถพัฒนาครูและบุคลากรในสถานศึกษาให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
21	สามารถเสริมสร้างขวัญและกำลังใจสำหรับครูและบุคลากรในสถานศึกษา					
22	สามารถให้คำปรึกษาและแก้ไขปัญหาการทำงานให้แก่ครูและบุคลากรในสถานศึกษา					
23	การบริหารกิจการนักเรียน					
	สามารถบริหารจัดการให้เกิดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน					
24	สามารถบริหารจัดการศึกษาหรือคุณภาพการให้บริการที่มีประสิทธิภาพ					
25	สามารถส่งเสริมการจัดกิจกรรมพิเศษเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนในด้านต่าง ๆ					
26	สามารถส่งเสริมวินัย คุณธรรม จริยธรรมและความสามัคคีในหมู่คณะ					
27	การประกันคุณภาพการศึกษา					
	สามารถจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา					
28	สามารถประเมินผลและติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา					

ข้อ	สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับความสามารถ				
		5	4	3	2	1
29	สามารถจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาเพื่อรองรับการประเมินภายนอก					
30	การบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ สามารถใช้และบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการปฏิบัติงาน ได้อย่างเหมาะสม					
31	สามารถประเมินการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำมาปรับปรุงการบริหารจัดการ					
32	สามารถส่งเสริมสนับสนุนการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา					
33	การบริหารการประชาสัมพันธ์และความสัมพันธ์กับชุมชน สามารถบริหารจัดการข้อมูล ข่าวสารไปสู่ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และบุคลากรในสถานศึกษา					
34	สามารถเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารและกิจกรรมของสถานศึกษาไปสู่ชุมชน					
35	สามารถใช้ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมในการประชาสัมพันธ์					
36	สามารถสร้างกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน โดยมีเป้าหมายในการเข้าไปช่วยเหลือชุมชน และเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม					

ข้อ	สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับความสามารถ				
		5	4	3	2	1
37	สามารถระดมทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษา					
38	คุณธรรมจริยธรรม เป็นผู้นำเชิงคุณธรรม จริยธรรมและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี					
39	ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา					
40	ส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้ร่วมงานมีคุณธรรมและจริยธรรมที่เหมาะสม					

**ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของระบบการประกันคุณภาพของ
สถานศึกษา**

คำชี้แจง โปรดอ่านและพิจารณาข้อความอย่างละเอียดและทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับ
ความสำเร็จในการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษาตามสภาพความ
เป็นจริง

ข้อ	ประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษา	ระดับความสำเร็จ				
		5	4	3	2	1
	1.ด้านการจัดการระบบบริหารและสารสนเทศ					
1.	กำหนดการจัด โครงสร้างและ ขั้นตอนการบริหารงานเพื่อการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพของสถานศึกษา					
2.	แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษา					
3.	เปิด โอกาสให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษามีส่วนร่วม ในการกำหนดแนวทางและการดำเนินตามระบบการประกันคุณภาพของสถานศึกษา					
4.	คณะกรรมการและผู้เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษา					
5.	คณะกรรมการให้ความร่วมมือตามบทบาทหน้าที่ ต่อการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษา					
6.	นำข้อมูลสารสนเทศพื้นฐานระดับสถานศึกษา ไปใช้ประโยชน์ ในการดำเนินงานประกันคุณภาพของสถานศึกษา					
7.	พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบันและ ใช้บริการได้ สะดวกรวดเร็ว					

ข้อ	ประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษา	ระดับความสำเร็จ				
		5	4	3	2	1
8.	2.ด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษา คณะกรรมการมีความรู้ความสามารถในการจัดทำมาตรฐานระดับสถานศึกษา					
9.	บุคลากรทั้งในและนอกสถานศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานคุณภาพการการศึกษา					
10.	วิเคราะห์ สังเคราะห์มาตรฐานที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดเป็นมาตรฐานสถานศึกษาให้สอดคล้องกับผู้เรียนและท้องถิ่น					
11.	สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาต่อบุคลากรในสถานศึกษา ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง					
12.	สำรอนำมาตรฐานระดับสถานศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานและรูปธรรม					
13.	ดำเนินงานปรับปรุงแก้ไขมาตรฐานระดับสถานศึกษาให้มีความสมบูรณ์และเหมาะสมยิ่งขึ้น					
14.	3.ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา คณะกรรมการมีความรู้ความสามารถในการร่วมจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา					
15.	กำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจและเป้าประสงค์เพื่อจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา					
16.	บุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา					

ข้อ	ประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษา	ระดับความสำเร็จ				
		5	4	3	2	1
17.	วิเคราะห์สภาพปัญหาและความจำเป็น จุดอ่อน จุดแข็ง เพื่อตัดสินใจที่จะดำเนินการกำหนดยุทธศาสตร์					
18.	แผนพัฒนาการคุณภาพการศึกษามีความชัดเจนสอดคล้องกับ มาตรฐานของสถานศึกษาและยุทธศาสตร์ที่สามารถปฏิบัติได้และ ส่งผลต่อเป้าหมายของสถานศึกษา					
19.	สร้างความเข้าใจในรายละเอียดในการพัฒนาการศึกษาต่อผู้ที่ เกี่ยวข้องก่อนนำไปใช้					
20.	4.ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แปลงแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นแผนปฏิบัติการประจำปี ของสถานศึกษา					
21.	กำหนดผู้รับผิดชอบในแต่ละแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่กำหนด ไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา					
22.	ส่งเสริมและสนับสนุนทรัพยากรต่างๆเพื่อการดำเนินงานตาม แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม					
23.	นิเทศติดตามและประเมินผลเพื่อปรับปรุงแก้ไขระหว่างปฏิบัติงาน เพื่อความสอดคล้องกับสถานการณ์และบรรลุผลตามเป้าหมาย					
24.	ตรวจสอบและประเมินผลสำเร็จการปฏิบัติงานตามแผนงาน/ โครงการ/กิจกรรม ตามวัตถุประสงค์และรายงานการดำเนินงาน ตามแผน					
25.	นำผลการประเมินตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ไปใช้พัฒนา คุณภาพทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง					

ข้อ	ประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษา	ระดับความสำเร็จ				
		5	4	3	2	1
26.	5.ด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพภายในสถานศึกษา คณะกรรมการมีความรู้ความสามารถในการตรวจสอบและ ทบทวนคุณภาพของสถานศึกษา					
27.	กำหนดเป้าหมายขอบข่ายและแนวดำเนินการในการตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพของสถานศึกษา					
28.	จัดทำกรอบและเครื่องมือในการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพ ของสถานศึกษา					
29.	ตรวจสอบ ทบทวน และประเมินผลตามปฏิทินการดำเนินงาน ครอบคลุม ขอบข่ายทุกชั้นตอนเพื่อปรับปรุงให้เหมาะสมเป็น ไป ตามเป้าหมาย					
30.	วิเคราะห์และสรุปผลการดำเนินงานตามแผนตลอดทั้งการนำผล ที่ได้ไปใช้พัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา					
31.	บุคลากรทั้งในและนอกสถานศึกษามีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพของสถานศึกษา					
32.	6.ด้านการประเมินคุณภาพทางการศึกษา วางแผน/เตรียมการประเมินคุณภาพการศึกษา					
33.	สร้างความเข้าใจต่อคณะกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้อง					
34.	จัดทำ/จัดหาเครื่องมือการประเมินคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสม หลากหลายและมีคุณภาพ					

ข้อ	ประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษา	ระดับความสำเร็จ				
		5	4	3	2	1
35.	ประเมินคุณภาพการศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษา					
36.	ประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับ					
37.	ประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานระดับชาติ					
38.	นำผลการประเมินคุณภาพการศึกษาไปใช้ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา					
39.	7.ด้านการเขียนรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี คณะกรรมการผู้รับผิดชอบ สามารถจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษา เมื่อสิ้นสุดการดำเนินงาน					
40.	เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ผลการดำเนินงานครอบคลุมตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา					
41.	จัดทำรายงานและนำเสนอรายงานต่อคณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด ผู้ปกครองนักเรียนและสาธารณชน					
42.	ค้นหาจุดที่ควรนำมาปรับปรุงหรือพัฒนาต่อไป					
43.	ใช้ประโยชน์จากรายงานในการสร้างความมั่นใจและผู้รับบริการ และผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา					
44.	8.ด้านการผดุงระบบประกันคุณภาพการศึกษา สร้างความเข้าใจกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุงพัฒนาระบบ การประกันคุณภาพอย่างต่อเนื่อง					

ข้อ	ประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษา	ระดับความสำเร็จ				
		5	4	3	2	1
45.	ดำเนินงานประกันคุณภาพของสถานศึกษา โดยทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม					
46.	ศึกษาและวิเคราะห์เพื่อการวางแผนพัฒนาระบบประกันคุณภาพ ของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง					
47.	ส่งเสริมการนิเทศ ติดตามเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพของ สถานศึกษา					
48.	นำผลการตรวจสอบมาพัฒนาปรับปรุงแก้ไขระบบประกัน คุณภาพของสถานศึกษา					
49.	เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานประกันคุณภาพ ของ สถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง					

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายจรัสศักดิ์ จะขันรัมย์
วัน เดือน ปีเกิด	13 กรกฎาคม 2504
สถานที่เกิด	จังหวัดปราจีนบุรี
ประวัติการศึกษา	ศษ.บ. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา พ.ศ.2534
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนบ้านด่าน(ราษฎร์บำรุง) อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว
ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านด่าน (ราษฎร์บำรุง)